

Latvian

Laipni lūdzam Derbijā

pamata ceļvedis

Laipni lūdzam Derbijā

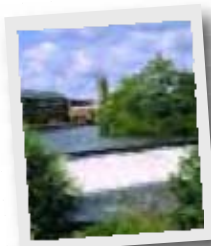
Derbijas Sabiedrības Drošības Partnerība (*Derby Community Safety Partnership*) ir pielikusi visas pūles, lai nodrošinātu, ka informācija šajā ceļvedī, kas apkopota no pārējām organizācijām, ir precīza uz publicēšanas laiku. Informācija var mainīties un paredzēta tikai vadlīniju sniegšanai. Lai iegūtu papildus informāciju, lūdzu, sazinieties ar atbilstošo organizāciju.

Simbols norāda, ka sniegta tiesiska informācija. Šis ceļvedis nemēģina sniegt juridiskus padomus. Ja Jums nepieciešami juridiski padomi, lūdzu, konsultējieties ar savu advokātu.

Šis ceļvedis nerekomendē nevienu individuālu organizāciju.

“ pilsēta, kur
cilvēki dzīvo
kopā un
ciena
viens otru ”

	Lapa
Par šo ceļvedi	9
1 Par Derbiju	10
2 Ierašanās un apmešanās Derbijā	11
3 Darbs	13
• Darba iegūšana	14
• Darbinieku reģistrācijas shēma.....	14
• Nodarbinātības aģentūras.....	14
• Darba / darbaspēka nodrošinātāji	15
• Jaunieši un darbs	15
• Jobcentre Plus.....	16
• Pieteikšanās darbam.....	16
• Darba līgumi.....	17
• Valsts apdrošināšana.....	17
• Ienākumu nodoklis.....	18
• Valsts minimālā alga.....	18
• Algas lapas.....	18
• Atvilkumi no algas.....	19
• Darba laiki un brīvdienas.....	19
• Slimības nauda.....	20
• Veselība un drošība darbā.....	20
• Aizskaršana un diskriminācija darbā.....	20
• Arodbiedrības	21
• Kur saņemt nodarbinātības konsultācijas.....	22
• Brīvprātīgo darbs.....	22
• Paaugstināšana un darbu maiņa.....	23
• Sava biznesa uzsākšana.....	23

4 Vieta, kur dzīvot	24
• Mājas trēšana	25
• Kur saņemt mājokļa konsultāciju.....	25
• Padomes mājokļi.....	26
• Mājokļa pabalsts.....	26
• Ja pastāv risks kļūt par bezpajumtnieku.....	27
• Padomes nodoklis	27
• Ūdens, gāze un elektrība	28
- Kur saņemt padomu par mājas enerģiju....	29
• Telefons	30
• Atkritumu izmešana un otrreizējā pārstrāde	30
- Kas ievietojams zilajā tvertnē.....	31
- Kas ievietojams brūnajā tvertnē.....	32
- Kas ievietojams melnajā tvertnē.....	33
- Kas ievietojams zilajā maisā	34
- Kas ievietojams sarkanajā maisā	35
- aizvediet uz otrreizējās pārstrādes vietām .	36
- Raynesway Civic Amenity vieta.....	38
- Liela apjoma atkritumu savākšanas pakalpojums	39
• Televīzijas licences.....	39
• Dzīvošana sabiedrībā.....	40
5 Nauda.....	42
• Bankas konta iegūšana	43
• Pasta nodaļas Derbijā	44
• Kredīta izmantošana	45
• finansiāla palīdzība, ja Jūs strādājat / nestrādājat	45
• Problēmas ar naudu, kredītu un preču un pakalpojumu iegādi	46
• Pensijas.....	47

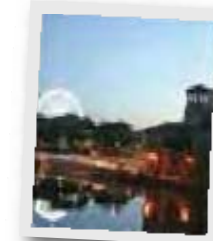

6 Izglītība un mācīšanās	48
• Angļu valodas mācīšanās	49
• Pieaugušo mācīšanās	49
• Bērni, kas jaunāki par pieciem gadiem	50
- Bērnu centri	50
• Skolas	51
- Skolas gaitu uzsākšana	52
• Izglītība un mācīšanās pēc 16 gadu vecuma	54
7 Ģimenes	55
• Ģimenes AK	56
• Ja esat stāvoklī	57
- Laiks, kad pārtraukt strādāt	58
• Bērnu tiesības	58
• Bērnu pieskatīšana	59
- Esat uztraucies par bērna drošību?	60
- Bērni automašīnās	61
- Pastaigāšanās ar bērniem	62
• Palīdzība ģimenēm	63
• Aprūpes dienesti pieaugušajiem	63
• Jauniešu centri un klubi	64
8 Labklājība un brīvais laiks	65
• Lūgšanu vietas	66
• Veselība	67
- Receptes	67
- Reģistrēšanās pie ārsta	68
- Mazi bērni	69
- Zobu veselība	69
- Acu veselība	70
- Seksuālā veselība un kontracepcija	70
- Likums par narkotikām, dzeršanu un smēķēšanu	70
- Likums par alkohola lietošanu un braukšanu	71
- Palīdzība un ieteikumi, lai samazinātu vai pārtrauktu tabakas, alkohola vai narkotiku lietošanu	72

Labklājība un brīvais laiks turpinājums

- Sabiedrības veselība	72
- Pārtikas drošība	73
- Veselīgs dzīvesveids	73
• Sports, atpūta un kultūra	74
- Parki	76
- Muzeji un mākslas galerijas	77
- Dzīvās izklaides un atrakcijas Derbijā	78
- Lauku apvidus aktivitātes	78
- Bibliotēkas	79
• Cilvēki ar invaliditāti	80
• Sociālās aprūpes dienesti pieaugušajiem	81
• Pārtika un iepirkšanās	82
9 Vēlēšanas, pilsonība un tuvējā apkaime	83
• Balsošana un vēlēšanas	84
• Cilvēki, kas Jūs pārstāv pašvaldībā un valdībā	84
• Kļūšana par Lielbritānijas pilsoni	85
• Pilsonības ceremonijas Derbijā	85
• Apkaimes forumi un administratīvie rajoni Derbijā	86
10 Avārijas situācijas un drošības saglabāšana ..	87
• Ugunsdzēsēju, policijas un medicīnas avārijas dienesti	88
• Nozieguma novēršana	88
• Antisociāla uzvedība un kā par to ziņot	89
• Aizskaršana ģimenē, seksuāla vardarbība, cieņu aizskaroša vardarbība, vajāšana, mocīšana vai piespiedu laulības	91
• Rasu incidenti un citi naida noziegumi	92
• Tiesības 'apturēt un pārmeklēt'	95
• Ja tiek arestēts	95
• Sūdzības iesniegšana par policiju	95
• Ugunsgrēka un citu avāriju novēršana	96

Avārijas situācijas un drošības saglabāšana turpinājums

• Gāzes avārijas dienests	97
• Ūdens avārijas dienests	97
• Elektrības avārijas dienests	97
• Pazudušas personas.....	97
• Ko darīt, ja kāds nomirst.....	98
11 Pārvietošanās.....	99
• Automašīnas un motocikli.....	100
• Vilcieni un autobusi.....	102
- Sabiedrības transports.....	103
- skolas transports.....	103
- Koncesionāras autobusu caurlaides shēmas.....	104
- B-līnijas karte.....	104
• Braukšana ar velosipēdu.....	106
• Staigāšana kājām.....	107
12 Vietējie dienesti.....	108
• Derbijas Pilsētas Padome.....	109
- Noderīgi telefona numuri Padomes pakalpojumiem.....	110
• Derby Advice.....	111
- Labklājības tiesību konsultāciju sesijas sabiedrībā.....	112
• Derbijas reģistrs.....	113
• Bibliotēkas derbijā.....	114
• Sabiedriskās organizācijas Derbijā.....	116
• Policijas iecirkņu uzziņu biroji Derbijā	119
13 Noderīga informācija.....	120
• Konsultāciju avoti.....	121
• Piezīmes.....	123
• Derbijas pilsētas centra karte.....	128

Par šo ceļvedi

Ar prieku iepazīstinu Jūs ar šo ceļvedi, kas, kā mēs ceram, atspoguļo svarīgāko informāciju, kas Jums nepieciešama, lai šeit iedzīvotos un aptver svarīgākos Derbijas aspektus.

Mēs esam apņēmušies nodrošināt, lai Derbija būtu pilsēta, kur ikviens izjūt piederības sajūtu un kur labi spēj saprasties dažādas izcelsmes un dažādu vecumu cilvēki. Mēs ceram, ka šis ceļvedis zināmā mērā palīdzēs to nodrošināt.

Veidojot šo ceļvedi, informācijas saņemšanai mēs vērsāmies pie daudzām pakalpojumu sniegšanas un sabiedriskajām organizācijām – mēs vēlamies tām pateikties par sniegto ieguldījumu. Vēlamies pateikties arī daudziem indivīdiem no jaunpienācēju sabiedrības, kas palīdzēja ceļveža veidošanā, sniedzot savus viedokļus un idejas.

Visbeidzot, vēlos pateikties saviem kolēģiem no Sabiedrības drošības partnerības (*Community Safety Partnership*), īpaši Sabiedrības kohēzijas grupai (*Community Cohesion Team*), kas strādāja pie šī ceļveža tapšanas.

Karen Johnson

Direktore, Derbijas Sabiedrības Drošības partnerība

Karen Johnson (priekšpusē centrā) ar locekļiem no Sabiedrības kohēzijas grupas

Par Derbiju

Derbija ir Derbiširas grāfistes pilsēta Anglijas austrumu vidienē

Derbijas sākumposms datējams vairāk kā pirms 2000 gadiem ar romiešu apmetni, ar nosaukumu 'Derventio', kas atradās tagadējā Strutt parka tuvumā, blakus Darley parkam.

Kopš devītā gadsimta tā pazīstama kā 'Northworthy', bet to apdzīvoja skandināvi no Dānijas, kas vietu pārdēvēja par 'Deoraby' – kas apzīmē briežu vietu, jo tajā laikā šajā apgabalā atradās milzīgi briežu ganāmpulki. Saīsinot vārdu Deoraby uz Derby (*Derbija*) tika iegūts mūsdienās pazīstamais nosaukums.

17. un 18. gs. laikā Derbija guva lielu atzinību par tās ieguldījumu mākslā un zinātnē, jo ar šejieni tiek saistīti tādi slaveni vārdi kā Flamsteds, Pikfords, Vaithursts, Darvins un mūsdienu pasaules slavenais mākslinieks Džozefs Raits. Pēc daudzu uzskatiem pirmo pasaules rūpnīcu – Zīda fabriku – šeit izveidoja sers Tomass Lombe 1717. gadā.

Līdz ar jaunā biznesa izveidi ieradās daudz jaunas sabiedrības, lai nodrošinātu nepieciešamās prasmes un darbaspēku. Tas Derbijai sniedza brīnišķīgu kultūru dažādību, jo šo pilsētu par mājām pieņēma ļaudis no Īrijas, Āzijas, Karību salām, Eiropas un Tuvajiem Austrumiem.

1977. gadā, Karalienes sudraba jubilejas gadā Derbijai tika piešķirts pilsētas statuss un kopš tā laika pilsētas attīstība turpinājās. Ieejot trešajā gadu tūkstošā Derbijai bija jauna universitāte, Pride parkā ienāca jauni biznesi, 2007. gada oktobrī tika atklāta Vestfīlda, kam sekoja jauns mākslas centrs, QUAD, Tirgus vieta un Market Place attīstība, ieskaitot jaunu autoostu. 2010. gadā Viņas Majestāte Karaliene oficiāli atklāja Karalisko Derbijas slimnīcu (*Royal Derby Hospital*).

Mūsu iedzīvotāju skaits tagad ir pāri par ceturtdaļu miljona un tas ir labs iemesls optimismam nākotnē.

Kā jaunais Derbijas pilsonis, Jūs tagad varat sniegt ieguldījumu un iegūt no vairāk kā 2000 gadu senās vēstures un kultūrvēsturiskā mantojuma. Laipni lūgti Derbijā.

Padomnieks Amar Nath
Godājamais Derbijas pilsētas mērs

2 Iebraukšana un apmešanās

Lielbritānijā

Iebraukšana un apmešanās AK

Daudziem Eiropas Savienības (ES) pilsoņiem ir tiesības iebraukt un apmesties uz dzīvi Apvienotajā Karalistē (AK). Pilsoņiem no A8 un A2 valstīm, kas nesien pievienojās ES, un tiem, kas nav ES pilsoņi, tiesības iebraukt un dzīvot AK var būt ierobežotas.

Informāciju par tiesībām varat atrast:

www.direct.gov.uk/en/governmentcitizensandrights/yourrightsandresponsibilities/index.htm

Imigrācijas statuss un kā tas ietekmē Jūsu tiesības var būt sarežģīts jautājums un Jums var būt nepieciešams apspriesties ar neatkarīgu konsultantu imigrācijas jautājumos. Tuvāko imigrācijas konsultantu Jūs varat atrast, zvanot Sabiedrības Juridisko konsultāciju birojam (Community Legal Advice) pa tel. **0845 345 4 345** vai apmeklējot www.clsdirect.org.uk, lai saņemtu bezmaksas, konfidenciālu un neatkarīgu padomu.

Vietējā mērogā varat saņemt padomu no Derbijas Sabiedrības Juridisko konsultāciju centra, kas atrodas Stuart House, Green Lane, Derby DE1 1RS, tel. **01332 295711**, apmeklējiet: www.communitylegaladvice.org.uk/derby

Pievienotās valstis - A8 valstis

'A8 valstis' ir:

- Čehijas Republika
- Lietuva
- Igaunija
- Polija
- Ungārija
- Slovākija
- Latvija
- Slovēnija

Pievienotās valstis - A2 valstis

'A2 valstis' ir:

- Bulgārija
- Rumānija

Papildus informācija

Informācija pieejama arī no AK Robežaģentūras (*UK Border Agency*) vietnē:

www.ind.homeoffice.gov.uk

3 Darbs

Darba iegūšana

Jums ir legālas tiesības strādāt AK un saņemt Nacionālo apdrošināšanas numuru vai pieteikties tam. Papildus informācijai skatīt 17. lapu.

Darbinieku reģistrācijas shēma (*Worker Registration Scheme*)

Daudziem darbiniekiem no ārvalstīm jāreģistrējas, pirms viņi var uzsākt strādāt AK: lai saņemtu papildus informāciju, apmeklējiet www.workingintheuk.gov.uk. Ja neesat reģistrējies, tas var ietekmēt pabalstu saņemšanu nākotnē. Lai vairāk uzzinātu par Shēmu, zvaniet Derbijas Konsultāciju dienestam pa tel. **01332 256550**.

Nodarbinātības aģentūras

Nodarbinātības aģentūras sameklē darba vietas strādniekiem, kas pie viņiem reģistrējušies. Kompānijas aģentūrām maksā, lai tās atrastu viņiem darbiniekus. Jūsu darba līgums (skatīt 17. lpp.) visticamāk tiks noslēgts ar aģentūru, nevis kompāniju, kur strādājat. Tomēr, Jums jābūt darba līgumam. Jums ir tiesības uz atvaļinājumu apmaksu, atpūtas pārtraukumiem, valsts minimālo algu (*National Minimum Wage*) un Jums nedrīkst piemērot nelikumīgus atvilkumus no algas. Jūs sargā veselības un drošības, un diskriminācijas likumi. Jums var pienākties slimības nauda (*sick pay*) (skatīt 20. lpp.) un maternitātes nauda (*maternity pay*) (skatīt 58. lpp.).

Ja uzskatāt, ka aģentūra pret Jums nerīkojas godīgi, zvaniet Apmaksas un darba tiesību palīdzības līnijai (*Pay and Work Rights Helpline*) pa tel. **0800 917 2368** vai apmeklējiet nodarbinātības konsultantu.

Darba/darbaspēka nodrošinātāji

Darba nodrošinātāji dažreiz tiek saukti par 'gangmasters'. Viņi nodrošina strādniekus tieši darba devējiem. Darba nodrošinātājiem jābūt licencei un viņiem jāatbilst stingriem standartiem.

Ja uzskatāt, ka darba/darbaspēka nodrošinātājs pret Jums rīkojas negodīgi, varat sazināties ar Gangmasters licencēšanas pārvaldi vai sameklēt tuvāko nodarbinātības konsultantu, zvanot Sabiedrības Juridisko konsultāciju birojam pa tel. **0845 345 4 345** vai apmeklējot: www.clsdirect.org.uk

Papildus informācija

<http://ww2.defra.gov.uk>

www.labourproviders.org.uk

www.tuc.org.uk/tuc/rights_main.cfm

Gangmasters licencēšanas pārvalde ir sastādījusi kabatas formāta bukletu ar nosaukumu '*Workers' Rights*' (*Darbinieku tiesības*), kur precizētas darbaspēka nodrošinātāju un darbinieku atbildības – apmeklējiet: www.gla.gov.uk

Jaunieši un darbs

Jaunieši, kas jaunāki par 13 gadiem, var strādāt tikai īpašos apstākļos un ar vietējās pašvaldības atļauju. Starp 13 un 16 gadu vecumu viņi drīkst veikt tikai 'vieglus darbus', tādus kā laikrakstu iznēsāšana. Sasniedzot 16 gadu vecumu, viņu darba izvēle paplašinās.

Papildus informāciju par jauniešu tiesībām, ieskaitot nodarbinātības stundas un samaksu, varat atrast tiešsaistē:

www.direct.gov.uk/en/youngpeople/workandcareers/yourrightsandresponsibilitiesatwork/dg_066272

Papildus informācija

www.direct.gov.uk/en/diol1/doitonline

Jobcentre Plus

Jobcentre ir valdības organizācija, kas var Jums palīdzēt darba meklēšanā. Tai ir informācija par vakancēm un viņi var sniegt informāciju par organizācijām, kas var palīdzēt darba meklēšanā, darba pieteikumu aizpildīšanā, sagatavoties darba intervijām un uzsākt savu biznesu. Viņi arī var sniegt informāciju par pabalstiem. Tas, vai jums ir vai nav tiesības uz pabalstiem ir atkarīgs no dažādām lietām.

Jobcentre Plus ir trīs biroji Derbijā:

- St Peter's Jobcentre, Gower Street, Derby DE1 1SB
- Normanton Road Jobcentre, 10 Normanton Road, Derby DE1 2GW
- Wardwick Jobcentre, 1-5 The Wardwick, Derby DE1 1HA

Lai sazinātos ar *Jobseeker Direct*, zvaniet **0845 6060 234**.

Informāciju par darbiem, apmācību un karjeru, kā arī darba meklēšanu, varat iegūt vietnē: www.direct.gov.uk/en/employment/jobseekers

Pieteikšanās darbam

Darba devēji Jums paziņos, kā viņi vēlas, lai cilvēki pieteiktos darbam. parasti tā būs Jūsu darba vēstures nosūtīšana, pazīstama kā 'curriculum vitae' / 'CV' vai pieteikuma veidlapas aizpildīšana.

Nākošais posms parasti ir darba intervija darba vietā. Jums jābūt gatavam, ka tiks lūgts pierādīt Jūsu tiesības strādāt AK.

Padomu, kā rakstīt CV, varat saņemt, apmeklējot:

www.careersadvice.direct.gov.uk/helpwithyourcareer/writecv kur varat arī atrast informāciju par darba meklēšanu.

Papildus informācija

www.rose.nhs.uk ir informācija par veselības aprūpes speciālistiem.

www.direct.gov.uk/en/employment/jobseekers

Darba līgumi

Kad uzsākat strādāt, Jums jāsaņem darba līgums (*employment contract*) divu mēnešu laikā no darba uzsākšanas. Tā ir vienošanās starp Jums un Jūsu darba devēju. Jūsu, kā arī Jūsu darba devēja tiesības un atbildība tiek sauktas par 'līguma noteikumiem' (*the terms of the contract*). Līgumam nav jābūt rakstveidā, bet Jums ir tiesības saņemt rakstveida ziņojumu par galvenajiem noteikumiem.

Lai saņemtu informāciju par darba līguma noteikumu nozīmi, apmeklējiet: www.worksmart.org.uk/jargonbuster

Papildus informācija www.direct.gov.uk/employment
www.adviceguide.org.uk/index/life/employment
www.worksmart.org.uk
<http://yourrights.org.uk/yourrights/rights-of-workers>

Valsts apdrošināšana

Lielākā daļa cilvēku AK maksā valsts apdrošināšanu (*National Insurance*). Šī nauda tiek maksāta valdībai un nodrošina valsts pensijas, labklājības pabalstus un valsts veselības pakalpojumus.

Lai strādātu, Jums jābūt, vai ir jābūt iesniegtam pieteikumam par valsts apdrošināšanas numuru (*National Insurance Number*). Lai tam pieteiktos, varat aizpildīt pieteikumu tieši *Jobcentre Plus* vai zvanot Viņas Majestātes Ieņēmumu un muitas pārvaldes reģistrācijas palīdzības līnijai (*Her Majesty's Revenues and Customs Registration Helpline*) pa tel. **0845 915 7006**.

Ja esat nodarbināts, Jūsu darba devējs atvilks valsts apdrošināšanas maksājumus tieši no Jūsu algas.

Ja esat pašnodarbinātais, Jums pašam jāveic maksājumi tieši Viņas Majestātes Ieņēmumu un muitas pārvaldei – papildus informācijai apmeklējiet www.hmrc.gov.uk/selfemployed vai zvaniet **0845 3000 627** (no pirmdienas līdz piektdienai, no 8:00 -18:00, sestdienā no 8:00 – 16:00).

Papildus informācija
www.dwp.gov.uk

Ienākumu nodoklis

Vairums cilvēku AK maksā ienākumu nodokli (Income Tax). Tas balstīts uz to, cik daudz Jūs nopelnāt. Ja esat nodarbināts, Jūsu darba devējs atvilks nodokli no katras algas. Lai pārliecinātos, ka tiek atvilka pareiza summa, Jums jāsaņem nodokļa kods (tax code). To atradīsiet uz savas algas lapas.

Ja esat pašnodarbinātais, Jums pašam jāmaksā ienākumu nodoklis tieši Viņas Majestātes leņķemumu un muitas pārvaldei. Ja esat nodarbināts un Jūsu darba devējs neatvelk nodokli vai valsts apdrošināšanu no Jūsu algas, zvaniet Viņas Majestātes leņķemumu un muitas pārvaldei pa tel. **0845 3000 627** (no pirmdienas līdz piektdienai, no 8:00 -18:00, sestdienā no 8:00 – 16:00).

Papildus informācija

www.hmrc.gov.uk/incometax

Valsts minimālā alga

Gandrīz ikvienam, kas strādā Lielbritānijā ir tiesības saņemt valsts minimālo algu (*National Minimum Wage*). Tās lielumu nosaka AK valdība. Minimālās algas lielums variējas, atkarībā no darbinieka vecuma. Jūsu darba devējs drīkst Jums maksāt vairāk.

Ja Jūsu darba devējs maksā Jums mazāk par valsts minimālo algu, zvaniet Apmaksas un darba tiesību palīdzības līnijai pa tel. **0800 917 2368**. Informācija, ko sniegsiet viņiem būs konfidenciāla. Viņi var Jums palīdzēt pieprasīt valsts minimālo algu un saņemt naudu, ko darba devējs ir Jums parādā.

Papildus informācija

www.adviceguide.org.uk/index/life/employment

www.direct.gov.uk/employment

www.hmrc.gov.uk

Algas lapas

Jums vajadzētu saņemt algas lapu (payslip) dienā, kad darba devējs Jums izmaksā algu. Tajā vajadzētu būt uzrādītai algai pirms un pēc atvilkumiem (ko sauc par 'bruto algu' (gross pay) un 'izmaksājamo vai neto algu' (take-home or net pay)).

Atvilkumi no algas

Daži darba devēji var atvilkt daļu no algas, lai apmaksātu transporta vai dzīvošanas izdevumus. Lai tā darītu, nepieciešama rakstiska Jūsu atļauja. Atvilkumiem jābūt norādītiem Jūsu algas lapā. Ja uzskatāt, ka atvilkumi no Jūsu algas nav pareizi, Jums jākonsultējas ar nodarbinātības konsultantu (employment adviser). Jūs arī varat zvanīt Apmaksas un darba tiesību palīdzības līnijai pa tel. **0800 917 2368**.

Darba laiki un brīvdienas

Ja esat nodarbināts, Jūsu darba stundām jābūt norādītām Jūsu darba līgumā. Parasti nav vairāk par 48 stundām nedēļā, ja vien neesat vienojies strādāt vairāk.

Jums ir tiesības uz vismaz 28 apmaksātām brīvdienām (pilnas slodzes darbam) katru gadu – tajās var tikt iekļautas valsts svētku dienas un bankas brīvdienas (Bank Holidays). Jūsu darba devējs var Jums piešķirt lielāku apmaksāto brīvdienu skaitu. Tiesības uz brīvdienām Jūs sākat veidot līdz ar darba uzsākšanu. Jūsu darba devējs var kontrolēt, kad ņemat brīvdienas, tādēļ Jums jau iepriekš jāpasaka darba devējam, kad vēliesieties brīvdienas. Brīvdienu laikā Jūs saņemat normālo darba samaksu. Kad pārtraucat darba attiecības, jums tiek izmaksāta nauda par neizmantotajām brīvdienām. Dienas laikā Jums var būt tiesības uz atpūtas pārtraukumiem: tiem jābūt atrunātiem Jūsu darba līgumā.

Valsts svētku dienas un Bankas brīvdienas Anglijā būs:

Anglijā un Velsā	2010/2011	2011/2012
Vasaras banku brīvdienas	- - -	29. augustā
Ziemassvētku diena	27. decembrī*	26. decembrī*
Otrie ziemassvētki	28. decembrī*	27. decembrī*
Jaungada diena	3. janvārī*	2. janvārī*
Lielā piektdiena	22. aprīlī	6. aprīlī
Lieldienu pirmiena	25. aprīlī	9. aprīlī
Maija banku brīvdienas	2. maijā	7. maijā
Pavasara banku brīvdienas	30. maijā	4. jūnijā
Karalienes dimanta jubileja	- - -	5. jūnijā

*aizvietojošā diena – ja valsts vai banku svētku diena iekrīt brīvdienā.

Papildus informācija

www.dti.gov.uk/employment/bank-public-holidays/index.html

Slimības nauda

Jūsu darba līgumā jābūt norādītam, cik daudz Jums tiks maksāts, ja kavēsiet darbu slimības dēļ. To sauc par slimības naudu (*sick pay*). Jums būs tiesības saņemt ar likumu noteikto slimības naudu (*Statutory Sick Pay*) (SSP), ja nebūsiat darbā četras dienas pēc kārtas vai vairāk un atbildīsiet vidējam nedēļas ienākumu rādītājam – apmeklējiet www.direct.gov.uk lai uzzinātu pašreizējo likmi. Darba devējs var maksāt Jums lielāku ar likumu noteikto slimības naudu.

Papildus informācija

www.worksmart.org.uk

www.gla.gov.uk

Veselība un drošība darbā

Gan Jūs, gan darba devējs esat tiesiski atbildīgi par Jūsu drošību darba vietā.

AK likumdošana veicina veselību un drošību dažādu veidu darba vietās un darbos. Jums var būt nepieciešama speciāla apmācība un jāvalkā darbam vai darba vietai piemērots apģērbs. Jums var tikt piemērota atbildība, ja neievērosiet veselības un drošības likumdošanu, kas var atšķirties no tās, kas eksistē Jūsu izcelsmes valstī.

Papildus informācija

www.derby.gov.uk/business/healthsafety www.hse.gov.uk

lai saņemtu vispārēju informāciju

Aizskaršana un diskriminācija darbā

Pret visiem darbiniekiem jāizturas vienlīdzīgi – neatkarīgi no viņu dzimuma, vecuma, seksuālās orientācijas, rases vai etniskās izcelsmes, invaliditātes vai reliģijas.

Aizskarošu piezīmju izteikšana vai neatbilstoša izturēšanās pret kādu šo atšķirību dēļ var tikt uzskatīta par aizskaršanu un Jūs varat saņemt aizsardzību, un par to tiesa var piemērot nopietnus sodus.

Ja jūtat, ka tiek pazemots rasistiskā, seksuālā vai citā veidā, vai pret Jums izturas negodīgi, Jums vajadzētu vērsties pēc padoma.

Derbijas un Derbišīras rasu un vienlīdzības komisija (*Derby and Derbyshire Race and Equality Commission*) var sniegt Jums padomus par aizskaršanu un diskrimināciju. Tel. **01332 372428**, mobilais tel. **07940 331194** vai apmeklējiet 31 Normanton Road, Derby DE1 2GJ.

Disability Direct Derby (Derbijas invalīdu centrs), kas atrodas 227 Normanton Road, Derby DE23 6UT, var palīdzēt cilvēkiem ar invaliditāti, kas tiek aizskarti vai diskriminēti darbā. Tel. **01332 299449**, tūlruni **18001 01332 299449**, e-pasts info@disabilitydirect.com, minicom **01332 365885**.

Varat uzzināt vairāk par negodīgu izturēšanos darbā:

www.direct.gov.uk/en/employment/resolvingworkplacedisputes/discriminationnetwork

Papildus informācija

Informāciju par vienlīdzību un diskrimināciju varat atrast Vienlīdzības un cilvēktiesību komitejas (*Equality and Human Rights Commission*) vietnē: www.equalityhumanrights.com

Acas (Advisory (konsultāciju), Conciliation (samierināšanas) un Arbitration (šķīrējtiesas) pakalpojumi) mērķis ir uzlabot organizācijas un darba dzīvi, uzlabojot nodarbinātības attiecības. Apmeklējiet: www.acas.org.uk

Juridisko pakalpojumu komiteja (Legal Services Commission) sadarbojas ar advokātiem un organizācijām, lai palīdzētu cilvēkiem katru gadu saņemt tiesisku konsultāciju, informāciju un palīdzību. Apmeklējiet: www.legalservices.gov.uk

Arodbiedrības

Arodbiedrības ir darbinieku asociācijas, kas paredzētas darbinieku atbalstam un viņu tiesību aizsardzībai. Parasti arodbiedrības apkalpo noteiktus tirdzniecības vai industrijas veidus. Darbiniekiem Lielbritānijā ir tiesības pievienoties arodbiedrībai, ja viņi to vēlas. Ja Jūsu darba devējam jau ir viena vai vairākas apvienības, kas apkalpo darbiniekus, varat noskaidrot par pievienošanos tām, runājot ar arodbiedrības ierēdni (ko sauc par 'shop steward'). Pretējā gadījumā varat uzzināt, vai arodbiedrība aptver Jūsu nodarbinātības veidu un kā ar viņiem sazināties: www.tuc.org.uk

Kur saņemt nodarbinātības konsultācijas

Jūs varat noskaidrot tuvāko konsultāciju sniedzēju nodarbinātības jautājumos, zvanot Sabiedrības Juridiskajam dienestam (*Community Legal Services*) pa tel. **0845 345 4345** vai apmeklējot: **www.clsdirect.org.uk**. Konsultāciju nodrošinātājs Jums varēs pateikt, vai viņi var sniegt Jums bezmaksas konsultācijas. Ja esat arodbiedrības biedrs, konsultāciju saņemšanai sazinieties ar arodbiedrību.

WorkSmart ir tīmekļa vietne, kas sniedz informāciju par visiem nodarbinātības tiesību aspektiem un izskaidro nodarbinātības tiesību žargonu.

Apmeklējiet: **www.worksmart.org.uk**

Arodbiedrību kongress (*Trades Union Congress*) tīmekļa vietnē ir 'Ziniet savas tiesības' (*Know Your Rights*) bukleti vairākās valodās. Apmeklējiet:

www.tuc.org.uk/tuc/rights_main.cfm

Papildus informācija

Uzņēmējdarbības un regulējošo reformu departaments (*Department for Business Enterprise and Regulatory Reform*) publicē bukletus poļu un lietuviešu strādniekiem ar nosaukumu 'Working in the UK – Know your rights and how to get help and advice' (*Darbs AK – Ziniet savas tiesības un kā saņemt palīdzību un konsultācijas*). Apmeklējiet: **www.dti.gov.uk**

Brīvprātīgais darbs

Jūs varat vēlēties veltīt daļu no sava brīvā laika labiem mērķiem. To sauc par brīvprātīgo darbu (*volunteering*). Tas var ietvert palīdzību vecākiem cilvēkiem, darbu ar jauniešiem, vides uzlabošanas darbus un darbu ar dzīvniekiem. Ja Jums ir bērni, ir dažādi veidi, kā varat palīdzēt viņiem skolā. Brīvprātīgā darbs var palīdzēt uzlabot Jūsu valodas prasmes un iegūt darba pieredzi un atsauksmes. Dažreiz brīvprātīgā darbs var novest pie apmaksāta darba iegūšanas. AK ir daudzas iespējas vietējā brīvprātīgā darbam.

Community Action Derby ir reģistrēta labdarības organizācija, lai atbalstītu, attīstītu, veicinātu un pārstāvētu brīvprātīgo un sabiedrības organizācijas Derbyjā. Papildus informācijai apmeklējiet: **www.communityactionderby.org.uk**

Papildus informācija

www.do-it.org.uk

Paaugstinājumi un darbu maiņa

Lai progresētu darbā vai mainītu darbus, Jums var būt nepieciešams karjeras padoms vai papildus apmācība. Informāciju par apmācību vai karjeru varat meklēt:

www.worksmart.org.uk/career

Lai saņemtu informāciju par darbu un kursiem, zvaniet *Next Step* par karjeras konsultācijām uz bezmaksas telefonu **0800 100 900**, lai aprunātos ar konsultantiem, kas runā vairākās valodās, vai apmeklējiet: **www.careersadvice.direct.gov.uk**

Sava biznesa uzsākšana

Ja domājat par sava biznesa uzsākšanu (būt par pašnodarbināto), ir organizācijas un dienesti, kas var palīdzēt.

Business Link East Midlands (*Uzņēmējdarbība austrumu vidienei*) sniedz piekļuvi visai informācijai, padomiem un atbalstiem, kas nepieciešami, lai uzsāktu un attīstītu savu biznesu. Tīmekļa vietne **www.businesslink.gov.uk/eastmidlands** sniedz bezmaksas pieeju plašai informācijai, jaunumiem un apmācības iniciatīvām, lai palīdzētu Jums un jūsu biznesam.

Papildus informācijai sazinieties ar *Business Link* pa tel. **0845 058 6644** vai rakstiet e-pastu: **info@businesslinkem.co.uk**

Biznesa uzsākšana var ietekmēt Jūsu imigrācijas statusu, tādēļ pirms uzsākt komercdarbību, vislabāk iepriekš aprunāties ar neatkarīgu imigrācijas konsultantu. Jums arī būs jāreģistrējas kā pašnodarbinātajam.

Sazinieties ar Sabiedrības Juridisko dienestu pa tel. **0845 345 4345**, lai uzzinātu tuvāko imigrācijas konsultāciju sniedzēju.

Papildus informācija

www.hmrc.gov.uk/startingup vai zvaniet Pašnodarbināto iesācēju palīdzības līnijai (*Newly Self-Employed Helpline*) pa tel. **0845 915 4515** (no pirmdienas līdz piektdienai, no 8:00 -18:00, sestdienā no 8:00 – 16:00).

4 Vieta, kur dzīvot

Mājas īrēšana

Daudzi cilvēki AK Īrē savas mājas no privātiem namsaimniekiem. sludinājumi par Īrei pieejamajām mājām tiek publicēti vietējos laikrakstos. Dažreiz namsaimnieki sadarbojas tieši ar Īrniekiem, citi sadarbojas ar Jums caur nekustamo īpašumu aģentūrām vai mājokļu aģentūrām, ko sauc par izīrēšanas aģentūrām (*lettings agency*).

Parasti Jums būs jāmaksā nauda namsaimniekam (ko sauc par 'ķīlas naudu' (*deposit*) vai 'saistībām' (*bond*)), kā arī neliela daļa Īres uz priekšu. Šī ķīlas nauda vai saistību nauda tiks atdota Īres attiecību beigās.

Jūsu namsaimniekam vai aģentūrai jādod Jums parakstīt 'Īres līgums' (*tenancy agreement*). Īres līgums nosaka vienošanās noteikumus starp Jums un namsaimnieku, un Jūsu atbildību. Ir dažādi Īres veidi un Jums var būt atšķirīgas tiesības, atkarībā no Īres veida. Mājā arī var būt priekšmetu saraksts; to sauc par 'inventāru'. Jums pie jāsaglabā Īres līguma kopija un veikto Īres maksājumu pierādījumi.

Ja Jums ir problēmas ar trokšņojošiem kaimiņiem, zvaniet Padomei pa tel. **01332 642020**. Lai ziņotu par atkritumiem uz ielas vai suņu klaiņošanu un apkārtnes piegružošanu, zvaniet Derbijas Pilsētas Padomes *Streetpride* dienestam pa tel. **0333 200 6981**; rakstiet **streetpride@derby.gov.uk** vai ziņojiet tiešsaistē: **www.derby.gov.uk/streetpride**

Papildus informāciju par antisociālu uzvedību un kā par to ziņot skatīt 89. lpp.

Jūs varat vēlēties iegādāties mājsaimniecības priekšmetu apdrošināšanu, lai nodrošinātu savu īpašumu pret zādzību vai bojājumiem.

Kur saņemt mājokļu konsultāciju

Vispārējās mājokļu problēmas ietver namsaimniekus, kas nenodrošina Īres līgumus, namsaimniekus, kas neatdod ķīlas naudu, pārāk daudzus cilvēkus, kas dzīvo vienā mājā (sauc par 'pārapdzīvotību'), un namsaimniekus, kas neveic mājai nepieciešamos labošanas darbus.

Derbijas Pilsētas Padomes Mājokļu iespēju centrs (*Housing Options Centre*) sniedz bezmaksas padomus Īrniekiem, ja Jums ir problēmas ar namsaimnieku vai Īres līgumu, vai arī uzskatāt, ka varat zaudēt savu dzīvesvietu.

Mājokļu iespēju centrs arī sniedz vispārīgus mājokļu padomus un informāciju par sabiedrības aprūpes mājām, vardarbību ģimenē, mājokļu standartiem un ieteikumus par 'tiesības iegādāties shēmu' (*Right to Buy Scheme*).

Zvaniet **01332 256483** vai apmeklējiet Bio House, Derwent Street, Derby DE1 2ED.

Mājokļu iespēju centra pieņemšanas darba laiki:

Pirmdiena	9:00 līdz	16:30
Trešdiena	9:00 līdz	16:30
Ceturtdiena	12:30 līdz	16:30
Piektdiena	9:00 līdz	16:00

Padomes mājokļi

Derbijas pilsētas padomē darbojas Derbijas Māju meklēšanas dienests (Derby Homefinder), lai palīdzētu cilvēkiem, kas meklē mājokļus, ko nodrošina Padome vai mājokļu asociācijas. Sazinieties ar Padomes Mājokļu iespēju centru pa tel.

01332 256483, lai saņemtu Derbijas Māju meklēšanas dienesta pieteikuma veidlapu vai meklējiet to tiešsaistē: www.derbyhomefinder.org

Tā kā īrei pieejamo Padomes/mājokļu asociācijas īpašumu skaits ir ierobežots un ir augsts pieprasījums, Padomei jāpieņem lēmums par cilvēku mājokļa vajadzībām pēc viņu pieteikumā sniegtās informācijas.

Organizācija, kas pārvalda un uztur Padomes mājokļus Derbijas pilsētas padomei, tiek saukta Derbijas mājokļi (*Derby Homes*): www.derbyhomes.org

Mājokļa pabalsts

Cilvēki, kas maksā īri un kam ir zemi ienākumi un ierobežoti iekrājumi var kvalificēties Mājokļa pabalstam, lai palīdzētu viņiem nomaksāt īri. Tas, vai Jums šāds pabalsts pienākas vai nē, ir atkarīgs no daudzām lietām, piemēram, Jūsu izcelsmes valsts, imigrācijas statuss un tas, vai strādājat. Jūs varat pārbaudīt, vai kvalificējaties Mājokļa pabalstam, zvanot Padomes Pabalstu birojam (*Benefits Office*) pa **01332 255122**; e-pasts: enquiries.benefits@derby.gcsx.gov.uk

Papildus informācija

www.direct.gov.uk/en/homeandcommunity sniedz informāciju par īrēšanu.

Ja pastāv risks kļūt par bezpajumtnieku

Milestone House sniedz palīdzību un ieteikumus bezpajumtniekiem, kam ir 18 vai vairāk gadu, kas ir vieni vai pāra daļa, un kam nav apgādājamas personas. Lai saņemtu kopmītnes tipa mājokli Derbijā, Jums jāapmeklē *Milestone House* no 13:00 līdz 16:00, no pirmdienas līdz piektdienai.

Milestone House, 93 Green Lane, Derby DE1 1RX.

Telefons: **01332 642150**

Jūs arī varat sazināties ar Patversmi, valsts labdarības organizāciju un mājokļu konsultāciju sniedzēju, zvanot **0808 800 4444** vai apmeklējot:

www.shelter.org.uk

Tā sniedz speciālistu padomus mājokļu jautājumos. Tīmekļa vietnē ir mājokļu padomus ES pilsoņiem, iekļaujot A8 un A2 pilsoņus.

Padomes nodoklis

Padomes nodoklis (*Council Tax*) ir vietējais nodoklis, ar ko tiek apmaksāti tādi pakalpojumi kā policija, ugunsdzēsības un glābšanas dienests, atkritumu savākšana, ceļu uzturēšana, bibliotēkas un sociālie pakalpojumi. To iekasē Derbijas pilsētas padome, kas Jums nosūta rēķinu katru gadu. Jūs varat veikt Padomes nodokļu apmaksu pa iemaksām noteiktos datumos.

Neatkarīgi no tā, vai Jums pieder vai īrējat māju, Jūs esat tiesiski atbildīgas par Padomes nodokļa maksāšanu. Ja nemaksāsi, Padome piemēros tiesiskus līdzekļus, lai piedzītu nodokli.

Ja esat vienīgais pieaugušais, kas dzīvo īpašumā, Jūs varat saņemt vienas personas atlaidi savam Padomes nodoklim. Ja Jums ir jautājumi par Padomes nodokļa nomaksu, zvaniet **0333 200 6900**, e-pasts: council.tax@derby.gcsx.gov.uk

Ja Jums ir zemi ienākumi un ierobežoti iekrājumi, Jūs varat saņemt atlaidi savam Padomes nodoklim, vērsoties Padomes Nodokļu pabalstu birojā (*Council Tax Benefit*). Tas būs atkarīgs no daudzām lietām, piemēram, Jūsu izcelsmes valsts, imigrācijas statusa un tā, vai strādājat.

Lāpārbaudītu, vai Jums tas pienākas, zvaniet Padomes Pabalstu birojam pa **01332 255122**; e-pasts enquiries.benefits@derby.gcsx.gov.uk

Papildus informācija

www.direct.gov.uk/en/moneytaxandbenefits

Ūdens, gāze un elektrība

AK ūdensvada ūdens tiek piegādāts visām mājām, izņemot pārvietojamās mājas, tādas kā treilerus un laivas.

Ūdens, kas tek no aukstā krāna ir dzeršanai drošs – izņemot, ja ir brīdinājuma zīme, kas norāda citādi. Ja Jums ir ūdens skaitītājs, Jums būs jāmaksā par patērēto daudzumu. Ja skaitītāja nav, Jūs maksāsiat fiksētu summu, ko sauc par 'ūdens tarifu' (*water rates*).

Apkure un ēst gatavošana parasti tiek nodrošināta ar gāzi vai elektrību. Ir vairākas gāzes un elektrības piegādes kompānijas un varat izvēlēties savu piegādātāju; varat salīdzināt cenas, izmantojot cenu salīdzināšanas kompānijas, piem., USwitch: www.uswitch.com vai zvanot **0800 404 7961**.

Lai uzzinātu, kura kompānija piegādā gāzi Jūsu mājai, zvaniet M numura uzziņu līnijai (*M Number Enquiry Line*) pa tel. **0870 608**

Ja saozāt gāzi, zvaniet Valsts avārijas dienestu palīdzības līnijai pa bezmaksas tel. 0800 111 999.

Lai uzzinātu kura kompānija piegādā elektrību Jūsu mājai, zvaniet Centrālajiem tīkliem (*Central Networks*) pa **0845 603 0618**.

Ja dzīvojat īrētā mājoklī, Jūsu Īres līgumam (skatīt 25. lpp.) jāuzrāda, vai Jūsu namsaimnieks apmaksās ūdens, elektrības vai gāzes rēķinus. Ja nē, par to esat atbildīgs Jūs un savlaicīgas nesamaksāšanas gadījumā, iespējama atvienošana un/vai soda naudas piemērošana.

Jūs varat maksāt par izmantoto enerģiju un ūdeni reizi ceturksnī vai reizi mēnesī. Informācija par to, kā jāmaksā, ir uz rēķina. Ja ievācaties jaunā mājā vai atstājat veco, Jums jāieraksta elektrības un gāzes skaitītāju rādījumi un ūdens skaitītāja rādījums, ja tāds ir.

Jums vajadzētu sazināties ar piegādātājiem un informēt viņus, ka izvēcaties vai ievācaties. Nododiet viņiem skaitītāju rādījumus un savu jauno adresi un viņi Jums nosūtīs gala rēķinu par šiem rādījumiem.

AK valdība iedrošina cilvēkus taupīt ūdeni un enerģiju. Jūs varat uzzināt par dažādiem dzīvesveidiem, kā taupīt enerģiju un samazināt enerģijas rēķinus:

www.direct.gov.uk/en/environmentandgreenerliving

www.energysavingtrust.org.uk

Kur saņemt konsultācijas par mājas enerģiju

Derbijas Pilsētas Padomē darbojas Derbijas Mājas enerģijas konsultāciju dienests (*Derby Home Energy Advice Service*) (DHEAS), lai palīdzētu iedzīvotājiem taupīt enerģiju viņu mājās. Viņi arī var palīdzēt ar mājas padarīšanu siltāku norādot uz mājas enerģijas subsīdiju un atlaižu shēmām, kā arī sniedzot vispārīgus padomus par enerģiju mājās.

Ja vēlaties sazināties ar mājas enerģijas

konsultantu: Zvaniet **01332 255004**

E-pasts: energy.adviceteam@derby.gov.uk

Fakss: **01332 256052**

Minicom: **01332 256666**

Jūs arī varat saņemt informāciju: www.derby.gov.uk/homeenergyadvice

Ja vēlaties runāt ar konsultantu klātienē, karat apmeklēt kādu no komandas locekļiem Roman House, Friar Gate, Derby DE1 1XB. Pirms apmeklējuma, lūdz, piezvaniet pa tel. **01332 255004**, lai pārliecinātos, ka kāds no komandas locekļiem būs brīvs.

Mājas enerģijas konsultāciju dienestam ir pieņemšanas sesijas trešdienās pusdienas laikā. Lai pieteiktos, lūdz, zvaniet pa tel. **01332 255004**.

Papildus informācija

www.gas-guide.org.uk

www.electricity-guide.org.uk

www.water-guide.org.uk

Telefons

Vairumā māju jau ir telefona līnija (saukta par 'zemes līniju' (*landline*)). Ja Jums nepieciešama jauna līnija, zvaniet *British Telecom* (BT) pa **0800 800 150**, vai sazinieties ar kabeļu kompāniju. Ievācoties mājā, Jums par to jāinformē telefona pakalpojumu nodrošinātājs.

Ne visi cilvēki izvēlas zemes līniju. Jūs varat nolemt, ka vēlaties tikai mobilo telefonu. Ir vairākas komerciālas kompānijas, kas piedāvā mobilo telefonu paketes. Dažas no tām ir 'maksā, kad dodies projām' (*pay as you go*); tas nozīmē, ka Jums jāuzliek nauda (sauc arī par 'kreditu' (*credit*)) telefonam. Citām kompānijām ir ikmēneša maksa (sauc par līguma telefoniem), kā arī ir papildus maksa par zvanieniem, kas nav iekļauti šajā maksā.

Cenas ir atšķirīgas katrai kompānijai atkarībā no numura un laika, kad zvanāt. Pirms līguma parakstīšanas ar mobilo telefonu kompāniju pārbaudiet un salīdziniet cenas. Līgumi parasti tiek slēgti fiksētiem laika periodiem, piem., 18 vai 24 mēneši.

Ir pretlikumīgi izmantot rokās turamu mobilo telefonu vai līdzīgu ierīci, ja esat pie stūres.

Zvani uz avārijas dienestu numuriem no zemes līnijas un mobilajiem telefoniem ir bezmaksas.

Atkritumu izmešana un otrreizējā pārstrāde

Derbijā mēs vēlamies, lai ikviens veiktu otrreizējo atkritumu pārstrādi, cik vien maksimāli iespējams. Lai palīdzētu cilvēkiem to īstenot, Padome savāc atkritumus no lielākās daļas māju zilā atkritumu tvertnē, brūnajā atkritumu tvertnē, zilajā maisā un sarkanajā maisā. Padome savāc atkritumus melnajā atkritumu tvertnē vienu nedēļu un pārstrādājamus atkritumus nākošajā nedēļā.

Zvaniet Padomes *Streetpride* dienestam pa tel. **0333 200 6981**, e-pasts streetpride@derby.gov.uk vai izmantojiet tiešsaistes formu www.derby.gov.uk/streetpride lai pieprasītu kalendāru, kurā norādītas nedēļas dienas, kad tiek savākti atkritumi un otrreizējās pārstrādes atkritumi Jūsu ielā.

Kas ievietojams zilajā tvertnē

Zilā otrreizējās pārstrādes tvertne

Jā, lūdzu

- Jebkuras krāsas pudeles un burkas
- Skārda kārbas
- Dzērienu kartona pakas
- Plastmasas pudeles
- Aerosoli
- Plastmasas kārbas

Nē, paldies

- Pārnēsāšanas maisiņi vai plēve
- Polistirols
- Alumīnija folija

Jums nepieciešama lielāka zilā tvertne?

Padome var nodrošināt lielākas zilās atkritumu tvertnes – par to nav jāmaksā. Zvaniet *Streetpride* pa **0333 200 6981**, lai to noorganizētu.

Kas ievietojams brūnajā tvertnē

Brūnā otrreizējās pārstrādes tvertne

Icons: kitchen waste, cardboard, garden waste

✓ Jā, lūdzu:

- Kartes un kartons
- Sasmalcināts papīrs
- Krāsains papīrs, katrīņas vai aplokšnes
- Papīra divēji un virtuves papīrs
- Organiskie dārza atkritumi
- Vienreizējās lietošanas trauki
- Organiskie virtuves atkritumi

✗ Nē, paldies:

- Jebkāda veida plastmasa
- Kartoni, piem., sulas un piena pakas
- Augsne
- DIY materiāli

Jaunums 2009. gadā

Padoms – tagad varat izmantot kompostēšanas maisus savā brūnajā tvertnē, meklējiet komposta logo. Kompostēšanas maisi ir pieejami visos lielveikalos un lielākajā daļā dārzniecības centru.

Brūnā otrreizējās pārstrādes tvertne

Jums nepieciešama papildus brūnā tvertne?

Padome var nodrošināt papildus brūnās atkritumu tvertnes – par to nav jāmaksā. Zvaniet *Streetpride* pa **0333 200 6981**, lai to noorganizētu.

Kas ievietojams melnajā tvertnē

Melnā mājsaimniecības atkritumu tvertne

✓ Jā, lūdzu:

- jebkas, ko nevar pārstrādāt
- suņu un kaķu atkritumi

✗ Nē, paldies:

- jebkas, ko var izmantot atkārtoti vai pārstrādāt
- akmeņi, augsne vai būvniecības materiāli
- nekādu atkritumu sānos, vākam jābūt aizvērtam

Jums nepieciešama lielāka melnā tvertne?

Padome var nodrošināt lielākas melnās atkritumu tvertnes mājsaimniecībām ar pieciem un vairāk iedzīvotājiem – par to nav jāmaksā. Papildus informācijai zvaniet *Streetpride* pa **0333 200 6981**

Jums nepieciešama lielāka melnā tvertne?

Padome var nodrošināt lielākas melnās atkritumu tvertnes mājsaimniecībām ar pieciem un vairāk iedzīvotājiem – par to nav jāmaksā. Papildus informācijai zvaniet *Streetpride* pa **0333 200 6981**

Kas ievietojams zilajā maisā

Zilais maiss papīram

Jā, lūdzu

Nē, paldies

paper

newspapers & magazines

 <p>Laikraksti</p>	 <p>Žurnāli</p>
 <p>Uzziņu grāmatas</p>	 <p>Balts papīrs</p>
 <p>Baltas aplokšnes</p>	 <p>Nederīgs pasts</p>
 <p>Sasmalcināts papīrs</p>	
 <p>Kartiņas un kartons</p>	
 <p>Krāsains papīrs</p>	

Ja Jums nav zilais maiss, varat izmantot papīra pārnēsāšanas maisu.

Kas ievietojams sarkanajā maisā

Sarkanais maiss tekstilam

Jā, lūdzu

Nē, paldies

clothes

textiles

Lūdzu, novietojiet sarkano maisu savākšanas dienā pie atkritumu tvertnēm

 <p>Tīras drēbes</p>	 <p>Rokassomiņas</p>
 <p>Kurpes pāros (lūdzu, sasieniet)</p>	 <p>Spilveni vai polsterējumi</p>
 <p>Jostas</p>	 <p>Dūnu segas</p>
 <p>Aizkari, tīkli un gultasveļa</p>	 <p>Netīras drēbes vai paklāji</p>

Ja Jums nav sarkanais maiss, varat izmantot tekstilizstrādājumu pārnēsāšanas maisu.

Atcerieties:

- Atstājiet tvertnes/maisus ārā līdz 6.30 savākšanas dienā – tvertnes/maisi **nedrīkst** tikt atstāti ārā citā laikā.
- Novietojiet tvertnes/maisus īpašuma malā vai citā sarunātā savākšanas punktā.
- Tvertņu vākiem jābūt aizvērtiem – nekas nedrīkst spraukties ārā.
- Nepārlādējiet tvertnes – pretējā gadījumā tās var netikt savāktas.
- Iestumiet tvertnes iekšpusē, cik ātri vien iespējams, bet ne vēlāk līdz nākošās dienas pusdienas laikam.

Ir pretlikumīgi atstāt savas atkritumu tvertnes uz ielas – ja vien to nedarāt, lai atkritumi/ otreizējās pārstrādes atkritumi tiktu savākti.

Padome var piemērot darbības pret cilvēkiem, kas atstāj atkritumu tvertnes uz ielas un izsniegt soda kvīti par £100.

Aizvediet uz atkritumu pārstrādes vietām

Ja dzīvojat kādā no retajām vietām, kur nav zilās un brūnās tvertnes, varat izmantot kādu no pilsētā esošajiem Padomes pārstrādes centriem.

Lielākās vietas ir pie lielveikaliem un iepirkumu centriem. Tās ir:

- Asda – Sinfon un Spondon
- Tesco – Mickelover
- Sainsbury's – Osmaston, Wyvern un Kingsway
- Morrison's – Sir Frank Whittle Road
- Somerfield – Cavendish
- Park Farm – Allestree
- Oakwood shops – Oakwood

Vairums pieņem skārda bundžas, aerosolus, stiklu, plastmasu, papīru, kartonu, tekstilizstrādājumus un apavus.

Daudziem lielveikaliem veikalu iekšpusē ir uzglabāšanas vietas pārstrādājamiem pārnēsāšanas maisiem un baterijām. Pilsētā ir arī mazākas otreizējo atkritumu pārstrādes savākšanas vietas.

DERBY CITY COUNCIL

Aizvediet uz atkritumu pārstrādes vietām

Padome piedāvā vairākas otreizējo atkritumu pārstrādes vietas pilsētā, kas pieņem sekojošos materiālus tālāk uzskaitītajās vietās.

 <p>Papīrs</p>	 <p>Skārda bundžas un aerosoli</p>	 <p>Stikls</p>	 <p>Plastmasa</p>
 <p>Kurpes</p>	 <p>Tekstils</p>	 <p>Kartons</p>	

Asda, Sinfon Asda, Spondon Tesco, Mickelover Sainsbury's, Wyvern Sainsbury's, Kingsway	Sainsbury's, Osmaston* Park Farm, Allestree Morrison's, Sir Frank Whittle Road Oakwood shops Somerfield, Cavendish
--	--

* nav apavu otreizējo

 recycle Derbyjai www.derby.gov.uk

Raynesway Civic Amenity vieta

Mājsaimniecības atkritumus un otrreizējās pārstrādes lietas Jūs arī varat aizvest uz Raynesway Civic Amenity vietu, kas atrodas Raynesway Park Drive, Derby DE21 7BH.

Tā ir atvērta no 8:00 līdz 18:00 visu gadu, izņemot ziemassvētku dienu, Otrā Ziemassvētku dienu un Jaungada dienu.

Raynesway civic amenity site

Darba laiki: 8:00 līdz 18:00 visu gadu, izņemot Ziemassvētku, Otrā Ziemassvētku un Jaungada dienu.

Atvērts Slēgts

Raynesway arī pieņems mājsaimniecības atkritumus, kas var rasties laikā pa laikam

Raynesway var tikt pārstrādāti sekojošie materiāli

 Skārda bundžas, aerosoli	 Tekstils un apavi	 Papīrs	 Kartons	 Skaidu plāksnes	 Motoreļļa	 Cepšanas eļļa
 Automašīnu baterijas	 Mājsaimniecību baterijas	 Ledusskapji un saldētavas	 Visas elektriskās ierīces	 Dārza atkritumi	 Krāsas	 Kokmateriāli un koks
 Gāzes pudeles	 Stikla pudeles	 Plastmasas pudeles	 Riepas	 Mēbeles	 Metāllūzņi	

Lielo mājsaimniecības priekšmetu savākšana

Kā varu izmest lielos mājsaimniecības priekšmetus?

Padome piedāvā liela apjoma atkritumu savākšanas pakalpojumu par maksu lielo priekšmetu izmešanai. Mēs savāksim tādas priekšmetus kā mēbeles, gultas un citus lielos priekšmetus. Ledusskapji un saldētavas tiek savākti bez maksas. Telefons: Streetpride **0333 200 6981** Minicom: **01332 256666** E-pasts: **streetpride@derby.gov.uk**

Neatļauta atkritumu izmešana – piegružošana – ir nelikumīga.

Lielo atkritumu savākšanas pakalpojums

Padome piedāvā lielo priekšmetu savākšanas pakalpojumu, tādu kā gultas un mēbeles par šo pakalpojumu tiek piemērota maksa. Ledusskapji un saldētavas tiek savākti bez maksas. Lai noorganizētu savākšanu vai, ja redzat kādu kas neatļauti izmet grūžus zvaniet Padomes *Streetpride* dienestam pa tel. **0333 200 6981**;

e-pasts **streetpride@derby.gov.uk** vai izmantojiet tiešsaistes veidlapu:

www.derby.gov.uk/streetpride

Papildus informācija

www.derby.gov.uk/recycling

www.recyclenow.com

http://groups.freecycle.org/derbyfreecycle lai atbrīvotos vai saņemtu

bezmaksas priekšmetus

www.recycling-guide.org.uk padomiem par otrreizējo pārstrādi.

Televīzijas licences

Jums nepieciešama viena TV licence (*TV Licence*) mājā, neatkarīgi no tā, cik daudz TV Jums ir. Licence tiek piešķirta adresei, nevis TV. Jūs varat skatīties TV programmas televizorā, datorā, klēpj datorā vai mobilajā telefonā.

Jums arī var būt digitālais uztvērējs, DVD vai video rakstītājs. Ja Jums mājās ir jebkas no šiem priekšmetiem, lai skatītos vai ierakstītu TV programmas, Jums nepieciešama TV licence.

Licenci varat saņemt tiešsaistē: **www.tvlicensing.co.uk**

Telefons: **0300 790 6131**

Ja skatāties vai ierakstāt TV, Jums jābūt TV Licencei. Ja Jums nav TV licence, bet tai jābūt, Jūs esat pārkāpis likumu. Tas nozīmē, ka Jums būs jānododas uz tiesu un tiks piespriesta soda nauda līdz £1 000.

Jūs varat samaksāt par TV licenci arī *PayPoint* centrā vai degvielas uzpildes stacijā, kur attēlots šis simbols.

Dzīvošana Jūsu sabiedrībā

Ikvienam jāmēģina būt labam kaimiņam. Jūs varat to sākt, iepazīstinot ar sevi cilvēkus, kas dzīvo jūsu apkaimē, un izvairoties radīt pārāk lielus trokšņus. Viens no biežākajiem sūdzību iemesliem par kaimiņiem ir atkritumu atstāšana ārpus mājas.

AK pilsoņu aptaujas rāda, ka cilvēki uzskata, ka visu AK dzīvojošo cilvēku atbildībā ietilpst:

- pakļaušanās likumam un to respektēšana
- pareiza bērnu audzināšana
- godība un cieņas pilna izturēšanās pret pārējiem
- atbildīga uzvešanās
- palīdzēšana un ģimenes aizsargāšana
- vides respektēšana un aizsardzība
- vienlīdzīga izturēšanās pret visām rasēm
- palīdzēšana citiem
- vēlēšana vēlēšanās.

Pastāv daži nerakstīti uzvedības likumi, piemēram, atvainošanās, ja uzskrienat kādam virsū, citu braukšanas pievedceļa nebloķēšana, paldies un lūdzu teikšana un nespraukšanās priekšā rindai. Tie vispārīgi tiek uzskatīti par nepieņemamiem uzvedības veidiem.

Policijas pienākumos ietilpst nodrošināt, lai sabiedriskās vietās cilvēki uzvestos pieņemamā veidā. Uzvešanās veidā, kas rada neērtības vai trauksmi citām personām, nav pieņemama. Daži no nepieņemamas uzvedības piemēriem ir:

- uzkrītoša skatīšanās, svilpšana vai kliegšana uz kādu, vai sekošana šīm personām
- urinēšana vai spļaušana sabiedriskā vietā
- aizskarošu vai seksuālu komentāru izteikšana
- alkohola lietošana, staigājot pa ielu
- citu cilvēku personiskās telpas nerespektēšana.

Papildus informācija

AK Robežaģentūra (*UK Border Agency*) (UKBA) ir publicējusi grāmatu ar nosaukumu 'Life in the UK: A Journey to Citizenship' (*Dzīve AK: Ceļojums uz pilsonību*). To varat iegādāties Sabiedriskā Sektora informācijas biroja grāmatnīcā (*Office of Public Sector Information bookstore*) – apmeklējiet www.tsoshop.co.uk un meklējiet 'citizenship'.

Ir pretlikumīgi:

- izmantot uzbrūkošus, draudošus vai aizskarošus vārdus vai uzvedību
- apvainot kādu vai aizskart cilvēkus seksuālā veidā bez viņu atļaujas
- nomest gružus vai atkritumus
- vandāliski izturēties pret īpašumu, piemēram, zīmēt grafiti uz sienām
- „piestāšana ietves malā” – kas nozīmē vaicāt sievietei uz ielas vai publiskā vietā seksuālus pakalpojumus (par samaksu vai citu apmaksas veidu), gan no transportlīdzekļa, gan ejot kājām
- ubagošana
- uguņošanas rīkošana starp 23:00 un 7:00; uguņošanas raķešu nomešana vai palaišana uz ielas; un uguņošanas rīku iegāde vai izmantošana personām, kas nav sasniegušas 18 gadu vecumu
- gaidīt vai stāvēt uz ielas prostitūcijas nolūkos (seksuālu pakalpojumu piedāvāšana par samaksu vai citu maksājuma formu).

Ja pie Jums ir alkohols sabiedriskā vietā un neesat sasniedzis 18 gadu vecumu policijas un policijas sabiedrības atbalsta ierēdņiem ir tiesības Jums alkoholu konfiscēt.

Ja atrodaties noteiktās vietās (kas apzīmētas ar šo zīmi) un lietojat alkoholu, policija var pavēlēt jums to pārtraukt un konfiscēt alkoholu.

Abos gadījumos, ja atsakāties pakļauties, tiksiet apsūdzēti par pārkāpumu.

Papildus informāciju par antisociālu uzvedību un kā par to ziņot skatīt 89. lpp.

5 Nauda

AK valūta ir **sterliņu mārciņa**, kas tiek apzīmēta ar šādu zīmi **£**.

Eiro un pārējās valūtas netiek pieņemtas. Jūs varat apmainīt valūtu pret mārciņām pasta nodaļās, lielākajos lielveikalos/veikalos vai valūtas apmaiņas punktos. Pārbaudiet komisijas maksu par naudas maiņu un valūtas likmi.

Bankas konta saņemšana

Bankas darījumi AK notiek, izmantojot bankas dažas krājaizdevumu sabiedrības (*building societies*) un pasta nodaļas (*Post Office*).

Bankas konts jums ļaus:

- apmaksāt rēķinus, izmantojot plastmasas debeta karti, vai tiešsaistē
- uzkrāt naudu un nopelnīt procentus par to, un
- nosūtīt naudu citiem.

Daudzi darba devēji dod priekšroku izmaksāt algas tieši bankas kontā. Lai atvērtu bankas kontu, Jums būs nepieciešams savas identitātes pierādījums un adreses pierādījums. Citu valstu identitātes kartes var netikt akceptētas.

Dokumenti, kas var tikt akceptēti, ietver:

- pases
- tiesības
- dzimšanas apliecības
- laulību apliecības
- Īres līgumi
- vēstules no namsaimniekiem vai darba devējiem, un
- algas lapas.

Ja Jums atteikts bankas konts, varat sūdzēties. Padomu, kā to darīt, varat saņemt: **www.banking-guide.org.uk**

Ja Jums nav bankas konta, Jūs varat atvērt kontu 'kredītiestādē' (*credit union*). Kredītiestādes ir sabiedrības bankas vai finansu kooperatīvi. Vietējā mērogā ir Derbijas Kredītu apvienība (*Derby United Credit Union*), 5 Whiston Street, Derby DE23 8GL, telefons **01332 369641**.

Papildus informācija

Lai atrastu citas kredītiestādes, sazinieties ar Lielbritānijas Kredītiestāžu asociāciju (*Association of British Credit Unions*)

(ABCUL): **www.abc.ul.coop**

Pasta nodaļas Derbijā

Pasta nodaļās Jūs varat nosūtīt vēstules vai paciņas, un varat apmaksāt daudzus rēķinus, piemēram, Padomes nodokli, un apmainīt naudu. Pretkontrabandas pasākumi (*Counter services*) ietver pasēs un identitātes pārbaudi un pieteikumu automašīnas nodoklim. Apmeklējiet: www.postoffice.co.uk

Post Office Ltd
9 Victoria Street, Derbija DE1 1EQ Telefons: **0845 722 3344**

Pasta nodaļa
Midland Road, Derbija DE1 1AA Telefons: **01332 627200**

Allenton pasta nodaļa
2 Chellaston Road, Derbija DE24 9AE Telefons: **01332 349 630**

Alvaston pasta nodaļa
3 Shardlow Road, Alvaston, Derbija DE24 0JG Telefons: **01332 571 149**

Bedford Street pasta nodaļa
1 Stockbrook Road, Derbija DE22 3PL Telefons: **01332 343 344**

Elton Road pasta nodaļa
60-62 Elton Road, Derbija, DE24 8EF Telefons: **01332 292 624**

Harvey Road pasta nodaļa
637 Harvey Road, Derbija DE24 0EL Telefons: **01332 571 368**

Littleover pasta nodaļa
544 Burton Road, Littleover, Derbija DE23 6FN Telefons: **01332 340 072**

Mickleover pasta nodaļa
13 The Parade, Uttoxeter Road
Mickleover, Derbija DE3 0GB Telefons: **01332 515 463**

Normanton Road Sub pasta nodaļa
300 Normanton Road, Derbija DE23 6WE Telefons: **01332 345 132**

Pear Tree pasta nodaļa
159 St Thomas Road, Derbija DE23 8RH Telefons: **01332 738 018**

Prince Charles Avenue pasta nodaļa
83 Prince Charles Avenue, Derbija DE22 4BG Telefons: **01332 345 275**

Sinfin Centre pasta nodaļa
Sinfin District Centre. Sinfin. Derbija DE24 3DS Telefons: **01332 765 988**

Kredīta izmantošana

Jūs varat vēlēties aizņemties naudu, lai samaksātu par precēm. Ir vairāki kredītu veidi, tādi kā aizņēmumi un kredītkartes. Jums iedos izlasīt un parakstīt kredīta līgumu. Procentu likmes ir atšķirīgas un var būt visai augstas, tādēļ pirms līguma parakstīšanas Jums tās vajadzētu salīdzināt. Aizņemšanās no aizdevējiem, kas ierodas pie Jums mājās var būt ļoti dārga un pat riskanta. Padomus par kredītiem un parādiem varat saņemt Derbijas Pilsētas Padomes *Derby Advice* (skatīt 46. lpp.) vai apmeklēt:

www.adviceguide.org.uk vai
www.banking-guide.co.uk

Finansiāla palīdzība, ja Jūs strādājat

Ja Jūs strādājat un Jums ir zemi ienākumi, Jums var būt tiesības saņemt finansiālu palīdzību, ko sauc par labklājības pabalstiem [*welfare benefits*] vai valsts pabalstiem (*state benefits*). Galvenie pabalsti cilvēkiem, kas strādā, ir Nodarbinātā nodokļu atvieglojumi (*Working Tax Credit*) un Bērna nodokļu atvieglojumi (*Child Tax Credit*). Tie palielinās Jūsu ienākumus. Citi pabalsti, kas Jums var pienākties, kamēr strādājat, ir Bērnu pabalsts (*Child Benefit*), Mājokļa pabalsts (*Housing Benefit*) un Padomes nodokļa pabalsts (*Council Tax Benefit*) un brīvpusdienas skolā (*free school meals*).

Jūs varat uzzināt par nodokļu atvieglojumiem un labklājības/valsts pabalstiem, sazinoties ar *Derby Advice* (skatīt 46. lpp.) vai apmeklējot:

www.direct.gov.uk/en/moneytaxandbenefits

Jūs varat uzzināt par Mājokļa pabalstiem, Padomes nodokļa pabalstu un bezmaksas brīvpusdienām skolā, zvanot Derbijas Pilsētas Padomes Pabalstu birojam pa tel. **01332 255122**, minicom **01332 255116**.

Finansiāla palīdzība, ja Jūs nestrādājat

Ja nestrādājat, Jums var būt tiesības pieprasīt Darba meklētāja pabalstu vai Ienākumu atbalstu. Par tiem varat uzzināt *Derby Advice* (skatīt 46. lpp.) vai Derbijas *Jobcentre Plus* birojos (skatīt 16. lpp.).

Par labklājības/valsts pabalstiem varat uzzināt arī:

www.direct.gov.uk/en/moneytaxandbenefits

Ja esat pārāk slims, lai strādātu, Jums var būt tiesības pieprasīt Nodarbinātības atbalsta pabalstu. Ja saņemat invaliditāti, Jums var būt tiesības pieprasīt Invaliditātes dzīvošanas pabalstu. Informāciju par invaliditātes pabalstiem un kā tos pieprasīt varat atrast:

www.direct.gov.uk/en/disabledpeople/financialsupport
vai sazinieties ar *Derby Advice* (skatīt 46. lpp.)

Padome piedāvā konsultāciju sesijas par Mājokļa pabalstu, Padomes nodokli un Padomes nodokļa pabalstu angļu, urdu un hindu valodās *Pear Tree Home* birojā

Pirmdienās	9.30 līdz 12.30
Otrdienās	9.30 līdz 12.30
Trešdienās	9.30 līdz 12.30
Piektdienās	9.30 līdz 12.30

Katras sesijas pirmajā stundā Jums jāpiesakās padoma saņemšanai – zvaniet **01332 255122**, lai rezervētu pierakstu. Pēc pirmās stundas varat ierasties pēc padoma.

Problēmas ar naudu, kredītu un preču un pakalpojumu iegādi

Ja Jums ir problēmas ar pabalstu pieprasīšanu vai nepietiek naudas dzīvošanai, Jūs varat sazināties ar Derbijas Pilsētas Padomes *Derby Advice*, lai saņemtu bezmaksas, konfidenciālu konsultāciju par pabalstiem un parādiem. *Derby Advice* arī var sniegt ieteikumus par Darbinieku Reģistrācijas shēmu (skatīt 14. lpp.). Telefons: **01332 256550**

Fakss: **01332 256560**
Minicom: **01332 256555**
E-pasts: **derby.advice@derby.gov.uk**
Apmeklējiet: **www.derby.gov.uk/communityliving/welfarerights**

Derby Advice ir speciālas konsultāciju līnijas:

- Labklājības tiesības, telefons **01332 256550** (13:00 līdz 16:00)
- Naudas konsultāciju līnija, telefons **01332 256570**

Skatīt 112. lpp., lai iegūtu informāciju par labklājības tiesību konsultāciju sesijām, ko vada *Derby Advice*.

Padomus varat saņemt arī Sabiedrības Juridisko konsultāciju birojā pa tel. **0845 345 4 345** vai apmeklējot: **www.clsdirect.org.uk**

Papildus informācija

Ja Jums ir problēmas ar parādu, zvaniet Valsts parādu līnijai (*National Debtline*) pa **0808 808 4000** (no pirmdienas līdz piektdienai, 9:00-21:00 un sestdienās, 9.30-13:00).

Ja Jums ir problēmas ar kredītu vai preču iegādi, saņemiet konsultāciju par patērētāju tiesībām no *Consumer Direct*, telefons **0845 404 0506**, apmeklējiet: **www.consumerdirect.gov.uk**

Pensijas

Jūs varat domāt par iekrāšanu laikam, kad būsiet pensijā. Valsts pensija ir atkarīga no pietiekošas Valsts apdrošināšanas maksājumu veikšanas (skatīt 1 lpp.).

Tas var nebūt pietiekami Jūsu vajadzībām, kad sasniegsiet pensijas vecumu. Daudzi cilvēki veido iekrājumus savai pensijai, neatkarīgi no valsts pensijas, izmantojot pensiju shēmu (*pension scheme*). Arī daži darba devēji izmanto pensiju shēmas.

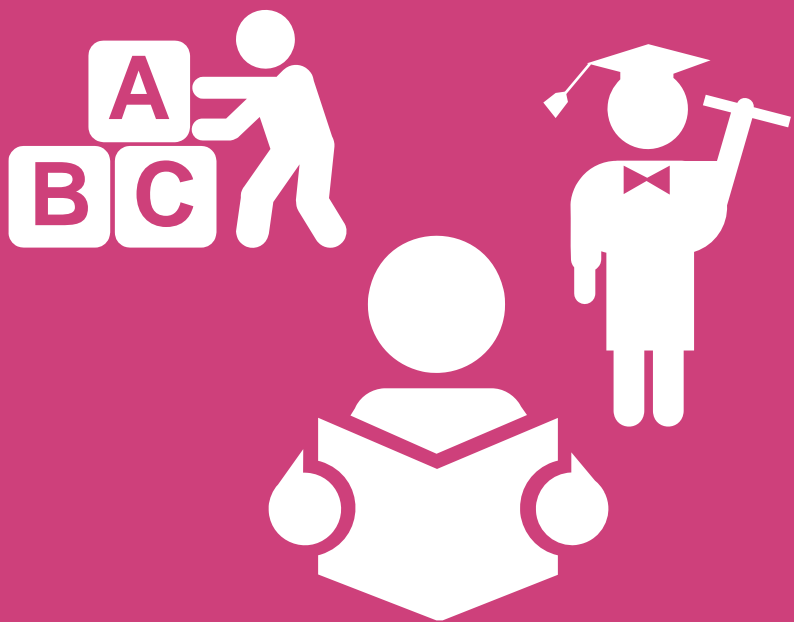
Ir privātās pensiju shēmas, ko vada finansu kompānijas. Ir arī ieinteresētās puse: pensijas (*stakeholder pensions*), ko vada Valdība. Pensiju sistēma var būt sarežģīta un jums vajadzētu saņemt konsultāciju no neatkarīga finansu konsultanta.

Par pensijām vairāk varat uzzināt: **www.direct.gov.uk/en/pensionsandretirementplanning**

Informāciju par ieinteresētās puses pensijām varat atrast Pensiju servisa (*Pension Service*) vietnē **www.thepensionservice.gov.uk**

Jūs varat saņemt konsultācijas par nodarbinātības un personiskajām pensijām no Pensiju konsultāciju dienesta (*Pensions Advisory Service*) - zvaniet **0845 601 2 923** vai apmeklējiet: **www.opas.org.uk**

6 Izglītība un mācīšanās

Angļu valodas mācīšanās

Angļu valodas prasmju uzlabošana palīdzēs Jums iedzīvoties AK. Ir pierādījumi ka tie imigranti, kas tekoši runā angļu valodā, nopelna daudz vairāk nekā tie, kas nerunā. Labas angļu valodas prasmes arī palīdzēs Jums justies pārliecinošāk darbā un sabiedrībā.

Vietējā mērogā ir angļu valodas kursi. Dažreiz šos kursus sauc par 'ESOL', kas nozīmē angļu valoda citās valodās runājošajiem. Daži kursi koncentrējas uz angļu valodu darba vietai. Šos kursus sauc par 'ESOL for work' un tos var piedāvāt Jūsu darba devējs vai citi pakalpojumu sniedzēji. Angļu valodas apmācība ir noderīga arī cilvēkiem, kas kārto Pilsonības eksāmenu.

Informāciju par angļu valodas kursiem varat uzzināt, sazinoties ar: Derbijas Pieaugušo apmācības dienestu (*Derby Adult Learning Service*), telefons **01332 717900**

Derbijas koledžu (*Derby College*), telefons **0800 028 0289**

Lai apmācāmais saņemtu valdības finansējumu savai mācību programmai, viņam nepieciešamas legālas tiesības būt Apvienotās Karalistes iedzīvotājam programmas sākumā. Ir tiesību tikt izraudzītiem ierobežojumi cilvēkiem, kas nav ES pilsoņi un patvēruma. Papildus informācijai, lūdzu, sazinieties ar kādu no centriem, kur šie kursi notiek.

Pieaugušo mācīšanās

Ir plaša kursu dažādība pieaugušajiem (16 gadi un vairāk) pieaugušo apmācības centros Derbijā un tie notiek pa dienām vai vakaros. Dažiem centriem ir telpas bērniem, sākot no 5 gadu vecuma. Kursu klāsts ietver angļu valodu citās valodās runājošajiem, pilsonības jautājumus un informāciju par dzīvi Derbijā, pamata prasmes, tādas kā lasīšana, rakstīšana, matemātiku un ar darbu saistītos kursus. Plus, ir kursi saistībā ar mākslu, amatniecību, datoriem, veselību un labklājību.

Informāciju par kursiem un to maksu varat saņemt, zvanot **01332 717900**, e-pasts **enquiries@derbyals.org**, apmeklējiet: **www.adult-learning-derby.org.uk** Jūs arī varat uzzināt, kādi kursi pieejami Jūsu vietējā bibliotēkā (skatīt 114. lpp.).

Bērni, kas jaunāki par pieciem gadiem

Ja Jums ir bērni, kas jaunāki par 5 gadiem, varat saņemt izglītības un bērnu aprūpes konsultācijas, zvanot Derbyjas Pilsētas Padomes Ģimeņu informācijas dienestam (*Families Information Service*) pa **01332 716381**, e-pasts **fis@derby.gov.uk** vai apmeklējiet: **www.derby.gov.uk/fis**

Viņi var sniegt padomus par:

- bērnu pieskatītājiem
- dienas bērnistabām
- pirmsskolas spēļu
- pirms skolas un ārpus skolas klubiem
- brīvdienų shēmām
- mazbērnu novietnēm

vai atbildēt uz jebkādiem jautājumiem par to, kādas Jums ir iespējas saņemt finansēto bērnu aprūpi, un par strādājošo vecāku tiesībām. Derbyjas Pilsētas Padome atbalsta bērnus un viņu ģimenes, veicinot bērnu aizsardzību, atbalstot bērnus ar invaliditāti, kā arī palīdzot vecākiem saņemt informāciju par īpašajām izglītības vajadzībām.

Bērnu centri

Lielākajā daļā Derbyjas apgabalos ir bērnu centri (*children's centres*). Tie piedāvā pakalpojumu klāstu, kas atbilst vecāku un bērnu vajadzībām, ļaujot visu saņemt vienā vietā, sākot no grūtniecības līdz pat laikam, kad bērni uzsāk skolas gaitas.

Viņi nodrošina vietu, kur bērni var iegūt draugus un mācīties spēlējoties. Jūs varat saņemt profesionālus padomus par veselības un ģimenes jautājumiem, uzzināt par apmācības un darba iespējām vai vienkārši socializēties ar citām mammām, tētiem un aprūpētājiem.

Viņi arī var palīdzēt Jums atrast tuvāko bērnistabu vai skolu, ģimenes ārsta (GP) praksi, sabiedrības pašpalīdzības grupu un ieteikt Jūs dažādām organizācijām, kas var sniegt atbalstu.

Dažos centros bērnistabas ir uz vietas, par ko tiek piemērota samaksa, kaut arī trīs gadus veciem bērniem ir pieejamas arī finansētas vietas.

Papildus informācijai zvaniet Ģimeņu informācijas dienestam pa tel.

01332 716381, e-pasts **fis@derby.gov.uk**, apmeklējiet: **www.derby.gov.uk/fis**

Papildus informācija

<http://childcarefinder.direct.gov.uk/childcarefinder>

www.opportunity-links.org.uk informācija par darbu, apmācību un bērnu aprūpi.

Skolas

Pēc likuma bērniem starp pieciem un 16 gadiem, jāapmeklē skola, **ja vien** viņi netiek apmācīti mājās. Skolēni ievēro Valsts mācību programmu (*National Curriculum*), kas sadalīta galvenajos posmos

1. posms	5-7 gadi	1. un 2. klase
2. posms	7-11 gadi	3., 4., 5. un 6. klase
3. posms	11-14 gadi	7., 8. un 9. klase
4. posms	14-16 gadi	10. un 11. klase

Skolēni kārto pārbaudes darbus katra galvenā posma beigās: šie testi tiek uzskatīti par ļoti svarīgiem.

Ja Jums ir skolas vecuma bērni, kas nesaņem mājapmācību, viņiem jāapmeklē vai nu pirmskola (*infant school*) (5-7 gadi), sākumskola (*junior school*) (7-11 gadi), pamatskola (*primary school*) (5-11 gadi) vai vidusskola (*secondary school*) (11-16 gadi).

Lai pieteiktos skolas vietai, Jums jāsaņemas ar Derbyjas Pilsētas Padomes Uzņemšanas grupu (*Admissions Team*), kas atrodas Middleton House, 27 St Mary's Gate, Derbyjā, telefons **01332 716940** pirmskolai, sākumskolai un pamatskolai vai

01332 716941 vidusskolai; e-pasts **admissions@derby.gov.uk** vai apmeklējiet: **www.derby.gov.uk/admissions**

Pieteikuma veidlapas tiek drukātas vairākās valodās. Skolas personāls var palīdzēt Jums veidlapas aizpildīšanā.

Tiklīdz kā Jums ir piedāvāta vieta skolā, skola var lūgt kopiju:

- pasei ar bērna informāciju
- bērna vīzai, ja tas atbilst, un
- Jūsu adreses pierādījumu.

Izglītības valsts skolās ir bezmaksas, bet vecākiem jāmaksā par skolas formām un sporta tērpu. Vecāki ar zemiem ienākumiem var saņemt palīdzību saistībā ar šīm izmaksām un skolas pusdienu izmaksām. Informāciju par pabalstu un skolas brīvpusdienu pieprasīšanu skatīt 45. lpp.

tiek sagaidīts, ka vecāki aktīvi iesaistīsies savu bērnu izglītībā, tādēļ ar Jums sazināsies, lai informētu par bērna progresu, drošību un uzvedību.

Skolas gaitu uzsākšana

Kad Jūsu bērns uzsāk skolas gaitas, ir ieteicams noskaidrot par atklātajiem skolas vakariem, konsultācijām un to kā skola sadarbojas ar vecākiem.

Lielākai daļai skolu ir rakstiska mājas-skolas vienošanās, ko Jums tiek rekomendēts parakstīt. Mājas – skolas vienošanās apraksta veidu, kā skola nodrošinās komunikāciju un kā sadarbosies skolotāji ar vecākiem, lai palīdzētu bērnam mācīties – piemēram, vecākiem apmeklējot atklātos vakarus un skolotājam pilnībā pārliecinoties, ka vecāks ir pilnībā izpratis bērna panākto progresu.

Jūs arī uzzināsiet, ka ir daudz citas iespējas, kā varat iesaistīties skolā, piemēram, kā vecāks-palīgs klasē vai pievienojoties vecāku skolotāju asociācijai (PTA).

Ja jūtat, ka Jūsu bērnam ir mācīšanās grūtības, Derbijas Pilsētas Padome var piedāvāt atbalstu. Dažiem bērniem un jauniešiem ir augsts vajadzību līmenis. Šādā gadījumā varat lūgt Padomi veikt ar likumu noteikto izvērtēšanu (*Statutory Assessment*) – tā rezultātā Padome var Jūsu bērnam nodrošināt Īpašo izglītības vajadzību ziņojumu (*Statement of Special Educational Needs*). Papildus informācijai, zvaniet **01332 716944**, e-pasts: **specialeducationalneeds@derby.gov.uk**

Drošības nolūkos skolas sagaida, ka mazi bērni tiks pavadīti uz skolu un dienas laikā viņi tur parādes vārtus/durvis aizslēgtas.

Vairumam bilingvālo skolnieku patīk skolā pavadīt laiku, bet daži var sastapties ar grūtībām. Ir svarīgi, lai Jūs sazinātos ar skolu nekavējoties, ja Jūsu bērns piedzīvo tādas lietas kā aizskaršanu, rasistisku izturēšanos vai apsūkāšanu. Skolām ir politika un procedūras, kā tikt galā ar šīm grūtībām, tādēļ vispirms runājiet ar skolu. Katrai skolai ir anti-aizskaršanas koordinators (anti-bullying co-ordinator). Vispārīgākus padomus un atbalstu par aizskaršanu un rasismu varat atrast:

www.anti-bullyingalliance.org.uk

Jūs varat saņemt konsultācijas par mācību programmu, kā iesaistīties skolas dzīvē, par aizskaršanu, disciplīnu, skolas izvēli un izslēgšanu no skolas:

www.parentscentre.gov.uk

Jums var būt nepieciešams aprunāties ar konsultantu izglītības jautājumos, ja Jūsu bērns nevar dabūt skolas vietu, tiek izslēgts no skolas, pret viņu skolā izturas negodīgi. Tuvāko konsultantu izglītības jautājumos varat atrast caur Sabiedrības Juridisko konsultāciju biroju pa tel. **0845 345 4 345** vai apmeklējiet: **www.clsdirect.org.uk**

Papildus informācija

www.standards.dfes.gov.uk/parentalinvolvement/hsa

Izglītība un mācīšanās pēc 16 gadu vecuma

Pēc 16 gadu vecuma izglītība Anglijā nav obligāta, bet daudzi jaunieši turpina kāda veida izglītības iegūšanu un mācīšanos.

Ir četri veidi, kā turpināt izglītību vai apmācību:

- skolā (sestajā klasē)
- tālākizglītības koledžā
- strādājot par mācekļiem
- pamata apmācībasursos.

Ir pieejami daudz dažādi kursi pēc 16 gadu vecuma, atkarībā no jaunieša karjeras plāniem.

Vislabākā vieta, kur meklēt informāciju par pilnu iespēju klāstu ir:

www.routes-ahead.org

Ja Jums nepieciešama informācija, ieteikumi vai vadlīnijas, kādi kursi Jūsu bērnam ir vislabāk piemēroti, apmeklējiet **www.connexions-derbyshire.org** vai zvaniet uz bezmaksas telefonu **0800 269 468**.

Mācekļa darbs

Mācekļa darbs (*apprenticeship*) ir apmācības programma, kur jaunieši var nopelnīt laikā, kad viņi mācās un iegūst kvalifikāciju un darba pieredzi. Ir trīs mācekļu līmeņi. Papildus informācijai apmeklējiet:

www.apprenticeships.org.uk

Pamata mācīšanās

Pamata mācīšanās (*Foundation Learning*) ir valsts programma jauniešiem no 14 līdz 19 gadiem. Tā ir elastīga mācību programma, kas balstīta uz kvalifikāciju un koncentrējas uz progresa sasniegšanu. Programma tiek sastādīta no trīs elementiem: arodizglītība, funkcionālās prasmes, personiskā un sociālā attīstība.

Papildus informācija

Ģimenes ar zemiem ienākumiem, kuru bērni turpina izglītību pēc 16 gadu vecuma, var pieteikties pabalstam, kas tiek saukts par Izglītības turpināšanas pabalstu (*Education Maintenance Allowance*) (EMA). Papildus informāciju meklējiet un noskaidrojiet, vai Jums uz to ir tiesības: **<http://ema.direct.gov.uk>**

7 Ģimenes

Ģimenes AK

Jums var būt tiesības ņemt līdzi uz AK savu ģimeni. Šīs tiesības var būt komplicētas un jums var būt nepieciešams apmeklēt neatkarīgu imigrācijas konsultantu. Imigrācijas konsultantu varat sameklēt caur Sabiedrības Juridisko konsultāciju biroju pa tel. **0845 345 4 345** vai apmeklējiet:

www.clsdirect.org.uk

Ja esat students, papildus informācijai apmeklējiet Starptautiskās studentu padomes (UKCISA) tīmekļa vietni **www.ukcisa.org.uk**. Informāciju var sniegt arī Jūsu koledža vai universitāte.

Ja vēlaties uzsākt ģimenes dzīvi AK, Jūs to drīkstat. Nepastāv ierobežojumi, cik jums drīkst būt bērni. Vidējais bērnu skaits ģimenē AK ir divi.

Derbijas Pilsētas Padomes Ģimeņu informācijas dienests uztur informācijas un konsultāciju telefona uzziņu līnijas vecākiem, aprūpētājiem, jauniešiem un speciālistiem. Tur sniegtā informācija ietver:

- bērnu aprūpi
- iespējas saņemt finansēto bērnu aprūpi
- vadlīnijas strādājošiem vecākiem par elastīgām darba tiesībām
- vietējos un valsts ģimeņu atbalsta pakalpojumus
- brīvā laika aktivitātes
- vadlīnijas cilvēkiem, kas vēlas kļūt bērnu aprūpes nodrošinātāji
- viens-pret-viens palīdzību, lai atrastu bērnu aprūpes iespēju, ja vecāki saskaras ar grūtībām atrast sev nepieciešamo bērnu aprūpi.

Sazinieties ar Ģimeņu informācijas dienestu
Middleton House, 27 St Mary's Gate, Derby DE1 3NN:

Telefons: **01332 716381**
E-pasts: **fis@derby.gov.uk**
Apmeklējiet: **www.derby.gov.uk/fis**

Ja esat stāvoklī

Ja domājat, ka esat stāvoklī, Jūs varat iegādāties grūtniecības noteikšanas testu aptiekā vai lielveikalā.

Ja esat stāvoklī, jums jāpierakstās pie ārsta (informāciju par reģistrēšanos pie ārsta skatīt 68. lpp.). Jums tiks piedāvātas apskates, testi un veselīga dzīvesveida ieteikumi grūtniecības laikā.

AK sievietes parasti dzemdē slimnīcās, kaut gan iespējama arī mājas dzemdību noorganizēšana. Ir plaši izplatīts, ka dzemdībās piedalās tēvs, tomēr tikai tad, ja māte vēlas, lai viņš tur būtu.

Ja domājat par grūtniecības pārtraukšanu (aborti AK ir legāli), varat to konfidenciali pārrunāt ar ārstu.

Kad Jūsu mazulis ir piedzimis, pēc likuma Jums bērns jāreģistrē Dzimtsarakstu reģistrā (Reģistra birojā) sešu nedēļu laikā no dzimšanas un Jūs saņemsiet dzimšanas apliecību. Ir jāreģistrē arī nedzīvi piedzimušie bērni

Derbijas Reģistra biroja adrese ir:

Royal Oak House, Market Place, Derby DE1 3AR

Telefons: **01332 256526**

Fakss: **01332 256525**

Minicom: **01332 256666**

E-pasts: **registeroffice@derby.gov.uk**

Darba laiks:

no pirmdienas līdz piektdienai - 9.30 līdz 16.30

Sestdienās – pēc pieraksta

Reģistrs arī piedāvā bērnu vārdu došanas pakalpojumu (*baby naming service*). Tā nav juridiska prasība.

Papildus informāciju par Reģistru biroja sniegtajiem tiesiskajiem un citiem pakalpojumiem skatīt 113. lpp.

Laiks, kad pārtraukt strādāt

Sievietēm, kas gaida mazuli ir legālas tiesības nestrādāt pirmsdzemdību laikā un saņemt vismaz 26 nedēļu ilgu maternitātes atvaļinājumu (*maternity leave*). Dažām sievietēm arī var būt tiesības saņemt maternitātes maksājumu (*maternity pay*), bet tas atkarīgs no tā, cik ilgu laiku viņa nostrādājusi pie darba devēja. Tēviem, kas pie sava darba devēja nostrādājuši vismaz 26 nedēļas, ir tiesības uz divu nedēļu apmaksātu paternitātes atvaļinājumu (*paid paternity leave*), kad bērns piedzimis. Ir svarīgi informēt par to darba devēju jau iepriekš.

Papildus informācija

Ģimeņu plānošanas asociācija (*Family Planning Association*) sniedz padomus par kontracepciju un seksuālo veselību, zvaniet **0845 310 1334**, vai apmeklējiet: **www.fpa.org.uk**

Valsts dzemdību uzticības organizācijai (*National Childbirth Trust*) ir informācija par grūtniecību, dzemdībām un agrīnajiem vecāku pienākumiem. Apmeklējiet:

www.nctpregnancyandbabycare.com

leteikumiem par maternitātes atvaļinājumu, maternitātes maksājumiem, paternitātes atvaļinājumu un finansiālo palīdzību, ja piedzimis mazulis, apmeklējiet:

www.direct.gov.uk/en/parents/moneyandworkentitlements

Bērnu tiesības

Persona tiek uzskatīta par bērnu, ja tā nav sasniegusi 18 gadu vecumu.

Persona tiek uzskatīta par jauniņu aptuveni starp 16 un 24 gadiem. Bērniem un jauniešiem AK ir tiesības. Par bērnu tiesībām un atbildību varat uzzināt: **www.direct.gov.uk/en/parents/parentsrights/dg_4003313**

Piekrišanas vecums seksuālu attiecību uzsākšanai ir 16 gadi.

Seksuālas attiecības ar personu, kas nav sasniegusi piekrišanas vecumu, ir nelikumīgas.

Ja esat seksuālas aizskaršanas vai izvarošanas upuris, ziņojiet par to policijai, telefons 0345 123 33 33.

Informāciju par jauniešiem un darbu skatīt 15. lpp.

Bērnu pieskatīšana

Vairums vecāku vēlas savu bērnu labā darīt vislabāko, bet dažreiz ģimenes dzīve var būt grūta. Padomus vecākiem varat atrast **www.parentlineplus.org.uk** vai zvanot pa bezmaksas tel. **0808 800 2222**. Padomei ir bezmaksas programmas, kas var Jums palīdzēt saņemt praktisku atbalstu un padomus, kā uzlabot vecāku audzināšanas prasmes.

Papildus informācijai zvaniet **01332 716115**

vai apmeklējiet: **www.derby.gov.uk/parenting**

Jaundzimušos un bērnus līdz piecu gadu vecumam regulāri apskata veselības inspektors mājās vai klīnikā. Jūs varat jautāt veselības inspektoram padomus par sava bērna aprūpi.

Valsts sabiedrība cietsirdības novēršanai pret bērniem (*National Society for the Prevention of Cruelty to Children*) (NSPCC) rekomendē, ka bērni, kas jaunāki par 13 gadiem, nav pietiekami pieauguši, lai viņus atstātu mājās bez uzraudzības. Bērni, kas jaunāki par 16 gadiem, nedrīkst tikt atstāti vieni pa nakti. Jaundzimušos, zīdaiņus un ļoti mazus bērnus **nekad** nedrīkst atstāt vienus. Ja nolemjat atstāt vecāku bērnu vienu pašu, Jums:

- jāatstāj kontakttālrunis un jāspēj atbildēt viņiem nekavējoties
- jāpārlicinās, ka bērns zina, kā pazvanīt
- ja izmantojat mobilo telefonu, jāpārlicinās, ka tam pietiek kredīta un baterijas jauda
- jāizskaidro bērnam, kā palikt drošībā, piemēram, neatvērt durvis svešiniekiem
- jāpārlicinās, ka nav sasniedzami potenciāli bīstami priekšmeti
- atstājiet skaidras instrukcijas, ko darīt ārkārtas gadījumos
- pasakiet bērnam, cikos atgriezīsieties un nekavējoties
- sniedziet viņiem dažus pamata noteikumus, ko viņi var un ko nevar darīt, kamēr esat prom
- apmāciet pamata pirmo palīdzību
- pārliecinieties, vai viņi ir priecīgi palikt vieni – ja nē, Jums jāsameklē auklīte vai kāds, kas ir piemērots viņu pieskatīšanai.

Ja Jums jāmaksā par bērna aprūpi, Jums vajadzētu izmantot reģistrēta bērna pieskatītāja vai grupas, piem., bērnistabas, pakalpojumus. Bērnu aprūpei jābūt reģistrētai Ofsted – Izglītības standartu birojā. Ofsted regulē un pārbauda bērnu aprūpes pakalpojumu sniedzējus. Vai šis pakalpojumu sniedzējs ir reģistrēts, varat uzzināt: www.ofsted.gov.uk, kur Derbyjas Pilsētas Padomes Ģimeņu informācijas dienestam (skatīt 56. lpp.) ir reģistrētu bērnu aprūpes pakalpojumu sniedzēju saraksts.

Jums būs jāmaksā par bērna aprūpi, bet Jums var būt tiesības saņemt palīdzību šai aspektā. Uzziniet vairāk

www.direct.gov.uk/en/Parents/Childcare vai sazinieties ar Ģimeņu informācijas dienestu (skatīt 56. lpp.).

Esat uztraucies par bērna drošību?

Ja esat uztraucies, ka bērnam nodarīts kaitējums vai bērns dzīvo apstākļos, kas varētu nodarīt kaitējumu nākotnē, Derbyjas Pilsētas Padome vienmēr nopietni uzklausa Jūsu raizes.

Jūs varat būt uztraucies par to, kas varētu notikt ar Jums vai Jūsu ģimeni, ja ziņosiet par savām bažām. Ja kāds zvana, lai pārrunātu savas bažas, viņam vienmēr jāautā vārdu un kontaktinformāciju, lai nepieciešamības gadījumā, varētu sazināties. Tomēr, Jūs varat lūgt šo informāciju paturēt kā

Ja uzskatāt, ka bērnam ir tūlītējs risks un nepieciešama aizsardzība, zvaniet uzreiz policijai pa tel. 999.

Ja bērnam nav tūlītēja nepieciešamība pēc aizsardzības, bet vēlaties saņemt padomu no policijas, zvaniet **0345 123 33 33**.

Derbyjas Pilsētas Padomei ir Bērnu sociālās aprūpes grupa (*Children's Social Care Team*), lai palīdzētu Jums runāt par Jūsu raizēm un rīkoties, lai nodrošinātu bērnu drošību. Ja neesat pārliecināts par situāciju, vienmēr varat jautāt padomu šai grupai.

Parastajā darba laikā no 9:00 līdz 17:00 varat zvanīt grupai pa tel. **01332 641172**.

Pārējos laikos varat apspriest savas raizes, zvanot *Careline* pa tel. **01332 711250**.

Bērni automašīnās

Ja vadāt automašīnu un Jums ir mazulis vai mazs bērns, Jums jāiegādājas un jāuzstād bērnu sēdekļi, kas atbilst bērna augumam un svaram. Sēdekļiem jāatbilst drošības standartiem. Pirms iegādes izmēģiniet un vaicājiet veikalā, lai Jums parāda, kā nostiprināt sēdekli un kā pareizi nostiprināt drošības jostas. Papildus padomus par automašīnu bērnu sēdekļiem varat atrast valdības tīmekļa vietnē:

www.dft.gov.uk/think/focusareas/children/childincar

Visiem bērniem, kas mazāki par 135 centimetriem un jaunāki par 12 gadiem, kas no abiem iestājas pirmais automašīnu priekšējos vai aizmugures sēdekļos, autofurģonos un pārējos transportlīdzekļos jābūt atbilstošam bērnu stiprinājumam, kas atbilst viņu svaram, ar ļoti maz izņēmumiem

Atcerieties:

- Nekad nepārvadājiet bērnu klēpī.
- Gaisa spilveniem jābūt izslēgtiem, ja automašīnas priekšējā sēdekli pārvadājat bērnu, kas jaunāks par 12 gadiem.
- Nekad neatstājiet mazu bērnu mašīnā vienu.

Tīmekļa vietnē www.protectchildgb.org.uk

ir informācija par visiem automašīnas sēdekļišu veidiem un varat tur atrast padomus un pieredumus. Tā arī ietver drošības jostu likumus. Vietne ir tulkota astoņās valodās.

Pastaigāšanās ar bērniem

- Ielas šķērsošanai izvēlieties drošu vietu, vienmēr skatieties abos virzienos un pārbaudiet vai tuvumā nav satiksme pirms šķērsošanas.
- Vienmēr turiet bērnu pie rokas un parādiet kā droši šķērsot ceļu, rādot labu piemēru un runājot par ceļiem, šķērsošanu un satiksmi.
- Nekad neļaujiet bērnam spēlēties vai skraidīt blakus ceļam.
- Pārliecinieties, lai vadītāji varētu Jūs ieraudzīt – valkājiet gaišas spilgtas drēbes un atstarotājus.
- Pārliecinieties, vai varat redzēt satiksmi – nešķērsojiet ceļu līkumos.
- Nekad nestumiet bērnu ratiņus uz ceļa, ja vien neesat pārliecinājies, ka tas brīvs šķērsošanai.

Iemāciet bērniem, šo kodeksu ielas šķērsošanai...

- Izvēlieties drošu vietu šķērsošanai.
- Apstājieties ietves malā.
- Vērojiet satiksmi.
- Klausieties satiksmi.
- Vēlreiz rūpīgi pārbaudiet, vai nav satiksme un turpiniet uzmanīties šķērsojot ielu.

Papildus informācija

Bērnu Juridiskais centrs (*Children's Legal Centre*) sniedz informāciju un padomus par bērnu tiesiskajiem jautājumiem, iekļaujot palikšanu mājās vienam un vecuma ierobežojumus, apmeklējiet: www.childrenslegalcentre.com

www.direct.gov.uk ir informācija par vecāku tiesībām un atbildību un pārējiem ar ģimeni saistītajiem jautājumiem

www.ofsted.gov.uk ietverta informācija par bērnu aprūpētāju reģistrāciju

www.direct.gov.uk/en/parents ir informācija par vecāku atbildību

www.direct.gov.uk/en/parents/childcare ir informācija par bērnu aprūpes pieejamību un apmaksu

www.direct.gov.uk/en/parents/yourchildshealthandsafety ir informācija par cilvēkiem, kas rūpējas par bērnu labsajūtu un drošību

Palīdzība ģimenēm

Jums var būt tiesības saņemt finansiālu pabalstu no valdības, piem., bērnu pabalstu un/vai nodokļu atvieglojumus. Jūs varat tos pieprasīt arī tad, ja strādājat. Sazinieties ar Derbijas Pilsētas Padomes *Derby Advice* – kontaktinformāciju skatīt 111. lpp.

Bērnu centri (skatīt 50. lpp.) sniedz palīdzību un atbalstu ģimenēm, iekļaujot dažādu aktivitāšu klāstu.

Parentline Plus (skatīt 59. lpp.) sniedz informāciju un padomus par tādiem jautājumiem kā aizskaršana, seksuālā izglītība, narkotiku lietošana un palīdz vecākiem runāt ar citiem vecākiem, kam ir līdzīgas problēmas.

Papildus informācija

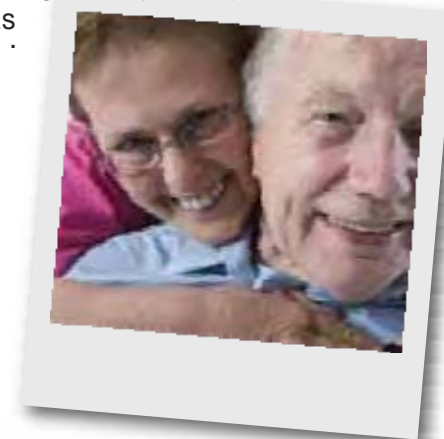
www.dwp.gov.uk ir Darba un pensiju departamenta tīmekļa vietne.
www.parentinguk.org ir tīmekļa vietne cilvēkiem, kas sadarbojas ar vecākiem.

www.hmrc.gov.uk ir Viņas Majestātes leņģemumu un muitas pārvaldes vietne.

Aprūpes dienesti pieaugušajiem

Pieaugušo sociālie dienesti aptver plašu aprūpes pakalpojumu klāstu, ko nodrošina vietējā padome un privātās organizācijas, lai palīdzētu pieaugušajiem dzīvot neatkarīgi savās mājās vai aprūpes mājās. Pakalpojumi var ietvert palīdzību ar mazgāšanos, apģērbšanos un ēst gatavošanu.

Informāciju un kontaktinformāciju, lai saņemtu konsultācijas un informāciju par aprūpes pakalpojumiem pieaugušajiem Derbijā, skatīt 81. lpp.

Fotogrāfija ar John Birdsall laipnu

Jauniešu centri un klubi

Derbijā atrodas jauniešu centri un jauniešu klubi. Visi centri un klubi galvenokārt nodrošina nodarbības jauniešiem vecumā no 13 līdz 19 gadiem un piedāvā plašu aktivitāšu klāstu, ieskaitot:

- internetu un datorspēles
- sporta aktivitātes, ieskaitot futbolu, basketbolu, hokeju un kriketu
- ēst gatavošanas/ pārtikas vakarus
- dekoratīvais dizains un mākslinieciskie rokdarbi
- mūzikas nodarbības
- iespējas piedalīties āra aktivitātēs, tādās kā kalnos kāpšana, braukšana ar kanoe un pārgājieni pa alām
- diskotēkas un ielu dejas.

Jaunieši arī var saņemt padomus un atbalstu no kvalificētiem un pieredzējušiem jauniešu darbiniekiem. Par lielāko daļu nodarbību apmeklēšanu jāmaksā neliela samaksa.

Papildus informācijai par:

- jauniešu centriem un klubiem un kur tie atrodas
- klubiem jauniešiem ar invaliditāti
- atbalsta grupām jaunajiem vecākiem
- atbalstu jauniešiem, kas aizbēguši no aprūpes vai mājām
- brīvprātīgo iespējām, tādām kā „vTalent” un „Duke of Edinburgh’s Award Scheme”

zvaniet **01332 716819**, e-pasts **youthinfo@derby.gov.uk**
vai apmeklējiet: **www.derby.gov.uk/teenagersservices**

Jaunieši vecumā no 12 līdz 25 gadiem var saņemt informāciju, ieteikumus un konsultācijas:

SPACE Konsultāciju un informācijas centrā (SPACE Advice and Information Centre)

12 The Spot, Osmaston Road, Derby DE1 2JA

Telefons: **01332 364445**

Fakss: **01332 364775**

E-pasts: **thespace@dcys.org.uk**

8 Labsajūta un brīvais laiks

Lūgšanu vietas

Cilvēkiem AK ir reliģiju brīvība. Jūs varat atrast tuvāko savas reliģijas vai ticības pulcēšanās centru telefona uzziņu grāmatā vai bibliotēkā, vai meklējot tiešsaistē.

Ticību forums (*Forum of Faiths*) ir indivīdu grupa no dažādām ticībām Derbijā, no Bahai, Budisma, Kristietības, Hinduisma, Jūdaisma, Musulmanisma, Pagānisma un Sikhu tradīcijām, kas kopā ar cilvēkiem bez noteiktas ticības iesaistās 'starpkonfesiju' aktivitātēs.

Notiek dažādas aktivitātes, kurās var iesaistīties jebkurš Derbijā dzīvojošais, neatkarīgi no savas ticības vai izcelsmes. Tas sniedz ieskatu par to, kā citu ticību cilvēki domā, jūt un dzīvo. Tas, savukārt, var jums sniegt labāku izpratni un atšķirīgu ļaužu pieņemšanu, ja satiekat viņus citos apstākļos Derbijā un tās apkaimē. Diskusiju tikšanās notiek par dažādām reliģiskām tēmām, sociālajiem un sabiedriskajiem jautājumiem:

- zināšanu palielināšana par citām ticībām
- labu attiecību veicināšana sabiedrībā, un
- paziņojumu izveide par aktuālajiem jautājumiem.

Forums arī:

- organizē sociālos notikumus un apmeklē lūgšanu vietas
- sniedz padomus/palīdzību
- iesaistās atjaunošanā/apkaimes atjaunošanas darbos, un /
- norāda cilvēkiem ceļu uz nozīmīgām organizācijām.

Papildus informācijai sazinieties ar Ticību forumu Derby, St James Centre, Malcolm Street, Derby DE23 8LU, zvaniet **01332 604067** vai apmeklējiet: **www.ffderby.org.uk**

Derbijā ir Vairāku ticību centrs (*Multi-Faith Centre*), lai vecinātu saprašanos starp dažādu reliģiju un ticību cilvēkiem un veidotu cieņu pret cilvēkiem kā tuvām cilvēciskām būtnēm. Centram ir kopēja telpa, kur cilvēki aicināti brīvi izteikties, bez bailēm ar būtību „Ieklausies citos tā, kā vēlies, lai viņi klausītos tevī”. Papildus informāciju, kā iesaistīties varat iegūt apmeklējot **www.multifaithcentre.org** vai zvanot **01332 591285**,

e-pasts: **mfc@derby.ac.uk**

Veselība

Sabiedrības veselības aprūpi AK nodrošina Valsts veselības dienests (*National Health Service*) (NHS). Jums var būt tiesības saņemt no NHS bezmaksas vai samazinātās maksas ārstēšanu. Ir arī privātās veselības aprūpes nodrošinātāji.

Bezmaksas veselības konsultācijas un informāciju sniedz NHS Direct - zvaniet **0845 4647** vai apmeklējiet: **www.nhsdirect.nhs.uk** Ja nepieciešams, vaicājiet tulku.

Derbijā ir NHS pakalpojumu tīkls, tāds kā slimnīcas, klīnikas, ģimenes ārstu (GP) prakses, aptiekas, kur varat saņemt bezmaksas palīdzību, padomus, aprūpi un ārstēšanu. Ir dažādas vietas, kur doties pēc visa veida palīdzības un ārstēšanas. Pakalpojumi ir bezmaksas, bet dažreiz jums būs jāmaksā par izrakstītajām zālēm (skatīt zemāk). Dažās vietās jums būs jāpierakstās. Citās vietās varat doties bez pieraksta un gaidīt, kad ārsts vai medmāsa varēs jūs pieņemt. Nelaiemes un ārkārtas (*Accident and Emergency (A & E)*) dienesta pakalpojumus jums vajadzētu izmantot tikai ārkārtas gadījumos.

Farmaceiti (kas strādā aptiekās) arī var spēt ieteikt padomus par vispārējām veselības problēmām un medikamentiem. Vietējo aptieku varat sameklēt telefonu uzziņu grāmatā.

Receptes

Ja ārsts jums medikamentiem izsniedz recepti, jums ar šo recepti jānododas pie farmaceita. Jums var būt jāmaksā par medikamentiem, bet dažiem cilvēkiem netiek piemērota maksa, un jums vajadzētu to noskaidrot, kad tiek izsniegta recepte. Receptes bērniem līdz 16 gadu vecumam ir bezmaksas. Tās arī ir bezmaksas personām starp 16 un 18 gadiem, kas mācās pilna laika izglītības iestādē un cilvēkiem, kam ir 60 vai vairāk gadi. Ir arī citi gadījumi, kad cilvēkiem piemērojamas bezmaksas receptes. Pilnīgu informāciju varat atrast:

www.nhs.uk/nhsengland/healthcosts/pages/prescriptioncosts.aspx

Jūs varat saņemt medikamentus arī aptiekā bez receptes (ko sauc par 'letes medikamentiem'), šādā gadījumā jums par medikamentiem būs jāmaksā.

Reģistrēšanās pie ārsta

Cilvēki AK reģistrējas pie vietējā ārsta, ko sauc par 'general practitioner' (GP) (atbilst ģimenes ārstam) lai saņemtu vispārējo veselības aprūpi. GP strādā ārsta prakses kabinetā. GP var sniegt ieteikumus par Jūsu fizisko un garīgo veselību.

Lai reģistrētos pie GP, apmeklējiet tuvāko ārsta kabinetu. Tuvāko ārsta kabinetu varat atrast:

- apmeklējot **www.derbycitypct.nhs.uk**
- meklējot Dzeltenu lapu telefona grāmatā
- jautājot jebkurā bibliotēkā
- sazinoties ar Pacientu konsultāciju un koordinēšanas dienestu (*Patient Advice and Liaison Service*) (PALS)
Bezmaksas telefons: **0800 032 32 35**, teksta ziņas/mobilais: **07919 466 212**
Minicom: **01332 369301**, e-pasts: **PALS@derbycitypct.nhs.uk**
Apmeklējiet PALS „drop-in” servisu Derwent Court, 1 Stuart Street, Derbyjā no 9:00 līdz 16:30, no pirmdienas līdz piektdienai.
- sazinoties ar Veselības ietekmes dienestu (*Health Outreach Service*) pa tel. **01332 274600**.

Ārsta kabinetā Jūs informēs, vai viņiem ir brīvas vietas. Viņi iedos aizpildīt veidlapu un tad Jūs varēsiet pierakstīties pie ārsta. Tiks sagaidīts, lai Jūs ievērotu šo pierakstu, ja vien iepriekš nepaziņosiet, ka nevarat ierasties. Pieraksts ir bezmaksas un konfidenciāls. Ārsts diagnosticēs Jūsu veselības problēmu un var jūs nosūtīt pie citiem veselības pakalpojumu sniedzējiem. Ja nepieciešams, vaicājiet tulku.

Ja Jums nepieciešams apmeklēt ārstu pa nakti vai nedēļas nogalēs, zvaniet uz ārsta kabinetu; tur būs ierakstīta ziņa, kas pateiks, kā sazināties ar ārstu.

Derbijā pastāv arī „walk-in” centri, kas nodrošina bezmaksas NHS veselības aprūpes konsultācijas, informāciju un ārstēšanu cilvēkiem, ar nelieliem savainojumiem un slimībām. Viņi veic ārstēšanu dažādiem simptomiem un izraksta vai izsniedz medikamentus, ja tas nepieciešams.

Derbijas "Walk-In" centrs, Entrance C, London Road Community Hospital, Osmaston Road, Derby. Telefons **01332 224700**.

„Walk-In” centrs nodrošina veselības aprūpes konsultācijas, informāciju un ārstēšanu cilvēkiem, ar nelieliem savainojumiem un vieglām slimībām. Šeit jūs varat saņemt pieredzējušas medmāsas novērtējumu septiņas dienas nedēļā no 8:00 līdz 19:30 – nav nepieciešams pieraksts.

Derbijas atklātais piekļuves centrs (*Derby Open Access Centre*), Lister House, 207 St Thomas Road, Derby. Telefons **01332 275610**.

Atklātais piekļuves centrs piedāvā „walk-in” un GP pierakstus, ko varat rezervēt no 8:00 līdz 20:00, septiņas dienas nedēļā. Jūs varat izmantot šo pakalpojumu neatkarīgi no tā, kurā GP kabinetā esat reģistrējies.

Ja tas ir dzīvību apdraudošs ārkārtas gadījums, varat zvanīt uz ārkārtas gadījumu numuru 999 un vaicāt ātro palīdzību (transportlīdzekli, kurā būs medicīnas darbinieki). Jūs arī varat dotie uz Nelaimes un ārkārtas (*Accident and Emergency (A & E)*) dienestu Karaliskajā Derbyjas slimnīcā, Uttoxeter Road, Derby DE22 3NE, tel. 01332 340131 – ja nepieciešams, vaicājiet tulku, vai apmeklējiet www.derbyhospitals.nhs.uk

Mazi bērni

Ja Jums ir mazs bērns, Veselības ietekmes dienests pa tel. **01332 274600** var palīdzēt Jums sameklēt veselības inspektoru. Veselības inspektors ir medmāsa, kas izgājusi papildus apmācību, un var ar Jums pārrunāt veselības, barošanas, uzvedības un bērna progresa jautājumus.

Zobu veselība

Ir NHS zobārsti un privātie zobārsti. Zobārstu sarakstu, kas akceptē NHS pacientus varat atrast: www.derbycitypct.nhs.uk/local-health-services/dentists

Jūs arī varat sazināties ar:

- Pacientu konsultāciju un koordinēšanas dienestu (*Patient Advice and Liaison Service*) (PALS)

Bezmaksas telefons: **0800 032 32 35**, teksta ziņas/mobilais: **07919 466 212**

Minicom: **01332 369301**, e-pasts: **PALS@derbycitypct.nhs.uk**
Apmeklējiet PALS „drop-in” servisu Derwent Court, 1 Stuart Street, Derbyjā no 9:00 līdz 16:30, no pirmdienas līdz piektdienai.

- sazinoties ar Veselības ietekmes dienestu (*Health Outreach Service*) pa tel. **01332 274600**.

Ja Jums jādodas pie zobārsta vēlu vakarā vai nedēļas nogalēs, svaniet uz sava zobārsta kabinetu un noklausieties atstāto paziņojumu, vai zvaniet NHS Direct pa tel. **0845 4647**.
izmaksās ārstēšana.

Acu veselība

Optiķi var pārbaudīt Jūsu redzi un izrakstīt brilles vai kontaktlēcas. Jums būs jāmaksā par redzes pārbaudi un brillēm vai lēcām, ja vien to nedarīs Jūsu darba devējs, kaut gan Jums var arī pienākties ārstēšana par samazinātu maksu. Vaicājiet par to optiķim. Optiķus varat atrast iepirkšanās centros un Derbijā un tās apkaimē vai arī varat meklēt optiķu kontaktinformāciju telefona uzziņu grāmatā.

Seksuālā veselība un kontracepcija

Jūs varat saņemt bezmaksas un konfidenciālu konsultāciju par seksuālo veselību un kontracepciju (arī sauc par ģimenes plānošanu) no sava GP vai „Walk-In” centros, „Entrance C”, „London Road Community” slimnīcā, Osmaston Road, Derbijā vai zvaniet **01332 224700**.

Kontracepcija AK ir legāla un bezmaksas NHS.

Jūs varat zvanīt **01332 888126**, lai saņemtu konsultāciju vai vaicāriet savam GP.

Ja esat piedzīvojis izvarošanu vai seksuālu aizskaršanu, varat saņemt bezmaksas konsultāciju un atbalstu no Derbišīras izvarošanas krīzes centra [*Derbyshire Rape Crisis*], PO Box 142, Derby DE1 1XU vai zvaniet **01332 372545**.

Lai saņemtu atbalstu, ja Jums vai kādam, ko pazīstat, nācies saskarties ar aizskaršanu ģimenē, seksuālu vardarbību, vajāšanu, apvainojumiem, cieņu aizskarošu vardarbību un piespiedu laulību, skatīt 91. lpp.

Likums par narkotikām, dzeršanu un smēķēšanu

AK ar likumu aizliegts:

- turēt īpašumā vai pārdot noteiktas narkotikas
- pirkt vai dzert alkoholu licencētās telpās, ja neesat sasniedzis 18 gadu vecumu
- smēķēt slēgtās publiskās telpās vai darba vietā
- pirkt tabakas izstrādājumus personām, kas nav sasnigušas 16 gadu vecumu.

Papildus informācijai par narkotiku klasifikāciju apmeklējiet: www.talktofrank.com
Ie atļauts smēķēt tabaku privātās vai atklātās telpās.

Daudzi veikali, krogi, bāri un restorāni izmanto shēmu ar nosaukumu ‘Challenge 25’. Tā mudina ikvienu, kam ir vairāk par 18 gadiem, bet kas izskatās jaunāks par 25 gadiem, nēsāt līdzīgu akceptējamu identifikācijas dokumentu (tādu kā tiesības ar fotogrāfiju vai pasi), ja viņi vēlas iegādāties alkoholu.

Likums par alkohola lietošanu un braukšanu

Ja esat lietojis alkoholu, nav droša veida, kā pateikt, vai esat pieļaujamajās robežās, lai vadītu transportlīdzekli. Tas ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, tādiem kā Jūsu svars, dzimums, vecums un izdzertā alkohola veids un daudzums. Vienīgā drošā iespēja ir **nedzert** alkoholu, ja plānojat braukt. Nekad nepiedāvāriet iedzert kādam, kas ir pie stūres.

Policijai ir tiesības veikt izelpas testu autovadītājiem, ja:

- ir aizdomas par alkohola lietošanu, vai
- vadītājs iesaistīts satiksmes negadījumā, vai
- ir izdarīts satiksmes pārkāpums.

Izelpas tests jāveic, ja tas nepieciešams. Ja Jūs to atsakāties veikt, varat tikt arestēti.

Atcerieties

- **Jūs nedrīkstat** vadīt transportlīdzekli, ja esat lietojis alkoholu vai narkotiskas vielas, ieskaitot dažus recepšu medikamentus.
- **Jūs nedrīkstat** mēģināt braukt vai sēdēt automašīnas vadītāja sēdekļi, ja esat pārsniedzis legāli pieļaujamo alkohola robežu vai esat lietojis nelegālas narkotikas, pat ja mašīna stāv uz vietas.

Sodi par legāli pieļaujamās alkohola robežas pārsniegšanu vadītājiem ir:

- Līdz sešiem mēnešiem ieslodzījumā
- Soda nauda līdz £ 5 000
- minimums 12 mēnešu ilga diskvalificēšana no transportlīdzekļa vadīšanas (otrajā pārkāpuma reizē 10 gadu laikā 36 mēneši)

Lai saņemtu papildus informāciju, apmeklējiet Ceļu satiksmes drošības departamenta tīmekļa vietni: www.dft.gov.uk/think

Papildus informāciju par braukšanas drošību skatīt 100. un 101. lpp.

Palīdzība un ieteikumi, lai samazinātu vai pārtrauktu tabakas, alkohola vai narkotiku lietošanu

Jūs varat saņemt padomus no sava GP par tabakas, alkohola vai narkotiku lietošanas samazināšanu vai pārtraukšanu. Palīdzību, lai pārtrauktu smēķēšanu, varat saņemt aptiekās. Citas vietējās atbalsta organizācijas ir:

Fresh Start - vietējais NHS smēķēšanas pārtraukšanas dienests
Zvaniet pa bezmaksas tel. 0800 707 6870, apmeklējiet:
www.freshstart.nhs.uk

Phoenix Futures – lai palīdzētu un atbalstītu narkotiku lietošanas pārtraukšanā. Nāciet uz 12 Charnwood Street, Derby DE1 2GT, no pirmdienas līdz piektdienai, 10:00 līdz 16:00 vai zvaniet **01332 294410**

ADS Derby Alcohol Misuse Service – ja esat noraizējies par savu alkohola lietošanas apjomu, zvaniet **0800 051 5857**

Citas palīdzības līnijas un tīmekļa vietnes ir:

www.gosmokefree.nhs.uk

www.drinksense.org

www.alcoholics-anonymous.org.uk – palīdzības līnija **0845 769 7555**

www.ukna.org – *Narcotics Anonymous* – palīdzības līnija **0300 999 1212**

www.talktofrank.com – palīdzības līnija **0800 77 66 00**

www.nhsdirect.nhs.uk

www.nhs.uk

www.direct.gov.uk/en/healthandwellbeing

Sabiedrības veselība

Derbijas Pilsētas Padome izmeklē sūdzības no sabiedrības locekļiem un realizē likumu par:

- neatļautu grušu izmešanu (ja atkritumi tiek nomesti uz sabiedrības vai privātās zemes)
- parazitātiem, piemēram, žurkām (gan mājās, gan uzņēmumos)
- neuzraudzītiem suņiem
- trokšņa traucēšanu
- gaisa piesārņošanu
- piesārņotu zemi un kanalizācijas problēmām
- ziņojamām infekcijas slimībām

- pārtikas drošību un higiēnu restorānos, kafejnīcās, mājas virtuvēs vai veikalos
- veselību un drošību darbā
- licencēšanu krogos, bāros un klubos un bez-licences veikalos
- taksometru licencēšanu
- negodīgas tirdzniecības praksi.

Vispārīgus padomus un informāciju par sabiedrības veselību varat iegūt, zvanot **01332 641962**, e-pasts: **environmental.services@derby.gov.uk**

Lai ziņotu par problēmu saistībā ar parazitātu kontroli, suņu kontroli, pamestām automašīnām un neatļautu gružu izmešanu, zvaniet Derbijas Pilsētas Padomes *Streetpride* dienestam pa tel.

0333 200 6981, e-pasts **streetpride@derby.gov.uk** vai ziņojiet tiešsaistē:
www.derby.gov.uk/streetpride

Ieteikumiem par patērētāju jautājumiem zvaniet *Consumer Direct* pa tel. **08454 04 05 06**, minicom **08451 281 384**, no pirmdienas līdz piektdienai, 8:00 līdz 18:30, sestdienās 9:00 līdz 13:00 vai apmeklējiet:
www.tradingstandards.gov.uk/derbycity

Pārtikas drošība

Padome arī nodrošina konsultācijas par jaunajiem biznesiem. Visi jaunie pārtikas biznesi jāreģistrē Padomē 28 dienas **pirms** atvēršanas. Padome vada Pārtikas higiēnas zvaigžņu novērtēšanas shēmu, kas saukta par ‘*Scores on the Doors*’, kas sniedz informāciju par higiēnas standartiem restorānos, kafejnīcās, mājas virtuvēs un krogos, kas nodrošina maltītes Derbijā.

Lai atrastu piešķirto zvaigžņu novērtējumu, saskaņā ar shēmu, noteiktam pārtikas uzņēmumam Derbijā, apmeklējiet

www.derby.gov.uk/environment/foodsafety vai sazinieties ar Padomes Pārtikas drošības grupu pa tel. **01332 641555**.

Veselīgs dzīvesveids

Veselīgs dzīvesveids ietver balansētu diētu, svara kontroli, fiziskās formas uzturēšanu un veselīgu darba vidi.

Derbijā **b-active** programma sniedz veidus, kā varat dzīvot veselīgi un kļūt aktīvs. Tur ir ikvienam piemērotas aktivitātes, kur iekļautas tikai sievietes, tie, kam pāri 60, bērni un jaunieši ar invaliditāti. Lai uzzinātu, kas pieejams Jūsu apgabalā vai saņemtu ieteikumus par aktivitātēm, kas piemērotas Jums/Jūsu spējām, zvaniet **01332 641234**, apmeklējiet:

www.bactivederby.com

Sports, atpūta un kultūra

Pedalīšanās sporta, kultūras vai āra aktivitātēs var palīdzēt Jums sastapt cilvēkus, relaksēties un izprast apgabala vēsturi, kultūru un dabisko vidi.

Padome vada sešus sporta centrus:

Shaftesbury sporta centrs

Telefons: **01332 255603**, minicom: **01332 715171**

Derbijas koledžas sporta centrs

Telefons: **01332 520371**, minicom: **01332 256666**

Springwood brīvā laika centrs

Telefons: **01332 664433**, minicom: **01332 665261**

Moorways brīvā laika centrs

Telefons: **01332 642180**, minicom: **01332 294526**

Moorways peldbaseins

Telefons: **01332 341736**, minicom: **01332 294542**

Karalienes brīvā laika centrs

Telefons: **01332 641444**, minicom: **01332 256666**

Sporta centru aktivitātes ietver nodarbības fitnesa zālē, peldēšanas nodarbības, treniņu programmas, treneru kursus, futbolu, badmintonu, skvošu un daudz vairāk. Jūs varat noskaidrot, kur sporta centri atrodas un kādas iespējas viņi piedāvā, zvanot uz centru vai apmeklējot: www.derby.gov.uk/sport

Aktīvās atpūtas brīvā laika karte (Recreation Passport to Leisure Card) sniedz atlaides, ja izmantojat Padomes sporta centrus, ieskaitot dažas bezmaksas aktivitātes. Par nelielu gada maksu Karte sniedz:

- bezmaksas uzņemšanu noteiktās sporta iestādēs no 9:00 līdz 16:00 darba dienās un visas dienas garumā nedēļas nogalēs un Banku brīvdienās – nav pieejams Derbijas koledžas sporta centrā semestru laikos, un
- bezmaksas aprīkojuma īre ne-sezonas stundās.

Lai uzzinātu vairāk par Aktīvās atpūtas brīvā laika karti, cik tā maksā un noskaidrotu, vai tai kvalificējaties, zvaniet vai jautājiet Padomes sporta

Jūs arī varat atrast jogas, tai čī nodarbības un sporta nodarbības vecākiem cilvēkiem pieaugušo mācību centros visā Derbijā.

Apmeklējiet: www.adult-learning-derby.org.uk

Deju nodarbībām, Déda piedāvā deju programmu un veselīga dzīvesveida nodarbības pieaugušajiem un bērniem, daudz dažādu deju stilus un līmeņus, kā arī dažādus pasākumus, kur varat piedalīties. Déda atrodas 19 Chapel Street, Derby DE1 3GU.

Telefons: **01332 370911**

E-pasts: info@deda.uk.com

Apmeklējiet: www.deda.uk.com

Derbijā ir daudzi jauniešu centri un jauniešu klubi. Visi piedāvā nodarbības jauniešiem, galvenokārt vecumā no 13 līdz 19 gadiem, un piedāvā dažādu aktivitāšu klāstu – informāciju skatīt 64. lpp..

Ir daudz vietējie klubi sporta, deju un citām aktivitātēm. Varat atrast informāciju par privātiem sporta centriem telefona uzziņu grāmatās un bibliotēkā.

Parki

Derbijā ir vairāk kā 360 parki un atklātas vietas ar bezmaksas āra aktivitāšu iespējām, tādām kā, dabas takas, āra sporta aprīkojums, spēļu laukumi bērniem, BMX un skeitborda trases. Ir arī futbola/"five-a-side" laukumi, tenisa korti, golfa laukumi un boulinga spēlēšanas vietas, ko varat rezervēt par maksu. Papildus informācijai apmeklējiet:

www.derby.gov.uk/parks

Derbija vēlas iedrošināt vairāk cilvēkus braukt ar velosipēdiem, lai palīdzētu samazināt piesārņojumu, uzlabot vidi un vairot cilvēku veselību un fizisko sagatavotību.

Pilsēta ir kompakta, diezgan līdzena un tajā ir savvaļas vietas, ko apmeklēt. To arī patver brīnišķīga lauku zona un durvju attālumā ir nacionālais parks. Informācijai par braukšanu ar velosipēdu Derbijā, iekļaujot ceļu kartes, norādes un padomus, riteņbraukšanas klubus, brīvā laika maršrutu informāciju un drošas braukšanas padomus.

Apmeklējiet: **www.cyclederby.co.uk**

Telefons: **01332 641773**

Minicom: **01332 256666**

Jūs arī varat saņemt bezmaksas kartes Tūristu informācijas centrā, bibliotēkās, brīvā laika centros, velosipēdu veikalos un Padomes birojos. Ieteikumiem par drošu

Muzeji un mākslas galerijas

Derbijas muzejs un Mākslas galerija (Derby Museum and Art Gallery)

The Strand, Derby DE1 1BS

Telefons: **01332 641901** Minicom: **01332 256666**

Muzejā izvietota pasaulē lielākā slavenā 18. gs. mākslinieka Džozefa Raita, Karaliskās Akadēmijas (1734-97) locekļa, kas dzimis šeit – Derbijā, darbu kolekcija, kas ir lielāka par jebkuru sabiedriskās galerijās pieejamo kolekciju. Muzejā ir arī plašs un nozīmīgs kolekciju klāsts, kur ir gan porcelāna, gan arheoloģijas, vietējās armijas pulku, ģeoloģijas un savvaļas dzīves kolekcijas, kas aptver nozīmīgus vēstures posmus.

Silk Mill (Zīda fabrika), Derbijas rūpniecības un vēstures muzejs (Derby's Museum of Industry and History)

Silk Mill Lane, no Full Street, Derby DE1 3AF

Telefons: **01332 255308**, Minicom: **01332 256666**

Muzejs atrodas vietā, kur bija dažas senākās pasaules rūpnīcas, celtas 1702. un 1720o gadu sākumā. Ekspozīti stāsta rūpnieciskā kultūrvēsturiskā mantojuma stāstu un par Derbijas sasniegumiem un tās cilvēkiem, piemēram, par Rolls-Royce aero dzinēju attīstību un dzelzceļa industriju. Muzejs ir arī Derwent ielejas fabriku Pasaules vēsturiskā mantojuma daļa.

Pickford's House, Džordzijas laika dzīves un kostīmu muzejs (Derby's Museum of Industry and History)

41 Friar Gate, Derby DE1 1DA

Telefons: **01332 255363** Minicom: **01332 256666**

Muzejā atainotas telpas, kādas tās būtu Džordzijas laikā un ir rotaļlietu un leļļu teātra ekspozīti, kā arī vēsturisko kostīmu un tekstilizstrādājumu kolekcija. Tas ir dzīvespriecīgs muzejs ar draudzīgu personālu, kas ar prieku palīdzēs, lai Jūs no šī apmeklējuma iegūtu maksimāli daudz.

Papildus informācija

Apmeklējiet: **www.derby.gov.uk/museums**

QUAD

Market Place, Cathedral Quarter, Derby DE1 3AS

Telefons: **01332 290606** Apmeklējiet: **www.derbyquad.co.uk**

QUAD izstādes ietver darbus no vietējiem, nacionālajiem un starptautiskajiem mūsdienu māksliniekiem.

Dzīvās izklaides un atrakcijas Derbijā

Jūs varat redzēt lielisku dzīvās izklaides klāstu Asamblejas zālē (The Assembly Rooms), Derbijas teātrī (Derby Theatre) un Rātsnamā (Guildhall Theatre).

Apmeklējiet: www.derbylive.co.uk

Pilsētā ir daudzi kinoteātri. QUAD tirgus laukumā ir kinoteātris un mākslas galerija

Apmeklējiet: www.derbyquad.co.uk

Déda īsteno izrādes, kas aptver dejas, literatūru, mūziku un teātri. Apmeklējiet:

www.deda.uk.com

Informācijai par vietējiem festivāliem, atrakcijām un lietām, ko darīt, apmeklējiet

www.visitderby.co.uk/things-to-do vai Tūristu informācijas centru Tirgus laukumā, telefons **01332 255802**, e-pasts: tourism@derby.gov.uk

Lauku apvidus aktivitātes

Ja pastaigājaties vai braucat ar velosipēdu pa lauku apvidu, varat izmantot sabiedriskos celiņus, kas apzīmēti ar zīmēm. Tos varat pārbaudīt arī vietējās kartēs bibliotēkā. Jūs varat brīvi staigāt pa kopējo zemi un apzīmētajiem purvāju, tīreļa un kalnu apgabaliem, bez nepieciešamības pieturēties uz takas.

Lauku apvidū Jums ir jāievēro Lauku kodekss (*Countryside Code*): tas skaidro, kā varat respektēt un izbaudīt lauku apkaimi. Jūs varat uzzināt vairāk par atklāto zonu, Lauku kodeksu un aktivitātēm un pastaigām, kas pieejamas ap Derbiju vietnē: www.countrysideaccess.gov.uk

Anglijas dabas (*Natural England*) tīmekļa vietnē sniegti saraksti ar aizsargājamiem augiem, putnu un dzīvnieku sugām:

www.naturalengland.org.uk

Makšķerēšanai nepieciešama licence un atļauja no ezera vai upes īpašnieka (Skotijā šai atļaujai jābūt rakstveidā) Ir daudzi vietējie nolikumi par makšķerēšanu.

Pilnai informācijai apmeklējiet: www.environment-agency.gov.uk/subjects/fish

Dzīvnieku vai putnu medības, vai likšana tiem cīnīties vienam ar otru, ir aizliegta ar likumu.

Bibliotēkas

Lai lasītu grāmatas, klausītos mūziku, skatītos filmas mājās, varat aizņemties grāmatas, žurnālus, CD un DVD no bibliotēkām (papildus informācijai skatīt 114. lpp.). Dažu bibliotēku krājumos ir grāmatas citās valodās.

Papildus informācija

Informāciju par medībām ar suņiem var atrast Vides, pārtikas un lauku departamenta (*Department for Environment, Food and Rural Affairs*) tīmekļa vietnē: www.defra.gov.uk/rural/countryside/hunting

Cilvēki ar invaliditāti

Ierašanās uz dzīvi jaunā vietā ir grūta ikvienam, bet cilvēkiem ar invaliditāti pat ir vēl vairāk lietas, par ko padomāt, ja nezināt kādas tiesības Jums ir, cik pieejamas ir vietas, kur saņemt ratiņkrēslu, kā pielāgot māju, lai varētu dzīvot vienkāršāk vai pat, vai varat iekāpt taksometrā vai nē.

Derbijā cilvēkiem ar invaliditāti tiek sniegts daudz palīdzības un atbalsta. Vieta, kur varat saņemt informāciju, ir *Disability Direct*. Šo organizāciju vada un pārvalda cilvēki ar invaliditāti.

Zvaniet **01332 299449**, minicom **01332 368585** vai apmeklējiet:

www.disabilitydirect.com/derby

Disability Direct arī var Jums palīdzēt, ja jūtat, ka pret Jums neizturas godīgi darba devējs vai veikalā vai uzņēmumā, jo esat invalīds.

Invaliditātes diskriminācijas akts ir likums AK, kas nosaka, ka pret cilvēkiem ar invaliditāti nedrīkst izturēties negodīgi.

Derbijā ir pieejami autobusi un taksometri un ir arī *Shopmobility Scheme*, kas ļaus Jums izīrēt mobilitātes skuteru, lai palīdzētu nokļūt uz veikaliem, ja nevarat tālu staigāt. Zvaniet *Shopmobility Scheme* pa tel. **01332 200320**.

Pilsētā ir vairākas sabiedriskās tualetes invalīdiem. Lai nokļūtu dažās no tām, Jums vajadzēs radara atslēgu (*Radar Key*). Jūs varat tādu saņemt turēšanai no Derbyjas Pilsētas Padomes reģistratūras vai varat sazināties ar Padomes piekļuves ierēdni (*Access Officer*) pa tel. **01332 255925**, minicom **01332 256666**. Jūs arī varat saņemt padomus un informāciju par piekļuves iespējām invalīdiem un Piekļuves un informācijas ceļvedi (*Access and Information Guide*), kas sniegs informāciju, kā piekļūt veikaliem, zobārstniecības pakalpojumiem un parkiem.

Invalīdi, kam var nebūt iespējams tālu staigāt vai arī personām, kam ir redzes problēmas, var pieteikties Invalīdu zilajai auto novietošanas zīmei (*Disabled People's blue parking badge*), lai varētu novietot automašīnu netālu no vietas, ko vēlaties apmeklēt. Jūs varat saņemt pieteikuma veidlapu, zvanot **01332 256764**, minicom **01332 256767**. Apmeklējiet Padomes tīmekļa vietni, lai saņemtu papildus informāciju par invalīdiem: **www.derby.gov.uk** vai apmeklējiet:

Sociālās aprūpes dienesti pieaugušajiem

Pieaugušo sociālie pakalpojumi aptver plašu pakalpojumu klāstu, ko nodrošina vietējā padome vai privātās organizācijas, lai palīdzētu pieaugušajiem dzīvot neatkarīgi savās mājās vai aprūpes mājās.

Pakalpojumi mājās ietver palīdzību personiskās aprūpes aspektos, piemēram, mazgāšanos, apģērbšanos, ēdināšanu vai palīdzību nokļūšanai uz tualeti.

Jebkurš Derbijā dzīvojošais pieaugušais var prasīt Derbyjas Pilsētas Padomei

- konsultācijas un informāciju par sociālās aprūpes pakalpojumiem, kas viņiem var palīdzēt dzīvot aktīvu un neatkarīgu dzīvi un
- viņu vajadzību izvērtējumu – tajā tiek ņemtas vērā dažādas lietas, iekļaujot sociālās aprūpes vajadzības, izcelsmes valsti un imigrācijas/uzturēšanās statusu. Ja viņi tam kvalificējas, Padome var piedāvāt sociālās aprūpes pakalpojumus.

Ja pieaugušais nekvalificējas Padomes pakalpojumu saņemšanai, tā sniegs informāciju par citām privātajām organizācijām, kas var palīdzēt.

Papildus informācijai sazinieties ar Padomes Pieaugušo sociālajiem dienestiem (*Council's Adult Social Services*), kas atrodas 29 St Mary's Gate, Derby DE1 3NU.

Minicom: **01332 206180**

Fakss: **01332 717360**

E-pasts: **adultsocialservices@derby.gov.uk**

Apmeklējiet: **www.derby.gov.uk/healthsocialcare**

Pārtika un iepirkšanās

Derbijā ir plašs lielveikalu klāsts, neatkarīgi pārtikas veikaliņi un tirgi, kur varat iegādāties vietēji ražotus produktus. Pārtikas veikali (dažreiz saukti par „*delicatessens*”) vai pārtikas zonas lielveikalos pārdod pārtiku no visas pasaules.

Veģetāriešu un vegānu pārtika ir visai izplatīta lielveikalos un veselīgās pārtikas veikalos, un parasti ir apzīmēta kā tāda. Pārtikas marķējumi arī norāda tādu informāciju kā sāls, tauku un proteīna saturs un potenciālo alergēnu klātbūtne, tādu kā rieksti, piens un glutēns. Visa veikalos esošā pārtika tiks marķēta ar datumu, līdz kuram pārtika jāpatērē; tas paredzēts, lai palīdzētu novērst saindēšanos ar pārtiku un tādēļ nav laba doma iegādāties pārtiku, kuras derīguma termiņš ir beidzies.

Vairums AK iedzīvotāji gaļu un pienu pērk veikalos un nedodas medībās vai netur dzīvniekus pārtikai. Ir likumi par izturēšanos pret dzīvniekiem un mājlopiem, un dažas sugas ir aizsargātas. Derbijas Pilsētas Padome var jums ieteikt, kādus dzīvniekus drīkst turēt mājās – zvaniet **01332 641333**.

Sabiedrības locekļi vietējās tirdzniecības vietās pārdod arī lietotas preces, ko sauc par 'jumble sales' vai 'car boot sales'. Derbijā ir daudz labdarības veikali, kas arī tirgo lietotas preces. Informāciju, kur meklēt veikalus un lielveikalus Derbijā varat meklēt telefona uzziņu grāmatās.

Ir likumi, kas regulē to, kā preces tiek pārdotas, un paredzēti pircēju aizsardzībai. Varat saņemt ieteikumus par savām tiesībām, sazinoties ar **Consumer Direct**, ko atbalsta Derbijas Pilsētas Padome un Tirdzniecības un rūpniecības departaments (*Department of Trade and Industry*).

Telefons: **08454 04 05 06**

Minicom: **08451 28 13 84**

E-pasts: **environmental.services@derby.gov.uk**

Apmeklējiet: **www.tradingstandards.gov.uk/derbycity**

Papildus informāciju par sabiedrības veselību meklējiet 72. lpp.

Papildus informācija *Consumer Direct* ir informācija par tipiskākajām patērētāju problēmām, ko darīt, ja viss notiek nepareizi, un par jaunākajiem pircēju krāpšanas gadījumiem.

Apmeklējiet: **www.consumerdirect.gov.uk**

9 Vēlēšanas, pilsonība un tuvējā apkaime

Balsošana un vēlēšanas

Jūs varat reģistrēties, lai balsotu, ja esat:

- Lielbritānijas vai Eiropas Savienības pilsonis vai
- kvalificējaties kā Sadraudzības valstu pilsonis– tas ir Sadraudzības valstu pilsonis, kas aizbraucis, lai ierastos vai paliktu AK, vai kam nav nepieciešama šāda aizbraukšana.

Eiropas Savienības valstu pilsoņi, kas ir AK iedzīvotāji, var balsot tikai:

- vietējās padomes vēlēšanās un
- Eiropas vēlēšanās, ja viņi ir aizpildījuši ES veidlapu (pieejama Derbijas Pilsētas Padomē).

Lai reģistrētos balsošanai un/vai saņemtu ES veidlapu, sazinieties ar Derbijas Pilsētas Padomi: pa telefonu **01332 255478**, minicom **01332 256666**, e-pasts **elections@derby.gov.uk**

Papildus informācija par Jūsu tiesībām balsot atrodama:

www.direct.gov.uk/en/governmentcitizensandrights/ukgovernment/politicalpartiesandelections

Cilvēki, kas Jūs pārstāv pašvaldībā un valdībā

Anglijā, 'ievēlētie locekļi' var būt vietējie padomes locekļi, parlamenta deputāti (MP) vai Eiropas Parlamenta deputāti (MEP).

Visiem ievēlētajiem locekļiem ir pienākums kalpot un pārstāvēt savus vēlētājus. Visu Jūsu pārstāvju un viņu politisko partiju kontaktinformāciju varat iegūt jebkurā bibliotēkā.

Padomes locekļi, parlamenta deputāti un Eiropas Parlamenta deputāti notur regulāras vietējās sesijas (arī sauc par „ķirurģisku iejaukšanos” (*surgeries*)), kad varat ar viņiem aprunāties.

Informāciju, kā sazināties ar vietējiem padomes locekļiem un par vietējām sesijām varat uzzināt, zvanot **01332 255367**.

Kļūšana par Lielbritānijas pilsoni

Lielbritānija ir mājas daudzām rasēm un etniskajām grupām, ko vieno kopīgas vērtības, cieņa pret izglītību un mācīšanos un vēlme uz klausīt citus viedokļus.

Jebkuras tautības cilvēki, kas dzīvo Derbijā, var komentēt Valdības un Padomes darbu un politiku, bet daudziem, tiesības balsot vēlēšanās ir svarīgs veids, kā paust savu piederību un iesaistīšanos pilsētā un valstī. Tādēļ tiesībām balsot ir spēcīga ietekme, kādēļ cilvēki izvēlas pieņemt pilsonību. Informāciju, kā pieteikties, varat atrast:

www.ukba.homeoffice.gov.uk/britishcitizenship

Pilsonības ceremonijas Derbijā

Ja pilsonības pieteikums bijis veiksmīgs, kļūšana par Lielbritānijas pilsoni ir svinīgi jāatzīmē.

Derbijā mēs Jūs ielūdzam uz ceremoniju pie mēra, lai apsveiktu ar ienākšanu jaunajā sabiedrībā. Jums arī ir iespēja sastapt citus pilsētas ļaudis, kas izvēlējušies pieņemt Lielbritānijas pilsonību.

Mērs saka ievada runu, kurā iekļauts īss Derbijas kultūrvēsturiskā mantojuma apskats, un Jums tiek lūgts nodot pavalstniecības zvērestu, ka kļūsi par godīgu pilsoni (vai apstiprinājumu, ja dodat priekšroku nezvērēt pie Dieva) un oficiālu un publisku solījumu, ka būsi lojāls pavalstnieks un ievērosi šīs valsts likumus.

Jums tiek izsniegta Lielbritānijas pilsonības apliecība, galvenais solis, lai Jūs varētu pieteikties Lielbritānijas pasei. Jūs arī saņemsiet šī notikuma fotogrāfiju. Pirms ceremonijas beigām visi jaunie pilsoņi tiek aicināti piecelties Valsts himnas atskaņošanai.

Derbijas Reģistra birojam ir oficiāls pienākums vadīt pilsonības ceremonijas. Tas arī nodrošina tautības pārbaudīšanas pakalpojumu – šī nav juridiska prasība.

Reģistra biroja adrese ir:

Royal Oak House, Market Place, Derby DE1 3AR

Telefons: **01332 256536**, e-pasts: **registeroffice@derby.gov.uk**

Papildus informāciju par reģistra biroju skatīt 113. lpp.

Apkaimes forumi un administratīvie rajoni Derbijā

Katram administratīvajam rajonam Derbijā ir vismaz viens Apkaimes forums ('*Neighbourhood Forum*'). Tā ir publiska sanāksme, kas notiek ik pēc dažiem mēnešiem, visiem vietējiem iedzīvotājiem, sabiedriskajām organizācijām un biznesiem.

Forumus Jūs varat:

- uzzināt, kas notiek Jūsu apkaimē
- pievērst uzmanību vietējām problēmām un raizēm
- noteikt vietējās prioritātes
- satikties un aprunāties ar vietējās padomes locekļiem, vietējo pakalpojumu sniedzējiem, sabiedrības līderiem un vietējo policijas Drošākas apkaimes grupu.

Lai uzzinātu jaunāko informāciju par Jūsu vietējo apkaimes forumu, zvaniet **01332 258527**, e-pasts **neighbourhoods@derby.gov.uk** vai vai apmeklējiet: **www.derby.gov.uk/neighbourhoods**

Papildus informācija

Jūs varat uzzināt vietējā padomes locekļa, MP vai MEP vārdus un sazināties ar viņiem caur tīmekļa vietni: **www.writetothem.com**

10 Avārijas situācijas un drošības saglabāšana

Ugunsdzēsēju, policijas un medicīnas avārijas dienesti

Jums nav jāmaksā par avārijas dienestu pakalpojumiem, tādiem kā, Ugunsdzēsība un glābšana, Policija, ātrā palīdzība (transportlīdzeklis ar medicīnisko personālu tajā) vai dzīvības glābšanas laivas (ja kāds nokļuvis briesmās jūrā). Šie dienesti palīdzēs ārkārtas gadījumos. Viltus vai izjokošanas zvanu veikšana ir pretlikumīga.

- ir ugunsgrēks
- kāds slīkst vai nonācis grūtībās uz ūdens
- ir apdraudētas dzīvības vai ir nopietni savainojumi
- ir vardarbība
- notiek noziegums
- Jūs domājat, ka persona, kas izdarījusi noziegumu, ir uz vietas vai tuvumā.

Avārijas dienestu telefona operators jautās:

- 1 kurš avārijas dienests Jums nepieciešams
- 2 Jūsu vārdu un atrašanās vietu
- 3 telefona numuru, no kura Jūs zvanāt
- 4 ārkārtas gadījuma atrašanās vietu
- 5 informāciju par to, kas noticis.

Jums būs nepieciešams tik daudz angļu valodas, lai izvēlētos dienestu un nosauktu vārdu un atrašanās vietu. Jums var tikt lūgts palikt uz līnijas kamēr avārijas dienests ierodas pie Jums.

Par mazāk steidzamiem policijas jautājumiem zvaniet **0345 123 33 33**. Tas ir viens centrālais numurs (diennakts pakalpojumi) Derbišīrai. Ja nepieciešams, telefona operators var Jums noorganizēt tulku.

Nozieguma novēršana

Jūs varat ziņot par noziegumiem vai aizdomīgu uzvedību Policijai pa tel. **0345 123 33 33**. Jūs arī varat ziņot par noziegumiem anonīmi valsts labdarības *Crimestoppers* organizācijai, zvanot uz bezmaksas tel. **0800 555111** vai ziņojot tiešsaistē: **www.crimestoppers-uk.org**

Crimestoppers nekad neprasīs Jūsu vārdu, neierakstīs Jūsu zvanu un neizsekos Jūsu zvanu vai tiešsaistes formu. Jums nebūs jāsniedz ziņojums policijā vai jāierodas tiesā.

leroču nēsāšana, tādu kā naži un pistoles, ir pretlikumīga.

Antisociāla uzvedība un kā par to ziņot

Visizplatītākās sūdzības Derbijā par antisociālu uzvedību ir:

- skaļa mūzika un durvju klapēšana vēlu vakarā
- nomesti gruži uz piebraucamajām ieliņām vai ielām
- uz ielām atstātas atkritumu tvertnes
- riteņbraukšana pa ietvēm vai gājēju celiņiem (skatīt 106. lpp.)
- zīmēšana (grafiti) uz sabiedriskā īpašuma, piem. sienām un laternu stabiem
- suņu izkārtnījumi uz ietvēm
- dzeršana un huligāniska uzvedība uz ielām un sabiedriskās vietās

Derbijā ir Antisociālās uzvedības grupa (*Anti-Social Behaviour Team*), kas cieši sadarbojas ar pārējiem dienestiem (tādiem kā Padomi, policiju un Ugunsdzēsības un glābšanas dienestu), lai tiktu galā ar indivīdu un sabiedrības sūdzībām par antisociālu uzvedību.

Par trokšņa problēmām varat ziņot Padomei pa tel. **01332 642020** un par neatļautu gružu nomešanu vai grafiti ziņojiet Padomes *Streetpride* dienestam pa tel. **0333 200 6981**, rakstiet e-pastu **streetpride@derby.gov.uk** vai caur tīmekļa vietni: **www.derby.gov.uk/streetpride**

Varat ziņot par visiem citiem antisociālās uzvedības veidiem Padomei pa tel. **01332 255260** vai tiešsaistē: **www.saferderby.org.uk**

Jūs varat arī sazināties:

- ar savu vietējo policijas Drošākas apkaimes grupu, zvanot **0345 123 33 33**, vai apmeklējiet **www.derbyshire.police.uk** un dodieties uz 'My Local Link
- apmeklējiet savu vietējo Apkaimes forumu (skatīt 86. lpp.), lai paustu savu sūdzību. Apmeklējiet: **www.derby.gov.uk/neighbourhoods**

Padomi, kā nodrošināt savu un savas mājas drošību

Atstājat māju? Aizveriet visus logus un durvis. Nenoslēpiet ārpusē reserves atslēgas.

Dodatiet iepirkties? Vienmēr turiet maku vai kabatas portfeli pie sevis.

Tikko iegādājāties jaunu TV vai vērtīgus priekšmetus? Nepametiet ārpus mājas tukšas kartona kastes, kas norāda, ko esat iegādājies. Kastes varat nodot otrreizējai atkritumu pārstrādei brūnajā tvertnē.

Atgriezāties mājās, pēc citur pavadītas nakts? Vienmēr turiet pietiekami daudz naudas, lai pietiktu mājupceļam. Vienmēr izmantojiet licencētu taksometru, kam transportlīdzekļa iekšpusē un ārpusē ir licences numurs. Tas nozīmē, ka tas reģistrēts Padomē. Ja šaubāties, nekāpiet taksometrā. Taksometri ir izvietoti galvenajās pilsētas vietās katru piektdienu un sestdienu no 22:330, lai palīdzētu Jums nokļūt mājās.

Svinat svētkus ar uguņošanu? Parasti uguņošanas raķetes var izmantot tikai līdz 23:00. Neturiet tās bērniem pieejamā vietā un izmantojiet tās, ievērojot drošības pasākumus. Neaizmirstiet iekštelpās turēt mājdzīvniekus.

Jums ir ballīte? Esiet apzinīgs kaimiņš un vararam turpinoties, samaziniet trokšņa līmeni.

Pavadīsiet nakti ārpus mājām? Turiet mājas atslēgas drošā vietā un atsevišķi no maku vai kabatas portfeļa. Kontrolējiet sevi, ja lietojat alkoholu – atcerieties, ka esat daudz vieglāk ievainojams, ja esat iedzēris. Kad esat iedzēris, Jūs varat savādāk uzvesties pret citiem, kas, savukārt, ietekmēs to, kā viņi izturas pret Jums.

Izmantojat savu mašīnu? Noparkojiet to labi apgaismotā apgabalā un aizslēdziet visas durvis un aizveriet logus. Neatstājiet vērtīgas lietas redzamā vietā. Būtu lieliski, ja vispār Jums mašīnā nebūtu vērtīgas lietas.

Tikko saņēmat bankas paziņojumu? Pārbaudiet visus bankas un kredītkaršu ziņojumus, tiklīdz tos saņemat. Ziņojiet par nezināmiem darījumiem Jūsu bankai/kredītkaršu kompānijai nekavējoties. Iznīciniet nevēlamos ziņojumus un dokumentus papīra smalcinātājā. Turiet pasi drošā vietā..

Aizskaršana ģimenē, seksuāla vardarbība, cieņu aizskaroša vardarbība, vajāšana, mocīšana vai piespiedu laulības

Aizskaršana ģimenē notiek, ja kāds ģimenes loceklis aizskar citu ar vārdiem, fiziski, seksuāli, emocionāli vai psiholoģiski.

Derbijas Ģimeņu taisnīguma centrs (*Family Justice Centre*) nodrošina drošu patvērumu upuriem, kas cietuši no:

- aizskaršanas ģimenē
- seksuālas vardarbības
- vajāšanas
- mocīšanas
- cieņu aizskarošas vardarbības
- piespiedu laulības.

Ir pieejams speciālistu apmācīts personāls, lai sniegtu konfidenciālu un saprātīgu atbalstu un aizsardzību upuriem un ģimenēm. Derbijas Ģimeņu taisnīguma centru varat atrast: 2nd Floor, St Peter's House, Gower Street, Derby DE1 1SB

Telefons: **01332 256897**

Minicom: **01332 256900**

E-pasts: **familyjusticecentre@derby.gov.uk**

Apmeklējiet: **www.saferderby.org.uk**

Centrā varat ierasties no pirmdienas līdz piektdienai, no 10:00 līdz 16:00.

Citas Derbijas organizācijas, kas var palīdzēt, ja Ģimeņu taisnīguma centrs ir slēgts ...

Ja pastāv tūlītēji draudi, zvaniet policijai pa tel. **999**.

- Hadhari Nari (Derbijas Sieviešu palīdzība): telefons **01332 270101** – pieejams visu diennakti
- Patvērums: telefons **07725 245 383** – pieejams visu diennakti
- Nesenais seksuālas vardarbības upuri var zvanīt *Millfield House* pa tel. **0845 129 0111** (tikai ārpus standarta darba laika), lai saņemtu piekļuvi medicīnas pakalpojumiem.

Citas valsts organizācijas, kas var palīdzēt...

Sievietes un bērni var saņemt palīdzību, zvanot Valsts Ģimeņu vardarbības palīdzības līnijai (*National Domestic Violence Helpline*), kas darbojas visu diennakti, pa tel. **0808 2000 247**. Viņi varēs Jūs nosūtīt uz vietējiem dienestiem un drošām mājām (sauc par patvērumiem).

Ja nepieciešams, viņi noorganizēs tulku pie telefona.

Karma Nirvana atbalsta piespiedu laulības upurus un tos, kas pārcietuši cieņu aizskarošu vardarbību. Telefons **0800 5999 247**.

Vīrieši var saņemt palīdzību, zvanot uz VĪRIEŠU palīdzības līniju (*MALE Helpline*) pa bezmaksas tel. **0808 801 0327**. Bērni var saņemt palīdzību zvanot uz NSPCC pa bezmaksas tel. **0808 800 5000** vai Bērnu līniju (*Childline*) pa bezmaksas tel. **0800 1111**. Abi dienesti strādā visu diennakti.

Ja domājat, ka ir notiek noziegums, zvaniet policijai uz **999**. Lai ziņotu par jau izdarītu noziegumu, zvaniet **0345 123 33 33**.

Papildus informācija

www.womensaid.org.uk ir informācija, kur vīrieši, sievietes un bērni var saņemt palīdzību, ja notiek aizskaršana ģimenē.

Rasu incidenti un citi naida noziegumi

AK uztver uz rasi balstītus (un citus naida) noziegumus ļoti nopietni. Ja domājat, ka Jūs varētu būt incidenta vai nozieguma upuris Jūsu etniskās izcelsmes, reliģiskās pārliecības vai seksuālās orientācijas dēļ, vai, ja redzat, ka notiek šāds incidents, mēs aicinām Jūs ziņot par to policijai pa tel. **0345 123 33 33**, lai viņi varēt rīkoties. Jūs arī varat ziņot valsts labdarības organizācijai „Stop Hate UK”:

- pa telefonu: **0800 138 1625**
- ar teksta translāciju cilvēkiem, kas ir nedzirdīgi, vai kam ir runas vai dzirdes problēmas: **18001 0800 138 1625**
- ar teksta ziņu **07717 989 025**
- ar vēstuli uz Stop Hate UK, PO Box 484, Leeds LS7 9BZ
- vai izmantojot tiešsaistes formu vietnē: **www.stophateuk.org/tell**

Ja nejutaties spējīgs ziņot par naida noziegumu vai incidentu, šīs vietējās organizācijas var sniegt padomus, informāciju vai atbalstu:

Upuru atbalsts (*Victim Support*)

Sniedz atbalstu un informāciju ikvienam, ko skāris noziegums. Telefons: **01332 349956**

Izpratnes veicināšanas sabiedrība (*Awareness Raising Cooperative*) (*Arc*)

Lesbiešu, geju, biseksuālu un transseksuālu konsultāciju atbalsta grupa.

E-pasts: **info@arcderby.co.uk**

Jauniešu izvēles grupa (*Choices Youth Group*)

Atbalsta jauniešus izvēles pieņemšanā, saistībā ar savu seksualitāti. Telefons: **01332 207704**

Minicom: **01332 349333**

Derbijas un Derbiširas rasu un vienlīdzības komiteja (*Derby and Derbyshire Race and Equality Commission*)

Darbojas, lai veicinātu rasu vienlīdzību un sniedz padomus par aizskaršanu un diskrimināciju.

Telefons: **01332 372428**;

Mobilais tel: **0794 033 1194**

E-pasts: **diversity@derbyrec.org.uk**

Derbijas nedzirdīgo ļaužu forums (*Derby Deaf Forum*)

Veicina vienlīdzību nedzirdīgiem cilvēkiem.

Fakss: **01332 758188**

E-pasts: **secretary@derbydeaf.co.uk**

Derbijas mājokļi (*Derby Homes*)

Sniedz atbalstu *Derby Homes* īrniekiem, kas cieš no naida noziegumiem.

Telefons: **01332 711000**

Derbiširas asociācija neredzīgajiem (*Derbyshire Association for Blind People*)

Veicina vienlīdzību cilvēkiem ar redzes problēmām.

Telefons: **01332 292262**

Derbištras draugi (*Derbyshire Friend*)

Sniedz lesbiešu, geju, biseksuāļu un transseksuāļu apbalsta pakalpojumus un šī ir vieta, kur var ziņot par naida noziegumiem.

Telefons: **01332 207704**

Minicom: **01332 349333**

E-pasts: **info@gayderbyshire.co.uk**

Derbijas Sieviešu centrs (*Derby Women's Centre*)

Sniedz informāciju un atbalsta pakalpojumus. Telefons: **01332 341633**

E-pasts: **derbywomencentre@aol.com**

Disability Direct

Sniedz konsultācijas un informāciju cilvēkiem ar invaliditāti.

Telefons: **01332 299449**

Minicom: **01332 368585**

E-pasts: **info@disabilitydirectderby.co.uk**

Bēgļu atbalsts (*Refugee Support*)

Piedāvā konsultācijas un atbalstu bēgļiem un patvēruma meklētājiem. Telefons: **01332 334520**

Bosnijas – Hercegovinas sabiedrības asociācija (*The Bosnia-Herzegovina Community Association*)

Piedāvā konsultācijas un atbalstu visiem cilvēkiem no kādreizējās Dienvidslāvijas. Telefons: **01332 294436**

T Junction

Atbalsta transseksuālus cilvēkus. Telefons: **07969 448916**

Derbijas ikgadējais lesbiešu, geju, biseksuāļu un transseksuāļu fes ivāls

Tiesības ‘apturēt un pārmeklēt’

Tiesības apturēt un pārmeklēt (*stop and search*) var palīdzēt policijai atklāt noziegumus un padarīt sabiedrību drošāku. ‘Apturēšana un pārmeklēšana’ notiek, ja policijas ierēdnis Jūs aptur un pārmeklē Jūs, Jūsu apģērbu, Jūsu transportlīdzekli vai jebkuras mantas, ko nesat. Policistam Jums jāpasaka savs vārds, nodaļa, no kuras viņš ir, pārmeklēšanas iemesls un rakstisks paziņojums, kur izskaidrota šī informācija (vai kā saņemt tā kopiju).

Papildus informācija

Buklets ‘Stop and Search – Know Your Rights’ (*Apturēšana un pārmeklēšana – ziniet savas tiesības*) ir pieejams: **www.apa.police.uk**

Ja tiek arestēts

Ja tiek arestēts vai apsūdzēts noziegumā, policija Jums pateiks aresta iemeslu. Jums ir tiesības uz bezmaksas tiesisku padomu no advokāta policijas iecirknī, un Jums ir tiesības paziņot draugam, ģimenes loceklim vai kādam, kas varētu interesēties par Jūsu labklājību, ka esat arestēts un kur tiek turēts. Ja esat ārvalsts pilsonis, Jums ir tiesības informēt par savu aizturēšanu Vēstniecību vai Konsulātu.

Ja jums ir grūtības saprast vai komunicēt angļu valodā, ir jānodrošina tulks.

Sūdzības par policiju iesniegšana

Jūs varat iesniegt sūdzību par policiju personiski jebkurā policijas iecirkņa uzziņu birojā. Visas sūdzības tiks reģistrētas un nopietni izskatītas. Jūs arī varat iesniegt sūdzību Neatkarīgai Policijas sūdzību komisijai.

Telefons: **08453 002 002**

E-pasts: **enquiries@ipcc.gsi.gov.uk**

Apmeklējiet: **www.ipcc.gov.uk**

Informācijai par AK specifiskiem likumiem un policijas pakalpojumiem, Derbištras policija ir sagatavojusi bukletu imigrantu sabiedrībām, kas atrodams jebkurā policijas iecirkņa uzziņu birojā Derbištrā. Skatīt 119. lpp., lai uzzinātu par policijas iecirkņu uzziņu birojiem Derbijā.

Ugunsgrēku un citu avārijas situāciju novēršana

Ja rodas aizdegšanās, nekavējoties zvaniet avārijas dienestam pa tel. 999. Derbištras Ugunsdzēsēju un glābšanas dienests (Derbyshire Fire and Rescue Service) atbild uz tādiem avārijas izsaukumiem kā aizdegšanās incidenti, satiksmes sadursmes, ķīmiskās avārijas, glābšanas un liela mēroga avārijas situācijas.

Tas veic bezmaksas Mājas ugunsdrošības pārbaudes un nodrošina bezmaksas dūmu detektorus un ugunsdrošības aprīkojumu, kur tas atbilstošs.

Lai saņemtu padomus par ugunsgrēka novēršanu un citām avārijas situācijām un pieteiktu bezmaksas Mājas drošības pārbaudi, zvaniet Derbištras Ugunsdzēsēju un glābšanas dienestam pa tel. **01332 771221**,

e-pasts **enquiries@derbys-fire.gov.uk**

vai apmeklējiet: **www.derbyshire-fire-service.co.uk**

Padomi, kā māju padarīt drošāku PARŪPĒJIETIES PAR...

CIGARETES

VIRTUVĒ

ELEKTRĪBA

SVECES

- Piestipriniet dūmu detektoru pie griestiem katrā mājas stāvā un regulāri tos pārbaudiet. Atcerieties, ka Ugunsdzēsēju un glābšanas dienests var Jums uzstādīt dūmu detektorus bez maksas.
- Izstrādājiet izejas plānu ugunsgrēka gadījumā, lai ikviens Jūsu mājā zinātu, ko darīt ugunsgrēka gadījumā: **izkļūt ārā, palikt ārā un zvanīt 999.**
- Esiet uzmanīgs ēst gatavošanas laikā.
- Nekad neatstājiet nepieskatītas degošas sveces.
- Pārliedzinieties, vai uzmanīgi esat novietojis un izmetis cigaretes, un nekad nesmēķējiet gultā.
- Sērkokoņus un šķiltavas turiet bērniem nepieejamā vietā.

Papildus informācijai par drošākas mājas veidošanu, apmeklējiet: <http://firekills.direct.gov.uk>

Gāzes avārijas dienests

Ja saozāt gāzes smaku, nekavējoties zvaniet uz bezmaksas telefonu **0800 111 999**.

Ūdens avārijas dienests

Severn Trent Water ir galvenais ūdens nodrošinātājs apgabalā. Zvaniet uz bezmaksas telefonu **0800 783 4444**, lai ziņotu par noplūdi vai problēmām ar ūdens kvalitāti. Apmeklējiet: **www.stwater.co.uk**

Elektrības avārijas dienests

Ja pazūd strāva vai ir ar elektrību saistīta problēma, zvaniet uz bezmaksas tel. **0800 40 40 90**.

Pazudušas personas

Ja kāds, ko pazīstat, ir pazudis, Jums par to jāziņo policijai (skatīt 88. lpp.), kas var lietu izmeklēt un palīdzēt atrast personu. Šis pakalpojums ir bezmaksas.

'Missing People' (*Pazudušie cilvēki*) ir valsts labdarības organizācija, kas atbalsta cilvēkus, kuri kādu pazaudējuši; viņi arī ir kontakta centrs tiem, kas aizbēguši no mājām. Jūs varat zvanīt visu diennakti, bez maksas un konfidenciali uz palīdzības līniju pa tel. **0500 700 700** vai apmeklējiet: **www.missingpeople.org.uk**

Ko darīt, ja kāds nomirst

Ja esat kopā ar kādu, kad viņš nomirst un klāt nav ārsta, Jums jāzvana savam ārstam vai **999** un jāvaicā pēc ātrās palīdzības. Ārsts varēs izsniegt miršanas apliecību, kas Jums būs nepieciešama vēlāk.

Ja kāds nomirst ir noteiktas organizācijas, ko nepieciešams informēt, un ir jāaizpilda dažas veidlapas. Nāve ir jāreģistrē, parasti piecu dienu laikā Derbyjas reģistra birojā. Adrese ir:

Royal Oak House, Market Place, Derby DE1 3AR
Telefons: **01332 256526**

Fakss: **01332 256525**
Minicom: **01332 256666**
E-pasts: **registeroffice@derby.gov.uk**

Darba laiki:
No pirmdienas līdz piektdienai – 9:30 līdz 16:30
Sestdienās – pēc pieraksta

Sazinieties ar bērū vadītāju (*funeral director*) (viņi uzskaitīti telefona uzziņu grāmatās), lai varētu tikt noorganizēta bērū ceremonija.

Parasti būs pieejams reģistrators, ja nav reliģiska bērū ceremonija, vai, ja nelaiķis tiek izvests no valsts. Lūdzu, sazinieties ar jebkuru vietējo bērū vadītāju.

Ja persona saņēma valsts pabalstus vai nodokļu atvieglojumus, ir jāinformē arī biroji, kas veica maksājumus.

Papildus informācija

Jūs varat atrast papildus informāciju, ko darīt pēc nāves, ieskaitot kā rīkoties saistībā ar apbedīšanas procesu ārzemēs:

www.direct.gov.uk/en/governmentcitizensandrights/death/whattodoafteradeath

www.derby.gov.uk/communityliving/lifeevents/deaths/bereavement/arrangingfuneral

11 Pārvietošanās

Automašīnas un motocikli

Cilvēki Lielbritānijā brauc pa kreisās rokas pusi.

Lai AK transportlīdzekli vadītu likumīgi, personai nepieciešamas derīgas tiesības un apdrošināšana.

Ja atbilst, ir nepieciešams arī transportlīdzekļa reģistrācijas dokuments, MOT sertifikāts (tehniskās apskates sertifikāts (*certificate of road worthiness*)), un transportlīdzekļa nodoklis.

Ir nelikumīgi vadīt transportlīdzekli un izmantot rokās turamo mobilo telefonu vai līdzīgu ierīci.

Daži cilvēki no ārvalstīm var ierobežotu laika periodu izmantot tiesības, kas viņiem izsniegtas izcelsmes valstīs. Jums būs nepieciešama apdrošināšana, kas sedz Jūsu transportlīdzekļa vadīšanu AK. Vairāk par transporta vadīšanu legāli varat uzzināt: www.dvla.gov.uk un www.direct.gov.uk/motoring

Vadītāji AK ievēro ceļu satiksmes noteikumus, ko sauc par “*Highway Code*”. To varat atrast bibliotēkā vai:

www.direct.gov.uk/en/travelandtransport/highwaycode

Ja esat nokļuvis negadījumā, Jums jāapstājas un jāsniedz:

- savs vārds un adrese
- Jūsu apdrošināšanas kompānijas nosaukums
- transportlīdzekļa īpašnieka vārds un adrese (ja atšķiras)

(kam)

- visiem pārējiem iesaistītajiem vadītājiem / gājējiem / riteņbraucējiem
- jebkura bojātā īpašuma īpašniekiem
- ikvienam, kas rīkojas viņu interesēs.

Ja kāds ir ievainots, Jums jāizsauc policija. Ja piekrītat, ka negadījums noticis Jūsu vainas dēļ, apdrošināšanas kompānija var atteikties maksāt; var būt ieteicams sagaidīt apdrošināšanas kompāniju, lai viņi izlemj, kas bija atbildīgs par negadījumu.

Atcerieties...

- Likumdošana AK nosaka, ka drošības jostas jālieto **visiem** pasažieriem un vadītājam, kur tās iestrādātas – gan priekšpusē, gad aizmugurē
- Vadītāji, kas pārvadā bērnus, kas nelieto drošības jostas un neizmanto pareizu bērnu sēdekļi, var tikt sodīti.
- Visiem bērniem, kas mazāki par 135 centimetriem un jaunāki par 12 gadiem, kas no abiem iestājas pirmais automašīnu priekšējos vai aizmugures sēdekļos, autofurgonos un pārējos transportlīdzekļos jābū atbilstošam bērnu stiprinājumam, kas atbilst viņu svaram, ar ļoti maz izņēmumiem.
- Braucot nekad neturiet bērnu klēpī.
- Nekad nepārlieciet drošības jostu pāri diviem cilvēkiem.
- Ir jāizslēdz gaisa spilveni, ja priekšējā sēdekļi pārvadāt bērnu, kas nav sasniedzis 12 gadu vecumu.
- Nekad neatstājiet automašīnā mazu bērnu vienu.
- Vienmēr centieties izkāpt no automašīnas ietves pusē.
- Tīmekļa vietnē www.protectchildgb.org.uk ir informācija par automašīnu sēdekļu veidiem un kur varat meklēt padomus un piederumus. Tajā arī iekļauti likumi par drošības jostām. Vietne arī ir tulkota astoņās valodās.

Vilcieni un autobusi

Galvenā vilcienu stacija Derbijā atrodas Railway Terrace, Derby DE1 2RU, telefons **0845 712 5678**. Ir tiešie vilcienu pakalpojumi no stacijas uz daudzām citām pilsētām AK ietvaros. Galamērķi ietver Londonu, Birmingemu, Notinghamu, Stoke, Šefildu, Leeds, Ņūkāslu, Bristolu, Edingburgu un Kārdifu.

Jūs varat sazināties ar Valsts vilcienu uzziņu dienestu (*National Rail Enquiries*) pa tel. **0845 48 49 50** (visu diennakti), lai uzzinātu laikus, biļešu cenas un iegādātos biļetes. Dzelzceļa biļetes varat iegādāties arī stacijās vai tiešsaistē: **www.nationalrail.co.uk**

Citas tīmekļa vietnes, kur varat iegādāties biļetes ietver:

www.thetrainline.com

www.eastmidlandstrains.co.uk

Jums var būt tiesības uz dzelzceļa karti, kas dod tiesības iegādāties lētākas biļetes. Parasti biļetes tiek iegādātas pirms iekāpšanas vilcienā. Jums būs nepieciešams saglabāt biļeti visu brauciena laiku.

Smēkēt vilcienos vai autobusus vai uz dzelzceļa stacijas platformas ir aizliegts ar likumu, jo tā uzskatāma par sabiedrisku slēgtu telpu.

Derbijas autoosta atrodas Morledge, Derby DE1 2AY un to pārvalda Derbijas Pilsētas Padome. Sabiedrībai tā atvērta no 5:30 līdz pusnaktij, no pirmdienas līdz sestdienai, un no 8:00 līdz pusnaktij svētdienās un vairumā banku brīvdienu. Tā ir slēgta Ziemassvētku dienā (25. decembrī) un Jaungada dienā (1. janvārī).

Jūs varat uzzināt par vietējiem autobusu pakalpojumiem Informācijas birojā Derbijas autoostā, iekļaujot Valsts tālsatiksmes autobusu pārvadājumus, kam Jūs varat iegādāties biļetes. Birojs ir atvērts no 8:00 līdz 18:00 no pirmdienas līdz sestdienai un no 10:00 līdz 17:00 svētdienās un valsts svētku dienās. Informācijas biroja telefoni ir **01332 711553** vai **01332 711554**.

Lai uzzinātu vietējo pārvadājumu informāciju, varat zvanīt arī:

- Traveline pa **0871 200 22 33** vai apmeklējiet: **www.traveline.org.uk**
- Arriva Midlands klientu apkalpošanas komandai pa **0844 800 4411**
- Trent Barton klientu servisam pa **01773 712265**.

Jūs varat iegādāties biļetes pie autobusa vadītāja. Jums būs jāuzglabā biļete visu ceļojuma laiku. Ja daudz izmantojat autobusu, lētāk var būt maksāt par vairākiem braucieniem uzreiz, iegādājoties dienas vai nedēļas biļeti.

Derbijas autoosta piedāvā arī tālsatiksmes pakalpojumus uz pilsētām un lidostām visā AK. Informāciju par tālsatiksmes pakalpojumiem varat atrast: **www.nationalexpress.com**

Tiek sagaidīts, ka sabiedriskā transporta lietotāji neradīs bojājumus vai neizturēsies veidā, kas traucē pārējiem pasažieriem.

Sabiedrības transports

Ja Jums nav sava transporta, ir grūtības kaut kur nokļūt vai grūti izmantot autobusu pakalpojumus, Sabiedrības transports (*Community Transport*) var Jums palīdzēt. Tas piedāvā zvanīt „no durvīm līdz durvīm” ‘Dial a Bus’ servisam, lai personu aizvestu no mājām līdz vietējiem veikaliem un ‘Ring and Ride’ servisam, lai aizvestu uz veselības aprūpes iestādēm. Papildus informācijai zvaniet Derbijas Sabiedrības Transporta dienestam pa tel. **01332 380738**.

Skolas transports

Derbijas Pilsētas Padome var nodrošināt bezmaksas un atbalstītu transportu bērniem nokļūšanai skolās. Tas tiek piedāvāts bērniem, kam uz to ir tiesības, jo:

- ir liels braukšanas attālums
- viņu ģimene saņem noteiktus valsts pabalstus
- bērniem ir īpašas vajadzības.

Papildus informācijai zvaniet: **01332 641731** vai apmeklējiet:

www.derby.gov.uk/

transportstreets/publictransport/buses/schooltransport

Koncesionāras autobusu caurlaides shēmas

Ir Anglijas Valsts koncesionārā braukšanas karte (*English National Concessionary Travel Card*), ko Derbijā un Derbišīrā sauc par 'Zelta karti' (*Gold Card*), cilvēkiem, kam pāri 60. Karte ļauj iedzīvotājiem izmantot vietējos autobusu pakalpojumus Anglijā bez maksas no 9:30 līdz 23:00 darba dienās un visas dienas garumā sestdienās, svētdienās un Banku brīvdienās. Tā arī ļauj braukt ar vilcienu par pus cenu Derbišīras teritorijā un bez maksas izmantot Sabiedrības transporta „Dial a Bus” pakalpojumus Derbišīrā.

Vecums, kādā varat pieteikties šai kartei ir mainīgs, tādēļ, lai noskaidrotu, vai Jums tā pienākas, zvaniet **01332 641772** vai apmeklējiet:

www.derby.gov.uk/

[transportstreets/publictransport/buses/concessionarypasses](http://www.derby.gov.uk/transportstreets/publictransport/buses/concessionarypasses)

Ir arī Invalīdu Zelta kartes valsts Koncesionārā caurlaide (*Disabled Gold Card National Concessionary pass*), kas sniedz līdzīgas atlaides. Lai pārbaudītu, vai Jums tā pienākas, zvaniet **01332 641736**.

Ja Jums pienākas Zelta karte, varat pieteikties:

- Apmeklējot Klientu apkalpošanas servisa reģistratūru (skatīt 109. lpp.) ar vecumu apliecināšu pierādījumu **un** pierādījumu, ka dzīvojat Derbijā. Piemēram, dzimšanas apliecību, pasi un gāzes vai elektrības rēķinu, kur norādīts Jūsu vārds un adrese uz tā
- vaicājiet pieteikuma veidlapu – zvanot **01332 641772** – un aizpildiet to. Jums būs jāiekļauj pierādījuma dokumentu fotokopijas, kas prasīti pieteikuma veidlapā.

Kad tas iesniegts, karte Jums tiks nosūtīta divu līdz trīs nedēļu laikā.

B-līnijas karte

B-līnijas karte (*B-line card*) piedāvā atlaides sabiedriskajā transportā bērniem un jauniešiem, kas mācās pilna laika izglītības iestādēs, līdz 18 gadu vecumam. Papildus informācijai zvaniet **08456 058 058** vai apmeklējiet Derbišīras Grāfistes Padomes tīmekļa vietni: **www.derbyshire.gov.uk**

Derbijas autoosta

Braukšana ar velosipēdu

Derbija vēlas iedrošināt daudz vairāk cilvēkus braukt ar velosipēdu, lai palīdzētu samazināt sastrēgumus, uzlabot vidi un palielināt cilvēku veselību un fizisko sagatavotību.

Pēc likuma Jums:

- jāpārlicinās, vai bremzes ir efektīvas, un,
- naktī jāizmanto priekšējās un aizmugures gaismas un jābūt sarkanam atstarotājam.

Ir pretlikumīgi braukt ar velosipēdu:

- pa ietvēm, ja vien tās nav apzīmētas kā velosipēdistu celiņi
- „Tikai gājēju” zonā vai garām „Aizliegts iebraukt” zīmei.

Uz velosipēdistiem attiecas satiksmes noteikumi. Meklējiet tos jebkurā bibliotēkā vai: www.direct.gov.uk/en/travelandtransport/highwaycode

Jūs arī varat atrast informāciju par noteikumiem braukšanai ar velosipēdu: www.direct.gov.uk/en/travelandtransport/highwaycode/cyclists/index.htm

Neatstājiet savu velosipēdu vietā, kur tas var traucēt ceļa lietotājiem vai gājējiem. Izmantojiet nodrošinātās novietošanas iespējas.

Tas nozīmē Aizliegts iebraukt.

Tas nozīmē Nav atļauta braukšana transportlīdzekļiem – tas ietver arī velosipēdus ar pedāļiem, ja vien tie nav nolaisti.

Informācijai par braukšanu ar velosipēdiem Derbijā, iekļaujot ceļu kartes, norādes un padomus, riteņbraukšanas klubus, brīvā laika maršrutu informāciju un drošas braukšanas padomus, apmeklējiet www.cyclederby.co.uk vai zvaniet **01332 641773**, minicom **01332 256666**. Jūs varat saņemt bezmaksas kartes arī Tūristu informācijas centrā, bibliotēkās, brīvā laika centros, velosipēdu veikalos un Padomes birojās.

Staigāšana kājām

Gājēji izmanto ietves, lai droši pārvietotos gar ceļiem. Ja ietves nav, Jums jāiet pa ceļa malu virzienā, kas vērsts pret pretimnākošo satiksmi.

Jūs varat droši šķērsot ceļus apzīmētajās gājēju pārejās. Pārejās ar luksoforiem pie sarkanās gaismas Jums jāgaida, bet varat šķērsot ceļu pie zaļās gaismas.

Naktī un ziemas mēnešos, ir saprātīgi nēsāt spilgtas vai atstarojošas drēbes. Vairāk informācijas par ceļa drošību varat atrast:

www.thinkroadsafety.gov.uk

12 Vietējie dienesti

DERBY CITY COUNCIL

Derbijas Pilsētas Padome

Laba vieta, kur doties, lai saņemtu bezmaksas informāciju par vietējiem pakalpojumiem ir vietējā pašvaldība. Anglijā vietējā pašvaldība ir dažādos līmeņos. Derbijā vietējā padome ir Derbijas Pilsētas Padome.

Padome ir vieta, kur Jūs varat doties pēc palīdzības ar tādām lietām kā Padomes nodoklis, mājokļu konsultācijas, sociālie pakalpojumi, daži pabalsti, tirdzniecības standarti un atkritumu savākšana. Var tikt nodrošināts tulks, lai palīdzētu sarunāties ar personālu, ja to vaicāsi. Jūs varat sazināties ar Padomi, lai saņemtu informāciju par jebkuriem pakalpojumiem

Telefons: **01332 293111**

Minicom: **01332 256666**

Fakss: **01332 255500**

E-pasts: **customerservices@derby.gov.uk**

Darba laiks ir:

No pirmdienas līdz ceturtdienai - 8.30 līdz 17:00

Piektdienās - 8.30 līdz 16:00

Ja vēlaties saņemt konsultāciju vai informāciju par pakalpojumu, apmeklējot Padomi personiski ...

2010. gada beigās/2011. gada sākumā Padomes klientu apkalpošanas serviss pārcelsies

no:

Council House, Corporation Street, Derby

uz:

1 Albion Street, Derby

Lūdzu, noskaidrojiet pārcelšanās datumu un jauno atrašanās vietu.

Noderīgi tel. numuri Padomes pakalpojumiem

Pieaugušo mācīšanās	01332 717900
Pieaugušo sociālie pakalpojumi	01332 717777
Antisociāla uzvedība	01332 255260
Pabalstu birojs	01332 255122
Dzimšana, nāve un laulības (Reģistra birojs)	01332 256526
Patērētāju konsultācijas un tirdzniecības standarti	0845 404 0506
Sazinieties ar vietējo padomes locekli	01332 255367
Padomes nodoklis	0333 200 6900*
Derby Advice (<i>Derbijas konsultāciju dienests</i>)	01332 256550
Vēlēšanas un balsošana	01332 255478
Ģimeņu informācijas dienests	01332 716381
Mājokļu iespēju centrs	01332 256483
Apkaimes forums	01332 258527
Parazītu kontrole	01332 255260
Streetpride	0333 200 6981*
Nodarbojas ar atkritumiem un otrreizējo pārstrādi, liela apjoma atkritumu savākšanas pakalpojumiem, bedrēm, ielu tīrīšanu, piegrižošanu un suņu izkārnījumiem, grafiti, vandālismu un ielu bojāšanu, pamestiem transportlīdzekļiem, steidzīgas aizbraukšanas atļaujām un mašīnu novietošanas pakalpojumiem.	
Tūristu informācijas centrs	01332 255802

* Diennakts automatizēts serviss – ārpus normālā darba laika varat atstāt savu kontaktinformāciju un Padome jums piezvanīs.

Derbijas advice (*Derbijas konsultāciju dienests*)

Derbijas Pilsētas Padomes *Derby Advice* dienests piedāvā bezmaksas, konfidenciālas konsultācijas par pabalstiem, parādiem un Darbinieku reģistrācijas shēmu.

Telefons: **01332 256550**

Fakss: **01332 256560**

Minicom: **01332 256555**

E-pasts: **derby.advice@derby.gov.uk**

Apmeklējiet **www.derby.gov.uk/communityliving/welfarerights**

Derby Advice ir atvērts no 10:00 līdz 16:00, no pirmdienas līdz piektdienai.

Pabalstu un parādu konsultācijas Austrumeiropas valodās pieejamas pēc pieraksta – tikai pirmdienās un trešdienās *Derby Advice* dienesta pieņemšanas telpās - zvaniet **01332 256550**, lai pierakstītos.

Derby Advice ir speciālas konsultāciju līnijas par:

- Labklājības tiesībām, zvaniet **01332 256550** (13:00 līdz 16:00)
- Naudas konsultāciju līnija, zvaniet **01332 256570**

Ja vēlaties apmeklēt *Derby Advice* ...

2010. gada beigās/2011. gada sākumā *Derby Advice* pārcelsies

no:

Council House, Corporation Street, Derby

uz:

1 Albion Street, Derby

Lūdzu, noskaidrojiet pārcelšanās datumu un jauno atrašanās vietu.

Derby Advice – labklājības tiesību konsultāciju sesijas sabiedrībā

Derby Advice arī piedāvā labklājības tiesību konsultāciju sesijas dažādos sabiedriskajos centros – uz dažām var ierasties bez pierakstīšanās, citas ir tikai ar pierakstīšanos.

Sesijas bez pieraksta

Otrdienās – 10:00 līdz 12:00

Indian Community Centre, Rawdon Street, Derby DE23 6QR

Pirmdienās – 13:00 līdz 15:00 un trešdienās, 12:30 līdz 14:00

Pear Tree Home Improvement Centre, Pear Tree Road, Derby DE23 8NQ

Ceturtdienās – 10:00 līdz 13:00

Southern Derbyshire Pensioners Association, Shop 2, The Balcony, Market Hall, Derby DE1 3NA

Piektdienās – 10:00 līdz 13:00 (konsultācijas tiek sniegtas Austrumeiropas valodās) EMAC, Rosehill Business Centre, Normanton Road, Derby DE23 6RH

Sesijas tikai ar pierakstu

Otrdienās – 14:00 līdz 16:30 (konsultācijas tiek sniegtas Austrumeiropas valodās)

Lai pierakstītos, zvaniet **01332 256550**.

Pear Tree Home Improvement Centre, Pear Tree Road, Derby

Ceturtdienās – 9:30 līdz 12:00

Ceturtdienās – 14:00 līdz 16:30 (konsultācijas tiek sniegtas Austrumeiropas valodās)

Lai pierakstītos, zvaniet **01332 256550**.

Pear Tree Home Improvement Centre, Pear Tree Road, Derby

Piektdienās – 10:00 līdz 12:00

Lai pierakstītos, zvaniet **01332 299449**.

Disability Direct, 227 Normanton Road, Derby DE23 6RH

Derbijas reģistrs (*Register Office*)

Reģistrs veic oficiālu reģistrēšanu, uzturēšanu un apliecību izsniegšanu par galvenajiem dzīves notikumiem, lai sniegtu pierādījumus par identitāti, dzimšanas, laulību vai partnerības statusu, vecāku lomu un nāves iemesliem.

Derbijas reģistram pēc likuma jāreģistrē visas:

- dzimšanas
- jaundzimušo nedzīvas piedzimšanas
- nāves
- laulības
- civilās (viena dzimuma) partnerības.

Tam arī ir tiesisks pienākums vadīt pilsonības ceremonijas.

Pārējie Reģistra piedāvātie pakalpojumi, kas nav obligāti pēc likuma, ir:

- tautības pārbaude
- vārdu piešķiršana jaundzimušajiem
- laulības zvērestu atjaunošana.

Reģistra adrese ir:

Royal Oak House, Market Place, Derby DE1 3AR

Telefons: **01332 256526 / 256536**

Fakss: **01332 256525**

Minicom: **01332 256666**

E-pasts: **registeroffice@derby.gov.uk**

Darba laiki ir:

No pirmdienas līdz piektdienai – 9:00 līdz 16:30

Sestdienās – pēc pieraksta

Papildus informācijai apmeklējiet:

www.derby.gov.uk/communityliving/lifeevents

Bibliotēkas Derbijā

AK teritorijā tiek nodrošināti sabiedrisko bibliotēku pakalpojumi un lielākā daļa to izmantošana ir bezmaksas. Bibliotēkas mērķis ir sniegt cilvēkiem informāciju. Ja vēlaties kaut ko uzzināt, jautājiet bibliotēkas personālam un viņi jums to atradīs. Ja viņi nevarēs atrast nepieciešamo, viņi ieteiks, kas var palīdzēt.

Derbijas bibliotēkās ir noderīgs informācijas klāsts par pilsonību, patērētāju tiesībām, mājokļu un pabalstu tiesībām, veselību un biznesa uzsākšanu. Viņi nodrošina bezmaksas piekļuvi datoram un vienībām, ko varat aizņemt, piem., grāmatas, žurnālus, CD un DVD. Katrā bibliotēkā esošais personāls var jums palīdzēt ar datora izmantošanu un sniegt informāciju par vietējiem studiju kursiem.

Daudz informācijas Jūs varat atrast grāmatās un žurnālos, un varat bez maksas izmantot datorus un internetu. Paņemiet kādu identifikācijas liecību, kur norādīts Jūsu vārds un adrese (piem., gāzes/elektrības rēķins vai tiesības) sev līdzī, kad dodaties reģistrēties. Bibliotēka ir vieta, kur mācīties un relaksēties. Lai palīdzētu pilsonības jautājumā, bibliotēkām ir:

- tiešsaistes pašmācības pilsonības kurss – ‘Dzīve Lielbritānijā’ (*Life in Britain*)
- tiešsaistes praktiskie testi
- grāmatas līdžņemšanai, iekļaujot oficiālo izdevumu ‘Dzīve AK’ (*Life in the UK*), un
- pilsonības darba grupas.

Bibliotēkas vada nodarbības cilvēkiem, kas meklē darbu, kas var jums sniegt ieteikumus, kur meklēt darbu, kā uzrakstīt CV un kā aizpildīt pieteikuma veidlapu.

Pilsētā ir bibliotēkas un Jūs varat izmantot jebkuru no tām.

Derbijas centrālā bibliotēka

The Wardwick, Derby DE1 1HS

Telefons: **01332 641702**

Minicom: **01332 380712**

Pear Tree bibliotēka

Pear Tree Road, Derby DE23 8NQ

Telefons: **01332 715260**

Šeit sniegts mūsu pārējo bibliotēku saraksts un telefona numuri:

Allenton bibliotēka:	01332 642310
Allestree bibliotēka:	01332 559761
Alvaston bibliotēka:	01332 718140
Blagreaves bibliotēka:	01332 255403
Chaddesden bibliotēka:	01332 672352
Chellaston bibliotēka:	01332 702614
Derwent sabiedrības bibliotēka:	01332 642250
Local Studies bibliotēka:	01332 255393
Mackworth bibliotēka:	01332 642410
Mickleover bibliotēka:	01332 718926
Sinfin bibliotēka:	01332 711302
Spondon bibliotēka:	01332 662708
Springwood bibliotēka:	01332 669123

Derbijas Pilsētas Padomes e-pasts un tīmekļa vietne ir:

E-pasts: askusaquestion@derby.gov.uk

Apmeklējiet: www.derby.gov.uk/librarie

Sabiedriskās organizācijas Derbijā

Sabiedrības organizācijas Derbijā sniedz informāciju un palīdzību ar ikdienas problēmām. Tās arī ir vietas, kur varat satikt citus cilvēkus.

• Derbijas un Derbiširas rasu un vienlīdzības komisija (Derby and Derbyshire Race and Equality Commission)

31 Normanton Road, Derby DE1 2GJ

Telefons: **01332 372428**, mobilais tel.: **07940 331194**

Komisija sniedz padomus un atbalstu mocīšanas un diskriminācijas gadījumos.

• Derbijas Bosnijas-Hercegovinas sabiedrības asociācija (Derby Bosnia-Herzegovina Community Association)

Galerija - Place of Welcome, 35-36 Queen Street, Derby DE1 3DS Telefons:

01332 294436, e-pasts: **bihcommderby@hotmail.com** Apmeklējiet:

www.bihcommunityderby.co.uk

Sabiedrības asociācija sadarbojas un atbalsta visus cilvēkus no bijušās Dienvidslāvijas, sniedzot:

- informāciju par organizācijām, kas var palīdzēt saistībā ar pabalstiem, mājokli, nodarbinātību, imigrācijas konsultācijām un apmācības iespējām (bosniešu, serbu un horvātu valodās)
- "vienas pieturas pakalpojums", sniedzot vienreizēju palīdzību jaunās sabiedrības grupām un indivīdiem
- pakalpojumu sniegšana mājās vecākiem cilvēkiem un invalīdiem no bijušās Dienvidslāvijas, un arī to cilvēku ģimenēm, kur kāds cieš no garīgās veselības problēmām
- mājas apmeklējumi pie ģimenēm, kas nerunā angļu valodā un kuru bērni uzsāks skolas gaitas.

• Profesionālā izglītošana un apmācība (JET)

284-286 Normanton Road, Derby DE23 6WD Telefons: **01332 298553**, apmeklējiet:

www.jetderby.co.uk

JET ir sabiedrības vadīta organizācija Derbijā, kas atbalsta cilvēkus, lai uzlabotu viņu nodarbinātības iespējas, apmācību un izglītību. Viņi var atbalstīt ar Angļu valodas kursiem citu valodu runātājiem (ESOL), apmācības iespējām, brīvprātīgo darbu, nodarbinātību un vispārīgiem padomiem.

• Derbijas Bēgļu forums un Konsultāciju centrs (Derby Refugee Forum and Advice Centre)

Galerija - Place of Welcome, 35-36 Queen Street, Derby DE1 3DS

Telefons: **01332 294436**

Forums un Konsultāciju centrs darbojas, lai apmierinātu bēgļu un patvēruma meklētāju vajadzības Derbijā:

- palīdzot viņiem adaptēties dzīvei viņu jaunajā sabiedrībā – sniedzot padomus, praktisku palīdzību un sadarbojoties ar organizācijām, kas var palīdzēt
- nodrošināt sabiedrības informēšanu par bēgļiem un patvēruma meklētājiem.

Piedāvātie pakalpojumi ietver:

- sesijas bez pieraksta otrdienās un ceturtdienās
- bēgļu un patvēruma meklētāju pārstāvēšanu un atbalstīšanu
- palīdzēšanu cilvēkiem piekļūt pakalpojumiem
- ārkārtas pārtiku un transportu nabadzīgajiem patvēruma meklētājiem
- tulkošanu.

• E-MAC (Austrumeiropas migrantu konsultāciju komiteja (Eastern European Migrants Advice Committee))

Rose Hill Business Centre, Normanton Road, Derby DE23 6RH

Telefons: **077 77 62 62 76**, e-pasts: **info@emac-derby.org**

E-MAC mērķis ir sniegt palīdzību un padomus etnisko minoritāšu migrantu grupām ar koncentrēšanos uz migrantu strādniekiem no Austrumeiropas. Tā sniedz palīdzību jautājumos, kas ietver nodarbinātību, mājokli, labklājības tiesības, nodokļu atvieglojumus, darba tiesas.

E-MAC rīko regulāras tikšanās bez pieraksta, lai sniegtu konsultācijas St Chad's Centre, St Chad's Road, Derby, tieši pie Poļu baznīcas. Tai ir tulki, kas specializējušies Centrālās un Austrumeiropas valodās, iekļaujot poļu, čehu, slovāku, krievu, ungāru, lietuviešu un vācu valodas.

• Refugee Action (*Emigrantu rīcības centrs*)

Apmeklējiet: www.refugee-action.org.uk

Refugee Action ir neatkarīga, valsts labdarības organizācija, kas darbojas ar bēgļiem, lai viņi varētu veidot jaunu dzīvi AK. Tā sniedz praktiskus padomus un palīdzību tikko iebraukušiem patvēruma meklētājiem un uzņemas palīdzības ilgtermiņa saistības viņu dzīves nokārtošanai sabiedrības attīstības darbā. Kā vienai no valsts vadošajām organizācijām šai jomā, Refugee Action ir vairāk kā 20 gadu pieredze inovatīva darba uzsākšanā, sadarbojoties ar bēgļiem.

„**Vienas pieturas pakalpojums**” (*One-Stop Shop Service*): tiek sniegts tikai pēc pieraksta otrdienās un ceturtdienās. Tas sniedz padomus un informāciju par problēmjautājumiem, ietverot:

- patvēruma meklētāju atbalstu un apelācijas
- veselību
- izglītību
- mājokli
- pieaugušo un ģimeņu pakalpojumus un informāciju par juridiskām konsultācijām
- bēgļu un patvēruma meklētājus, kas apsver atgriešanos mājās un vēlas pārrunāt savas iespējas.

Telefona konsultācijas un informācija klientiem un aģentūrām ir arī pieejama pirmdienās un ceturtdienās no 14:00 līdz 16:00; ceturtdienās un piektdienās no 10:00 līdz 13:00 un no 14:00 līdz 16:00. Lai sarunātu pierakstu vai saņemtu konsultāciju, zvaniet **0115 941 8552**.

BASIS projekts: sniedz viens-pret-viens atbalstu bēgļu sabiedrības organizācijām, lai palīdzētu viņiem sava darba pārvaldībā, attīstībā un uzturēšanā. Papildus informācijai zvaniet **0116 261 6200**.

• Lielbritānijas Sarkanais Krusts (*The British Red Cross*)

Liversage Street, Derby DE1 2LD

Telefons: **01332 525423**, apmeklējiet: www.redcross.org.uk

Lielbritānijas Sarkanais Krusts ir brīvprātīgo humanitāra organizācija, kas palīdz krīzē nonākušiem cilvēkiem, lai kas un kur viņi būtu.

Policijas iecirkņu uzziņu biroji Derbijā

St Mary's Wharf uzziņu birojs

St Mary's Wharf, Chester Green, Derby DE1 3AB

Darba laiks:

No pirmdienas līdz piektdienai – 8:00 līdz 22:00

Sestdien – 9:00 līdz 22:00

Svētdien – 10:00 līdz 22:00

Slēgts Ziemassvētku dienā

Derbijas pilsētas centra uzziņu birojs (blakus Asamblejas telpām)

City Centre, The Market Place, Derby DE1 3AH

Darba laiks:

No pirmdienas līdz sestdienai - 9:00 līdz 17:00

Slēgts svētdienās un banku brīvdienās

Cotton Lane uzziņu birojs

Derby East Section, Cotton Lane, Derby DE24 8ZA

Darba laiks:

No pirmdienas līdz piektdienai - 9:00 līdz 20:00

Sestdien - 9:00 līdz 17:00

Svētdien - 10:00 līdz 14:00

Slēgts banku brīvdienās

Pear Tree uzziņu birojs

Pear Tree Section, Pear Tree Road, Derby DE23 8NQ

Darba laiks:

No pirmdienas līdz piektdienai - 10:00 līdz 20:00

Sestdien - 10:00 līdz 14:00

999

Lai runātu ar policiju:

- ne-ārkārtas gadījumos zvaniet 0345 123 33 33.

Apmeklējiet: www.derbyshire.police.uk

13 Noderīga informācija

Konsultāciju avoti

Citizens' Advice Bureau sniedz Jums bezmaksas, konfidenciālus un neatkarīgus padomus. Apmeklējiet: www.citizensadvice.org.uk
Vietējais birojs atrodas Derbijas Sabiedrības juridisko konsultāciju centrā (Derby Community Legal Advice Centre),
Stuart House, Green Lane, Derby DE1 1RS, telefons **01332 295711**,
apmeklējiet: www.communitylegaladvice.org.uk/derby
www.adviceguide.org.uk, ir informācija angļu valodā un citās valodās,
un www.multikulti.org.uk ir multi-valodu konsultāciju vietne.

Community Legal Service Direct ir valsts dienests, kas sniedz konsultācijas par parādiem, valsts pabalstiem un nodokļu atvieglojumiem, mājokli, nodarbinātību un izglītības problēmām. Tas sniedz bezmaksas konsultācijas, ja Jums pienākas tiesiska palīdzība (viņi Jums pateiks, vai Jums uz to ir tiesības); ja nepieciešams, vaicājiēt tulku. Jūs varat arī izmantot šo dienestu, lai atrastu vietējos konsultantus. Zvaniet **0845 345 4 345** (9:00 – 18:30, no pirmdienas līdz piektdienai), vai apmeklējiet: www.clsdirect.org.uk

Consumer Direct ir tīmekļa vietne, kas sniedz konsultāciju pirms pirkuma veikšanas un informāciju, kas nepieciešama patērētāja jautājumu atrisināšanai, pēc pirkuma veikšanas. Ja nevarat atrast atbildes uz savu problēmu tīmekļa vietnē, praktiskus padomus Jums var sniegt uz reģionu balstīti telefona konsultanti par dažādiem patērētāju jautājumiem, sākot no problēmām ar automašīnām līdz pat mājsaimniecības ierīcēm. Apmeklējiet www.consumerdirect.gov.uk vai zvaniet **08454 04 05 06**.

Directgov ir valdības tīmekļa vietne, kur vienā vietā varat atrast informāciju par visiem sabiedriskajiem pakalpojumiem. Jūs varat aizpildīt veidlapas un aizpildīt pieteikumus tiešsaistē. Apmeklējiet: www.direct.gov.uk

National Debtline ir valsts dienests, kas sniedz bezmaksas, konfidenciālas un neatkarīgas konsultācijas par parādu problēmām. Zvaniet **0808 808 4000** (9:00 – 21:00, no pirmdienas līdz piektdienai, 9:00 – 13:00, sestdienā), vai apmeklējiet: www.nationaldebtline.org.uk

Shelter ir valsts mājokļu konsultāciju nodrošinātājs. Zvaniet **0808 800 4444** (8:00 – 24:00, septiņas dienas nedēļā), vai apmeklējiet: www.shelter.org.uk
Vietnē ir padomi Eiropas Savienības pilsoņiem un A2 pilsoņiem.

Sastādījusi:

Derby Community Safety Partnership
3rd Floor, St Peter's House
Gower Street, Derby DE1 1SB

Telefons: **01332 256160/01332 258418**
Fakss: **01332 256900**
Minicom: **community.safety@derby.gov.uk**
E-pasts: **www.saferderby.org.uk**

Finansējis
Migration Impact

Publicēts 2010. gada septembrī
Dizains www.deep.uk.com